

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

5º

EDUCACIÓN PRIMARIA

Índice

1.LEXISLACIÓN VIXENTE.....	3
2.INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.....	4
3.CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS PARA O CURSO.....	6
4.COMPETENCIAS CLAVE.....	8
5.AS ÁREAS CURRICULARES.....	18
ÁREA DE MATEMÁTICAS.....	19
ÁREA DE LINGUA CASTELÁ E LITERATURA.....	34
ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA.....	58
ÁREA DE CIENCIAS SOCIAIS.....	87
ÁREA DE CIENCIAS DA NATUREZA.....	101
ÁREA DE EDUCACIÓN ARTÍSTICA (PLÁSTICA).....	112
6.AVALIACIÓN DO PROCESO DE APRENDIZAXE.....	121
PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.....	122
CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN, CORRECIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO.....	123
7.METODOLOXÍA.....	132
8. MEDIDAS DE ATENCIÓN A DIVERSIDADE.....	139
9.CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS.....	141
10. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.....	143
11. APLICACIÓN DOS PLANS E PROXECTOS DO CENTRO	145
12. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROPIAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.....	146
13. PLAN DE ACTIVIDADES DE REFORZO OU RECUPERACIÓN PARA O ALUMNADO QUE REPITE.....	149
14. MEDIDAS DE ATENCIÓN A DIVERSIDADE DA MESTRA DE PEDAGOXÍA TERAPÉUTICA.....	149
15. PD INGLÉS.....	152
16. PD ED. FÍSICA.....	212
17. PD ED. MUSICAL.....	237
18. PD RELIXIÓN CATÓLICA.....	251
19. PD VALORES SOCIAIS E CÍVICOS.....	260

1.LEXISLACIÓN VIXENTE

A presente programación toma como base lexislativa a Lei orgánica 8/2013 do 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa (LOMCE), que modifica nun único artigo 1º á Lei Orgánica 2/2006 do 3 de maio, de Educación (LOE) coa finalidade de avanzar cara a un sistema educativo de calidade, inclusivo e garantindo a igualdade de oportunidades, posibilitando a cada alumno desenvolver ao máximo as súas potencialidades.

Esta Lei, no seu capítulo III, artigo 6º, define o currículo como a regulación dos elementos que determinan os procesos de ensino e aprendizaxe para cada unha das ensinanzas. O currículo estará integrado polos seguintes elementos: os obxectivos de cada ensinanza e etapa educativa; as competencias ou capacidades para aplicar de forma integrada os contidos propios de cada ensinanza e etapa educativa, co fin de lograr a realización adecuada de actividades e resolución eficaz de problemas complexos; os conxuntos de coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que contribúen ao logro dos obxectivos de cada ensinanza e etapa educativa e á adquisición de competencias; a metodoloxía didáctica, que comprende tanto a descrición das prácticas docentes como a organización do traballo dos docentes; os estándares e resultados de aprendizaxe avaliáveis; e os criterios de avaliación do grao de adquisición das competencias e do logro dos obxectivos de cada ensinanza e etapa educativa.

O obxectivo principal desta programación é contribuír ao desenvolvemento persoal e social do alumnado para a súa integración na sociedade actual e desenvolver as competencias clave e para elo tomaranse como referencia os estándares de aprendizaxe avaliáveis e os criterios de avaliación recollidos no Decreto 105/2014 do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia e que a súa vez serán concretados para cada unhas das áreas.

Ademais das citadas, outras referencias lexislativas nas que se fundamenta a programación son:

- Real Decreto 126/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo básico de Educación Primaria.
- Decreto 374/1996, polo que se aproba o regulamento orgánico das escolas de Educación Infantil e Primaria.

- Decreto 229/2011, de 7 de diciembre, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.
- Decreto 8/2015, do 8 de xaneiro, polo que se desenvolve a Lei 4/2011, do 30 de xuño, de convivencia e participación da comunidade educativa en materia de convivencia escolar.
- Orde do 9 de xuño de 2016, pola que se regula a avaliación na Educación Primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.
- RESOLUCIÓN do 17 de xuño de 2021, da Secretaría Xeral de Educación e Formación Profesional, pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento das ensinanzas de educación infantil, educación primaria, educación secundaria obrigatoria e bacharelato no curso académico 2021/22.
- Orde ECD/65/2015, do 21 de xaneiro, pola que se describen as relación entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da Educación primaria, a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato.
- Orde do 19 de maio de 2021, pola que se aproba o calendario escolar para o curso 2021/22 nos centros docentes sostidos con fondos públicos na Comunidade Autónoma de Galicia.

Para elaborar deste documento partiuse do contexto onde se atopa enclavado o centro así como das características do alumnado ao cal vai dirixida, dándolle a coherencia e a calidade necesaria para a práctica docente diaria.

Así pois, esta programación caracterízase por ser flexible, o cal quere indicar que non se trata dunha programación pechada, senón en permanente revisión e adaptada ás distintas circunstancias que se poidan presentar.

2.INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

Esta é a Programación didáctica elaborada para o alumnado de 5º de primaria para o curso académico 2021/2022.

O centro no cal se vai a levar a cabo a programación presente, é o CEIP De Fontes – Baíña, sito no concello de Baiona, máis concretamente na parroquia de Baíña, no lugar de Fontes, na rúa Fontes nº 16.

O CEIP conta con 9 unidades, 6 de Educación Primaria e 3 Educación Infantil. O número de alumnado para o presente curso é de 129 nenas e nenos.

Está nun entorno rural, e o nivel socioeconómico das familias é medio – baixo, estando empregadas a maior parte delas no sector servicios, así como tamén no mar.

O profesorado que imparte docencia no grupo é o seguinte:

- Mónica Salgueiro Rial, titora do curso.
- Eva Fernández Reinaldo, Valores sociais e éticos e música
- Montserrat Prado Abril, Relixión
- Luis Fernández Ruiz, Educación Física
- Francisco Javier Rodríguez Cisneros, Inglés

Características do alumnado

O grupo de 5º de Educación Primaria está formado por 17 alumnas/os, dos cales 10 son nenos e 7 son nenas.

Dentro do grupo hai alumnado que presenta Necesidades Específicas de Apoio Educativo (NEAE). O termo engloba a aquel alumnado que requira, de forma temporal ou permanente, apoios ou provisións educativas diferentes ás comúns por presentar por Necesidades Educativas Especiais, Trastorno por Déficit de Atención con/sen Hiperactividade, Dificultades Específicas de Aprendizaxe, por incorporación tardía non sistema educativo, por Altas Capacidades Intelectuais ou por condicións persoais ou de historia escolar.

3.CONCRECIÓN DOS OBOECTIVOS PARA O CURSO

A finalidade da educación primaria será a de facilitarlles aos alumnos e ás alumnas as aprendizaxes da expresión e da comprensión oral, a lectura, a escritura, o cálculo, a adquisición de noións básicas da cultura, os hábitos de convivencia, de estudo e de traballo, o sentido artístico, a creatividade e a afectividade, co fin de garantir unha formación integral que contribúa ao pleno desenvolvemento da súa personalidade e de preparalos/as para cursar con aproveitamento a educación secundaria obrigatoria.

Os obxectivos son “*os referentes relativos aos logros que o alumnado debe alcanzar ao rematar o proceso educativo, como resultado das experiencias de ensino e aprendizaxe intencionalmente planificadas para tal fin*” (artigo 4.3.a do Decreto 105/2014). O currículo sinala 15 obxectivos xerais de etapa, sendo os que a continuación se detallan.

a) Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, prepararse para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.

b) Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza en si mesmo/a, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe, e espírito emprendedor.

c) Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos que lles permitan desenvolverse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais cos que se relacionan.

d) Coñecer, comprender e respectar as diferentes culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres e a non discriminación de persoas con discapacidade.

e) Coñecer e utilizar de xeito apropiado a lingua galega e a lingua castelá, e desenvolver hábitos de lectura en ambas as linguas.

f) Adquirir en, polo menos, unha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lles permita expresar e comprender mensaxes sinxelas e desenvolverse en situacións cotiás.

- g) Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser quen de aplicalos ás situacións da súa vida cotiá.
- h) Coñecer os aspectos fundamentais das ciencias da natureza, as ciencias sociais, a xeografía, a historia e a cultura, con especial atención aos relacionados e vinculados con Galicia.
- i) Iniciarse na utilización, para a aprendizaxe, das tecnoloxías da información e da comunicación, desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que reciben e elaboran.
- j) Utilizar diferentes representacións e expresións artísticas e iniciarse na construción de propostas visuais e audiovisuais.
- k) Valorar a hixiene e a saúde, aceptar o propio corpo e o das demais persoas, respectar as diferenzas e utilizar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social.
- l) Coñecer e valorar os animais máis próximos ao ser humano e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.
- m) Desenvolver as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como unha actitude contraria á violencia, aos prexuízos de calquera tipo e aos estereotipos sexistas.
- n) Fomentar a educación viaria e actitudes de respecto que incidan na prevención dos accidentes de tráfico.
- o) Coñecer, apreciar e valorar as singularidades culturais, lingüísticas, físicas e sociais de Galicia, poñendo de relevancia as mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e á sociedade galegas.

4.COMPETENCIAS CLAVE

Para os efectos desta programación a orde establece as seguintes competencias clave do currículo:

1. Comunicación lingüística (CCL).
2. Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT).
3. Competencia dixital (CD).
4. Aprender a aprender (CAA).
5. Competencias sociais e cívicas (CSC).
6. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE).
7. Conciencia e expresións culturais (CCEC)

Nas seguintes táboas aparece reflectido o perfil competencial de cada competencia , cos estándares prioritarios e o nivel de logro:

COMPETENCIA PARA APRENDER A APRENDER		
PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS	NIVEL DE LOGRO
Organizar o propio proceso de aprendizaxe en grupo (traballo cooperativo) ou individualmente.	[5º-MTB4.4.2] , [5º-MTB1.5.1] , [5º-MTB1.3.2] , [5º-MTB2.7.1] , [5º-MTB3.5.1] , [5º-LGB5.1.1] , [5º-LGB1.7.1] , [5º-LCB1.3.3] , [5º-LCB1.5.4] , [5º-LCB1.7.2] , [5º-LCB4.5.1] , [5º-LCB1.3.2] , [5º-CNB1.1.1] , [5º-CNB1.3.1] , [5º-CNB1.3.3] , [5º-CSB1.1.2] , [5º-CSB1.1.3] , [5º-CSB1.2.1] , [5º-CSB1.1.1]	Participa na organización de actividades individuais ou en grupo, aportando ideas, para levar a cabo a planificación das mesmas de forma autónoma.
Adquirir, procesar e asimilar novos coñecementos e	[5º-MTB2.6.8] , [5º-LCB4.3.1]	Adquire novos coñecementos e

capacidades.		capacidades, relacionándoos cos que xa posúe de forma guiada, para o seu uso posterior.
Buscar orientacións e facer uso delas.	[5º-LCB1.3.2] , [5º-MTB2.7.2] , [5º-LGB1.4.2] , [5º-LCB2.2.4] , [5º-MTB1.3.2] , [5º-CNB1.1.1]	Busca en diferentes fontes, de forma guiada, tanto personais como materiais, datos específicos ou información relevante que contribúa á solución dos retos plantexados e o encamiñen a atopar unha solución satisfactoria.
Apoiarse en experiencias vitais e aprendizaxes anteriores e apicalos en situacións novas	[5º-MTB2.7.1] , [5º-LCB2.2.1] , [5º-LCB1.5.4] , [5º-EPB2.6.1], [5º-CSB4.3.1]	Aplica en situacións novas de calquera tipo, con axuda dun guión previo, os coñecementos e habilidades que xa posúe doutras situacións diferentes, tendo en conta os erros cometidos no pasado para evitar repetilos.
Ter motivación e confianza nas propias posibilidades.	[5º-MTB4.4.2] , [5º-LCB1.3.3], [5º-CSB1.2.1] , [5º-CNB1.2.1]	Finaliza o traballo que comeza e leva a cabo, con axuda, a planificación elaborada ata o final.

COMPETENCIA DIXITAL		
PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS	NIVEL DE LOGRO
Uso crítico, creativo e seguro das TIC para o traballo, o ocio a inclusión e a comunicación	[5º-CNB1.1.1] , [5º-CNB1.1.5] , [5º-CNB1.3.2] , [5º-CSB1.1.1] , [5º-LCB3.1.5] , [5º-LCB4.5.1] , [5º-LGB2.5.3]	Coñece e verbaliza algunhas normas básicas de uso seguro da rede. Aporta ideas, en diálogos grupais, sobre a necesidade ter en conta a fonte da que ven a información atopada na rede, para verificar a súa autenticidade.
Uso das TIC para obter, avaliar, almacenar, producir, presentar e intercambiar información	[5º-CNB1.1.1] , [5º-CNB1.1.5] , [5º-CNB3.3.5] , [5º-CSB1.1.1] , [5º-CSB1.3.3] , [5º-EPB2.7.1] , [5º-LCB2.7.1] , [5º-LCB3.1.5] , [5º-LCB3.7.1] , [5º-LGB1.2.1] , [5º-LGB3.5.1] , [5º-LGB2.5.1] , [5º-LGB3.5.2] , [5º-LGB3.5.4] , [5º-LGB3.5.3] , [5º-LGB4.7.1]	Crea unha presentación, con axuda dun guión elaborado entre todos na aula, empregando diferentes ferramentas informáticas, a partir da información que procurou en internet e publicación na web do centro.
Comunicarse e participar en redes de colaboración a través de internet.	[5º-LCB1.3.2]	Emprega ferramentas de traballo colaborativo online (google drive), de forma guiada durante o desenvolvemento das tarefas que se plantexan na aula.

COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA			
PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS		NIVEL DE LOGRO
Planificar	[5°-LCB1.7.1] , [5°-LGB4.3.1]	[5°-LGB4.3.1]	ORAL Planifica un discurso oralmente, a través dun guión ou esquema escrito, de forma autónoma.
			ESCRITO Elabora borradores sucesivo, de forma autónoma, para crear os seus escritos..
Crear un texto coherente	[5°-LGB1.7.1]	[5°-LGB3.1.2]	ORAL Elabora un discurso oral con coherencia enlazando varias ideas.
			ESCRITO Crea un texto escrito coherente atendendo as estruturas de texto traballadas .
Cohesionar ideas	[5°-LCB4.2.1] , [5°-LGB3.1.3]	[5°-LCB4.2.1] , [5°-LGB4.3.3] , [5°-LGB4.3.1]	ORAL Utiliza a meirande parte o vocabulario traballado, de forma oral.
			ESCRITO Emprega, nos seus textos escritos, tódolos signos de puntuación, de forma correcta e con regularidade. vocabulario traballado, de forma escrita.
Adecuarse ó contexto	[5°-LGB1.4.3]	[5°-LGB4.2.2] , [5°-LCB3.3.1]	ORAL Emprega a entonación adecuada atendendo ó tipo de discurso (narrar, expoñer, describir e dialogar).
			ESCRITO Emprega nos seus escritos as normas ortográficas traballadas Emprega nos seus escritos correctamente, na meirande

				<p>parte dos casos, os diferentes tempos verbais e a súa concordancia en persoa e número.</p> <p>Identifica na meirande parte dos casos, nos escritos, as seguintes categorías gramaticais: substantivos, verbos, adxectivos, artigos, posesivos e demostrativos.</p>
Presentación	X	[5º- CSB1.1.3]	ESC RITO	<p>Presenta os escritos con orde, limpeza, claridade, grafía lexible e respectando as marxes de forma habitual.</p>
Fluidez e interacción oral	[5º-LGB1.4.1] , [5º-LGB1.6.4] , [5º-LGB1.7.4] , [5º-LCB1.2.2]	X	ORA L	<p>Comunica e fai exposicións orais de forma autónoma, en diferentes ORAL contextos comunicativos, atendendo a unha axeitada pronunciación, ritmo, entonación e fluidez.</p>
Revisión dos textos	[5º-LGB2.11.2]	[5º-LCB3.2.1] , [5º-LCB3.3.4]	ORA L	<p>Incorpora as estratexias traballadas, de forma autónoma, para a revisión de discursos orais , aplicando as ferramentas traballadas.</p>
			ESC RITO	<p>Incorpora as estratexias traballadas, de forma autónoma, para a revisión de textos e reescritura dos mesmos,</p>

				aplicando as ferramentas traballadas.
Localizar e obter información	[5º-LCB1.5.1]	[5º-LCB2.4.1] [5º-CNB1.1.1]	ORAL	Localiza a información relevante requirida, empregando estratexias traballadas, en diferentes contextos orais co 50% de acertos.
			ESCRITO	Localiza e selecciona a información relevante requirida, empregando estratexias traballadas, en diferentes tipos de textos.
Integrar e interpretar	[5º-LCB1.5.1]	[5º-LCB2.2.6] [5º-LCB2.2.1] [5º-LCB2.1.3]	ORAL	Identifica as ideas principais e a meirande parte das secundarias nun discurso oral recoñecendo as relacións existentes entre elas.
			ESCRITO	Identifica o tema e as ideas principais dun texto escrito, describindo as relacións entre existentes os feitos narrados.
Reflexionar e valorar	[5º-LGB2.1.6]	[5º-LCB2.6.1] [5º-LGB2.1.6]	ORAL	Reflexiona e emite xuízos críticos, de forma argumentada, sobre a información que obtén dos textos orais.
			ESCRITO	Reflexiona e emite xuízos críticos, de forma argumentada, sobre a información que obtén dos textos escritos.

COMPETENCIA EN MATEMÁTICA, CIENCIA E TECNOLOXÍA

PROCESO		ESTÁNDARES PRIORITARIOS	NIVEL DE LOGRO
Coñecer e reproducir	Acceso e identificación	[5º-MTB4.4.1] , [5º-MTB3.5.1] , [5º-MTB2.7.1] , [5º-MTB2.6.8] , [5º-MTB2.6.7] , [5º-MTB2.4.2] , [5º-MTB2.3.2] , [5º-MTB2.1.2] , [5º-MTB5.4.1] , [5º-MTB5.1.2] , [5º-CSB1.3.3] , [5º-CSB2.3.2] , [5º-EPB3.1.2] , [5º-EPB2.2.1]	Localiza e discrimina, de forma guiada, en diferentes fontes, os datos relevantes dos irrelevantes ante problemas matemáticos ou do ámbito científico.
	Comprensión	[5º-CNB5.2.3] , [5º-CNB5.2.1] , [5º-CNB4.4.3] , [5º-CNB3.1.1] , [5º-CNB3.3.3] , [5º-CNB1.1.1] , [5º-MTB4.2.2] , [5º-LCB2.2.5] , [5º-LGB2.2.1] , [5º-CNB4.3.1] , [5º-CSB1.3.2] , [5º-CSB2.6.1] , [5º-CSB2.1.1] , [5º-CSB2.3.2] , [5º-EPB2.2.1]	Selecciona, resume e explica de forma guiada, os datos presentes nun problema do ámbito científico ou matemático.
Aplicar e analizar	Aplicación	[5º-MTB5.4.1], [5º-MTB5.1.2], [5º-MTB4.4.1], [5º-MTB3.5.1] [5º-MTB2.7.1], [5º-MTB2.6.7] [5º-MTB2.3.2], [5º-MTB2.4.2] [5º-MTB2.1.2], [5º-MTB2.6.8] [5º-EPB3.1.2] , [5º-EPB2.2.1] [5º-CSB1.3.3], [5º-CSB2.3.2]	Resolve problemas matemáticos e do ámbito científico, organizando previamente, con pequenas orientacións, os datos necesarios para a solución do mesmo.
	Análise	[5º-CNB1.1.1], [5º-MTB1.4.1]	A partir dos resultados

		[5º-MTB1.2.1]	obtidos tras unha experimentación con fenómenos físicos e químicos, contrasta e establece relacións dos mesmos con coñecementos científicos e matemáticos que xa posúe, en diferentes ámbitos, de forma guiada.
Razonar e reflexionar	Síntese e creación	[5º-MTB5.3.2], [5º-LGB2.2.1] [5º-MTB2.4.3], [5º-MTB1.2.1] [5º-MTB3.1.1], [5º-MTB2.6.9] [5º-CNB1.1.1], [5º-CNB1.2.1] [5º-CNB1.4.1], [5º-CNB3.3.5] [5º-CNB4.4.1], [5º-CNB5.1.2], [5º-CSB1.1.1] [5º-CSB1.3.3]	Inventa, planificando con axuda dunha guía escrita, diferentes experimentos cos elementos físicos e químicos, utilizando os seus coñecementos previos.
	Xuizo e valoración	[5º-MTB2.7.2], [5º-CNB5.2.2] [5º-CSB1.1.1], [5º-CNB1.2.1]	Reformula e valora con sentido crítico, con algunhas orientacións, diferentes problemas científicos e matemáticos vivenciados e/ou experimentados con anterioridade.

COMPETENCIA EN CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIS		
PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS	NIVEL DE LOGRO
Coñecer, comprender, apreciar e valorar con	[5º-EPB1.3.1] , [5º-LCB5.7.1] [5º-LGB1.13.2] , [5º-	Valora criticamente e argumenta , con orientacións

espírito crítico, as diferentes manifestacións culturais e artísticas	CSB4.6.1] , [5º-LGB2.12.2] , [5º-LGB4.8.2] , [5º-LGB5.1.2] , [5º-LGB5.6.1]	do docente, diferentes manifestacións culturais e artísticas.
Considerar as manifestacións culturais e artísticas como fonte de enriquecemento e disfrute persoal e parte da riqueza e patrimonio dos pobos.	[5º-CSB4.6.1] , [5º-CSB4.5.1] , [5º-CNB5.2.3] , [5º-LGB2.12.2] , [5º-LGB4.8.2] , [5º-LGB5.1.2] , [5º-LG-B5.7.2] , [5º-LGB5.6.1] , [5º-LCB5.1.1] , [5º-LCB5.7.1]	Comprende a importancia das diferentes manifestacións culturais e artísticas, para o enriquecemento dos pobos.
Expresarse a través de diferentes medios artísticos e culturais.	[5º-LCB5.6.1] , [5º-EPB2.4.3] , [5º-EPB2.1.1], [5º-EPB1.3.2] , [5º-LCB5.4.1] , [5º-LCB5.5.1] , [5º-LGB5.4.1]	Emprega diferentes técnicas artísticas (verbais, plásticas, musicais, danza etecnolóxicas), de forma autónoma, para expresar sentimentos e emocións.

COMPETENCIA PARA O SENTIDO DE INICIATIVA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR

PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS	NIVEL DE LOGRO
Transformar as ideas en actos.	[5º-CNB1.2.1] , [5º-CSB1.1.2] , [5º-EPB2.1.1] , [5º-LCB3.5.2] , [5º-LCB5.4.1]	Segue sen axuda unha cronograma para transformar ordenadamente as súas ideas en feitos.
Crear, innovar e asumir riscos	[5º-LCB5.4.1] , [5º-LGB3.4.2]	Verbaliza e recoñece os erros cometidos na posta en práctica das súas propostas creativas, reflexionando como poderían ser aplicadas no futuro e noutras

		situacións diferentes.
Planificar e xestionar proxectos co fin de alcanzar obxectivos	[5º-CNB1.2.1] , [5º-LCB3.3.4], [5º-LGB3.1.1] , [5º-MTB2.7.1]	Elabora individualmente ou dentro do seu equipo, co apoio dunhas pautas acordadas na aula; unha folla de ruta (guión) estruturada para levar a cabo un proxecto na aula, executando os pasos nela indicados.
Promover o bo goberno e fundamentar en valores éticos as distintas actividades desenvolvidas.	[5º-CNB1.3.1] , [5º-CSB1.1.2] , [5º-LCB1.3.3] , [5º-LCB1.8.3] , [5º-LGB1.10.1]	Contribúe o cumprimento das normas establecidas valorando a súa importancia para unha convivencia democrática pacífica e respetuosa.

COMPETENCIA SOCIAL E CIDADÁ		
PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS	NIVEL DE LOGRO
Interpretar fenómenos e problemas sociais para elaborar respostas, tomar decisións e resolver conflitos.	[5º-CSB1.2.1] , [5º-CSB1.2.2]	Coñece e verbaliza diferentes fenómenos sociais existentes, analizando posibles causas e aportando solucións.
Traballo cooperativo (Interactuar con outras persoas e grupos conforme a normas baseadas no respecto mutuo e as	[5º-CNB1.3.1] , [5º-CSB1.2.1]	Participa activamente no seu equipo cooperativo asumindo roles e responsabilidades , con pequenas orientacións, de

conviccións democráticas.)		cara a acadar o obxectivo final plantexado, e respectando as normas acordadas.
Participar dun xeito eficaz e construtivo na vida social e profesional.	[5º-LGB1.4.1] , [5º-LCB1.8.3] , [5º-LCB1.3.3] , [5º-CSB1.2.2] , [5º-CSB1.2.1]	Valora e comprende a necesidade da cooperación social, como forma de contribuír a reducir as desigualdades.
Participar plenamente na vida cívica de forma activa e democrática.	[5º-CSB1.2.2] , [5º-CSB3.1.1] , [5º-LCB1.1.3] , [5º-LGB1.5.2]	Vota de maneira reflexiva, valorando a importancia da súa decisión no resultado final. Aceptando e respectando o resultado.

5.AS ÁREAS CURRICULARES

Dentro dos perfís de área, no cadro, incluimos:

- Estándares de aprendizaxe
- Temporalización.
- Grao mínimo de consecución dos estándares para superar cada unha das materias.
- Instrumentos e procedementos de avaliación
- Competencia clave asociada

• **ÁREA DE MATEMÁTICAS**

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN	C.C.
						Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación	
Bloque 1: Procesos, métodos e actitudes en matemáticas							
MT-B1.1	5º-MTB1.1.1 - Identifica patróns, regularidades e leis matemáticas en situacións de cambio, en contextos numéricos, xeométricos e funcionais. Peso: 1.82%	Identifica leis matemáticas, regularidades e patróns traballados nas actividades propostas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CMCT CAA
MT-B1.2	5º-MTB1.2.1 - Realiza estimacións sobre os resultados esperados e contrasta a súa validez valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu uso. Peso: 1.82%	Realiza estimacións sobre os resultados esperados cunha marxe de erro.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CMCT CAA
MT-B1.3	5º-MTB1.3.1 - Distingue entre problemas e exercicios e aplica as estratexias idóneas para cada caso. Peso: 1.82%	Distingue problemas de exercicios.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CMCT CSIEE CAA
MT-B1.3	5º-MTB1.3.2 - Iniciase na	Inicase na formulación de	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos	CMCT

	<p>formulación de preguntas e na busca de respostas apropiadas, tanto no estudo dos conceptos coma na resolución de problemas.</p> <p>Peso: 1.82%</p>	<p>preguntas e na busca de respostas.</p>				<p>alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común.</p>	<p>CAA CCL</p>
MT-B1.4	<p>5º-MTB1.4.1 - Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas valorando as consecuencias destas e a súa conveniencia pola súa sinxeleza e utilidade.</p> <p>Peso: 1.82%</p>	<p>Toma decisións nos procesos de resolucións de problemas.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común.</p>	<p>CMCT CAA CSIEE</p>
MT-B1.5	<p>5º-MTB1.5.1 - Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras semellantes.</p> <p>Peso: 1.82%</p>	<p>Iníciase na reflexión sobre os problemas resoltos e os procesos desenvolto.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común.</p>	<p>CMCT CAA CSIEE</p>
Bloque 2: Números							
MT-B2.1	<p>5º-MTB2.1.1 - Identifica os números romanos aplicando o coñecemento á comprensión de datacións.</p>	<p>Identifica os números romanos</p>	X			<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	<p>CMCT CCEC</p>

	Peso: 1.82%						
MT-B2.1	<p>5º-MTB2.1.2 - Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.</p> <p>Peso: 1.82%</p>	Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas)	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CMCT CAA CCL
MT-B2.2	<p>5º-MTB2.2.1 - Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.</p> <p>Peso: 1.82%</p>	Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas).	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Diario de clase.</p>	CMCT CAA CCL
MT-B2.2	<p>5º-MTB2.2.2 - Ordena números enteiros, decimais e fraccións básicas por comparación, representación na recta numérica e</p>	Ordena números enteiros, decimais e fraccións.	X			<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CMCT

	transformación duns noutros Peso: 1.82%						
MT-B2.3	5º-MTB2.3.1 - Reduce dúas ou máis fraccións a común denominador e calcula fraccións equivalentes. Peso: 1.82%	Calcula fraccións equivalentes.	X	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT
MT-B2.3	5º-MTB2.3.2 - Redondea números decimais á décima, centésima ou milésima máis próxima. Peso: 1.82%	Redondea números decimais á décima, centésima ou milésima máis próxima cun mínimo de erros.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT
MT-B2.3	5º-MTB2.3.3 - Ordena fraccións aplicando á relación entre fracción e número decimal. Peso: 1.82%	Ordena fraccións.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT
MT-B2.4	5º-MTB2.4.1 - Opera cos números coñecendo a xerarquía das operacións. Peso: 1.82%	Opera cos números coñecendo a xerarquía das operacións.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT
MT-B2.4	5º-MTB2.4.2 - Utiliza diferentes tipos de	Utiliza diferentes tipos de números en contextos reais.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas.	CMCT CCL

	números en contextos reais, estableciendo equivalencias entre eles, identificándoos e utilizándoos como operadores na interpretación e resolución de problemas. Peso: 1.82%					INSTRUMENTOS: Resolución de ejercicios e problemas.	
MT-B2.4	5º-MTB2.4.3 - Estima e comproba resultados mediante diferentes estratexias. Peso: 1.82%	Estima e comproba resultados.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de ejercicios e problemas.	CMCT CAA
MT-B2.5	5º-MTB2.5.1 - Realiza sumas e restas de fraccións co mesmo denominador. Calcula o produto dunha fracción por un número. Peso: 1.82%	Realiza sumas e restas de fraccións co mesmo denominador. Calcula o produto dunha fracción por un número.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de ejercicios e problemas.	CMCT
MT-B2.5	5º-MTB2.5.2 - Realiza operacións con números decimais. Peso: 1.82%	Realiza operacións con números decimais cunha maioría de acertos.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de ejercicios e problemas.	CMCT
MT-B2.6	5º-MTB2.6.1 - Emprega e automatiza algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división	Emprega e automatiza algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de ejercicios e problemas.	CMCT CAA

	con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións cotiás. Peso: 1.82%						
MT-B2.6	5º-MTB2.6.2 - Descompón de forma aditiva e de forma aditivo-multiplicativa, números menores de un millón, atendendo o valor de posición das súas cifras. Peso: 1.82%	Descompón números menores de un millón cun 50% de acertos.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT
MT-B2.6	5º-MTB2.6.3 - Identifica múltiplos e divisores empregando as táboas de multiplicar. Peso: 1.82%	Identifica múltiplos e divisores empregando as táboas de multiplicar.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT
MT-B2.6	5º-MTB2.6.4 - Calcula os primeiros múltiplos dun número dado. Peso: 1.82%	Calcula os primeiros múltiplos dun número dado coa axuda da táboa de multiplicar.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT
MT-B2.6	5º-MTB2.6.5 - Calcula todos os divisores de calquera número menor	Calcula os divisores de 2 e 5.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e	CMCT

	de 100. Peso: 1.82%					problemas.	
MT-B2.6	5º-MTB2.6.6 - Calcula o mcm e o mcd. Peso: 1.82%	Calcula o mcm e o mcd con axuda e cun 50% de acertos.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT
MT-B2.6	5º-MTB2.6.7 - Descompón números decimais atendendo o valor de posición das súas cifras. Peso: 1.82%	Descompón números decimais atendendo o valor de posición das súas cifras.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT
MT-B2.6	5º-MTB2.6.8 - Elabora e emprega estratexias de cálculo mental. Peso: 1.82%	Elabora e emprega estratexias de cálculo mental.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdotario)	CMCT CAA
MT-B2.6	5º-MTB2.6.9 - Estima e redondea o resultado de un cálculo valorando a resposta. Peso: 1.82%	Redondea resultados.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT CAA
MT-B2.7	5º-MTB2.7.1 - Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento	Resolve problemas de natureza similar ós traballados na aula.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT CAA CCL CSIEE

	(clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso. Peso: 1.82%						
MT-B2.7	5º-MTB2.7.2 - Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo. Peso: 1.82%	Resolve os problemas unha vez resoltos en busca de erros nos mesmos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: . Observación sistemática INSTRUMENTOS: . Rexistro anecdótico (anecdótico).	CMCT CAA CCL CSIEE
Bloque 3: Medida							
MT-B3.1	5º-MTB3.1.1 - Estima lonxitudes, capacidades, masas e superficies; elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral	Estima lonxitudes, capacidades, masas e superficies elixindo a unidade máis axeitada.		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT CCL CAA

	o proceso seguido e a estratexia utilizada. Peso: 1.82%						
MT-B3.1	5º-MTB3.1.2 - Mide con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida. Peso: 1.82%	Mide con instrumentos elixindo a unidade máis axeitada.		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT CAA
MT-B3.2	5º-MTB3.2.1 - Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade, masa e superficie en forma simple dando o resultado na unidade determinada de antemán. Peso: 1.82%	Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade, masa e superficie.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT
MT-B3.2	5º-MTB3.2.2 - Expresa en forma simple a medición da lonxitude, capacidade ou masa dada en forma complexa e viceversa. Peso: 1.82%	Relaciona unha expresión complexa coa súa correspondente forma incomplexa.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT
MT-B3.2	5º-MTB3.2.3 - Compara	Compara e ordena medidas		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos	CMCT

	e ordena medidas dunha mesma magnitude. Peso: 1.82%	dunha mesma magnitude.				alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	
MT-B3.2	5º-MTB3.2.4 - Compara superficies de figuras planas por superposición, descomposición e medición. Peso: 1.82%	Compara superficies de figuras planas.		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT
MT-B3.3	5º-MTB3.3.1 - Realiza equivalencias e transformacións entre horas, minutos e segundos. Peso: 1.82%	Realiza equivalencias e transformacións entre horas, minutos e segundos.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT
MT-B3.4	5º-MTB3.4.1 - Identifica o ángulo como medida dun xiro ou abertura. Peso: 1.82%	Identifica ángulos agudos, rectos, llanos e completos.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT
MT-B3.4	5º-MTB3.4.2 - Mide ángulos usando instrumentos convencionais. Peso: 1.82%	Mide ángulos co transportador.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT
MT-B3.5	5º-MTB3.5.1 - Resolve	Resolve problemas de medida		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas.	CMCT

	<p>problemas de medida, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios...), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.</p> <p>Peso: 1.82%</p>	sinxelos.				INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CAA CSIEE
Bloque 4: Xeometría							
MT-B4.1	<p>5º-MTB4.1.1 - Identifica e representa ángulos en diferentes posicións: consecutivos, adxacentes, opostos polo vértice?</p> <p>Peso: 1.82%</p>	Identifica e representa ángulos en diferentes posicións: consecutivos, adxacentes, opostos polo vértice.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CMCT
MT-B4.1	<p>5º-MTB4.1.2 - Traza unha figura plana simétrica doutra respecto dun eixe.</p> <p>Peso: 1.82%</p>	Traza unha figura plana simétrica doutra respecto dun eixe.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.</p>	CMCT
MT-B4.1	5º-MTB4.1.3 - Realiza	Realiza ampliacións e reducións			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas.	CMCT

	ampliacións e reducións. Peso: 1.82%	básicas coa axuda da cuadrícula do caderno.				INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	
MT-B4.2	5º-MTB4.2.1 - Calcula a área e o perímetro de: rectángulo, cadrado e triángulo. Peso: 1.82%	Calcula o perímetro de: rectángulo, cadrado e triángulo.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT
MT-B4.2	5º-MTB4.2.2 - Aplica os conceptos de perímetro e superficie de figuras para a realización de cálculos sobre planos e espazos reais e para interpretar situacións da vida diaria. Peso: 1.82%	Aplica os conceptos de perímetro en medicións da aula.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Investigacións.	CMCT CAA
MT-B4.3	5º-MTB4.3.1 - Identifica e diferencia os elementos básicos da circunferencia e círculo: centro, raio, diámetro, corda, arco, tanxente e sector circular Peso: 1.82%	Identifica e diferencia os elementos básicos da circunferencia e círculo: centro, raio, diámetro, corda e arco.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT
MT-B4.3	5º-MTB4.3.2 - Utiliza a composición e descomposición para formar figuras planas e corpos xeométricos a partir doutras.	Utiliza a composición e descomposición para formar figuras planas e corpos xeométricos a partir doutras.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Investigacións.	CMCT

	Peso: 1.82%						
MT-B4.4	<p>5º-MTB4.4.1 - Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando, e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.</p> <p>Peso: 1.82%</p>	Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	<p>CMCT CAA CCL CSIEE</p>
MT-B4.4	<p>5º-MTB4.4.2 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo</p> <p>Peso: 1.82%</p>	Revisa os problemas unha vez resoltos en busca de erros nos mesmos.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	<p>CMCT CAA</p>

Bloque 5: Estatística e probabilidade							
MT-B5.1	5º-MTB5.1.1 - Aplica de forma intuitiva a situacións familiares as medidas de centralización: a media aritmética, a moda e o rango. Peso: 1.82%	Aplica en situacións cotiás a media aritmética.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT CAA
MT-B5.1	5º-MTB5.1.2 - Realiza e interpreta gráficos moi sinxelos: diagramas de barras, poligonais e sectoriais, con datos obtidos de situacións moi próximas. Peso: 1.82%	Realiza e interpreta gráficos moi sinxelos: diagramas de barras, poligonais e sectoriais, con datos obtidos de situacións moi próximas.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT CAA
MT-B5.2	5º-MTB5.2.1 - Realiza análise crítica e argumentada sobre as informacións que se presentan mediante gráficas estadísticas. Peso: 1.82%	Reflexiona sobre as informacións que se presentan mediante gráficas.			X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CMCT CAA CCL
MT-B5.3	5º-MTB5.3.1 - Identifica situacións de carácter aleatorio. Peso: 1.82%	Identifica situacións de carácter aleatorio.			X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CMCT

MT-B5.3	<p>5º-MTB5.3.2 - Realiza conxecturas e estimacións sobre algúns xogos (moedas, dados, cartas, loterías).</p> <p>Peso: 1.82%</p>	Realiza conxecturas e estimacións sobre algúns xogos (moedas, dados, cartas, loterías).			X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común.</p>	CMCT CAA
MT-B5.4	<p>5º-MTB5.4.1 - Resolve problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade, utilizando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as consecuencias destas e a conveniencia da súa utilización.</p> <p>Peso: 1.82%</p>	Resolve problemas que impliquen emprego dos contidos propios da estatística e probabilidade.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CMCT CAA CCL CSIEE
MT-B5.4	<p>5º-MTB5.4.2 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as</p>	Revisa os problemas unha vez resoltos en busca de erros nos mesmos e outras formas de resolvelos.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CMCT CAA CCL CSIEE

	solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo. Peso: 1.82%						
--	---	--	--	--	--	--	--

• ÁREA DE LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN	C.C.
						Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación	
Bloque 1: Comunicación oral: Falar e escoitar							
LC-B1.1	5º-LCB1.1.1 - Emprega a lingua oral e axusta os rexistros lingüísticos ao grao de formalidade dos contextos nos que produce o seu discurso: debates, exposicións planificadas, conversas. Peso: 1.1%	Emprega a lingua oral co sentido no contexto no que a desenvolve.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais. Asamblea.	CCL CAA CSC
LC-B1.1	5º-LCB1.1.2 - Expresa ideas, pensamentos, opinións, sentimentos e emocións con claridade. Peso: 1.1%	Expresa ideas, pensamentos, opinións, sentimentos e emocións con claridade.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CAA
LC-B1.1	5º-LCB1.1.3 - Aplica as normas	Aplica as normas sociocomunicativas: escoita	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.	CCL CAA

	<p>sociocomunicativas: escoita activa, espera de quendas, participación respectuosa, adecuación á intervención da persoa interlocutora e normas básicas de cortesía.</p> <p>Peso: 1.1%</p>	<p>activa, espera de quendas e participación respectuosa.</p>				<p>INSTRUMENTOS: Asamblea.</p>	<p>CSC</p>
LC-B1.2	<p>5º-LCB1.2.1 - Emprega recursos lingüísticos e non lingüísticos para comunicarse nas interaccións orais, recoñecendo o valor complementario e modificador destes.</p> <p>Peso: 1.1%</p>	<p>Emprega e recoñece elementos da linguaxe corporal que complementan á lingua.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións orais.</p>	<p>CCL</p>
LC-B1.2	<p>5º-LCB1.2.2 - Exprésase cunha pronunciación e unha dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume axeitados.</p> <p>Peso: 1.1%</p>	<p>É claro na súa articulación verbal.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións orais. Asamblea.</p>	<p>CCL</p>
LC-B1.2	<p>5º-LCB1.2.3 - Interpreta de forma global o sentido de elementos básicos do texto (léxico</p>	<p>Comeza a interpretar o sentido dos elementos básicos do texto.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común.</p>	<p>CCL</p>

	e locucións). Peso: 1.1%						
LC-B1.3	5º-LCB1.3.1 - Expresa as súas propias ideas comprensiblemente, substituíndo elementos básicos do modelo dado. Peso: 1.1%	Expresa as súas propias ideas con sentido.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL
LC-B1.3	5º-LCB1.3.2 - Participa activamente e con coherencia na secuencia das súas ideas en diversas situacións de comunicación: - diálogos -exposicións orais seguindo modelos e guiadas, con axuda, cando cumpra, das tecnoloxías da información e comunicación. Peso: 1.1%	Fai unha exposición sinxela seguindo un modelo e con axuda.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CD CAA CSC CSIEE
LC-B1.3	5º-LCB1.3.3 - Participa activamente nas tarefas de aula, cooperando en situación de aprendizaxe compartida. Peso: 1.1%	Participa activamente nas tarefas de aula, cooperando en situación de aprendizaxe compartida.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo. Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA CSC CSIEE

LC-B1.4	5°-LCB1.4.1 - Utiliza o vocabulario axeitado a súa idade para expresarse con progresiva precisión nos diferentes contextos de comunicación. Peso: 1.1%	Utiliza o vocabulario axeitado a súa idade para expresarse con progresiva precisión nos diferentes contextos de comunicación.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Producións orais. Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL
LC-B1.4	5°-LCB1.4.2 - Diferencia polo contexto o significado de correspondencias fonema-grafía idénticas. Peso: 1.1%	Diferencia polo contexto o significado de correspondencias fonema-grafía idénticas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL
LC-B1.5	5°-LCB1.5.1 - Comprende de forma global a información xeral de textos orais de uso habitual, do ámbito escolar e social, identifica o tema e selecciona as ideas principais Peso: 1.1%	Comprende de forma global a información dun texto e diferencia as partes elementais do mesmo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais. Caderno de clase.	CCL CAA
LC-B1.5	5°-LCB1.5.2 - Recoñece a tipoloxía de textos orais atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a	Recoñece os diferentes tipos de texto traballados na clase.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CAA

	súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos). Peso: 1.1%						
LC-B1.5	5º-LCB1.5.3 - Responde preguntas correspondentes á comprensión interpretativa. Peso: 1.1%	Responde preguntas concretas sobre o texto traballado.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL
LC-B1.5	5º-LCB1.5.4 - Utiliza a información recollida para levar a cabo diversas actividades en situación de aprendizaxe individual ou colectivo. Peso: 1.1%	É capaz de extraer información dun texto para levar a cabo actividades na aula.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA CSC CSIEE
LC-B1.6	5º-LCB1.6.1 - Reproduce de memoria breves textos literarios ou non literarios e propios, axeitados aos seus gustos e intereses.. Peso: 1.1%	Reproduce de memoria texto moi breves.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CAA CCEC
LC-B1.7	5º-LCB1.7.1 - Elabora	Elabora un texto oral con sentido	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.	CCL

	<p>comprensiblemente textos orais do ámbito escolar e social e de diferente tipoloxía, seguindo unha secuencia lineal, adecuados ao nivel e imitando modelos</p> <p>Peso: 1.1%</p>	cronolóxico.				<p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	<p>CAA CSIEE</p>
LC-B1.7	<p>5º-LCB1.7.2 - Organiza e planifica o discurso axeitándose aos diferentes modos discursivos(narrar, expoñer, describir, informarse, dialogar)</p> <p>Peso: 1.1%</p>	Organiza o seu discurso con coherencia.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións orais.</p>	<p>CCL CAA CSIEE</p>
LC-B1.8	<p>5º-LCB1.8.1 - Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender: escoita activa, recollida de datos, pregunta e repregunta, para obter información e verificar a comprensión.</p> <p>Peso: 1.1%</p>	Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender:	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	<p>CCL CAA CSC CSIEE</p>
LC-B1.8	<p>5º-LCB1.8.2 - Participa en enquisas e entrevistas, asegurándose mediante</p>	Realiza unha entrevista.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións orais.</p>	<p>CCL CAA CSC CSIEE</p>

	preguntas adecuadas, da comprensión propia e por parte da persoa interlocutora. Peso: 1.1%						
LC-B1.8	5°-LCB1.8.3 - Participa en debates explicando as súas opinións e ideas, emitindo xuízos persoais fundamentados sobre os temas e coa profundidade propia da súa idade. Peso: 1.1%	Participa en debates da aula.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CAA CSC CSIEE
LC-B1.9	5°-LCB1.9.1 - Resume entrevistas, noticias e debates infantís procedentes da radio, televisión e da internet. Peso: 1.1%	Resume unha noticia.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CD CAA CSC
LC-B1.9	5°-LCB1.9.2 - Transforma en noticias feitos cotiás próximos á súa realidade, imitando modelos. Peso: 1.1%	Elabora unha noticia do seu entorno próximo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CSC
LC-B1.9	5°-LCB1.9.3 - Realiza entrevistas e reportaxes sobre temas de	Realiza unha entrevista.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.	CCL CAA CSIEE

	interese, seguindo modelos. Peso: 1.1%					INSTRUMENTOS: Producións orais.	
Bloque 2: Comunicación escrita: ler							
LC-B2.1	5°-LCB2.1.1 - Le en voz alta diferentes tipos de textos apropiados á súa idade con velocidade, fluidez e entoación adecuada. Peso: 1.1%	Le un texto coa entoación adecuada.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL
LC-B2.1	5°-LCB2.1.2 - Lee en silencio coa velocidade adecuada textos de diferente complexidade. Peso: 1.1%	Lee en silencio coa velocidade adecuada textos de diferente complexidade.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL
LC-B2.1	5°-LCB2.1.3 - Comprende información global e específica en textos de diferente tipoloxía do ámbito escolar e social: Peso: 1.1%	Comprende a información básica do texto traballado.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA
LC-B2.1	5°-LCB2.1.4 - Resume textos lidos de diferente tipoloxía e adecuados a súa idade, reflectindo a estrutura e destacando	Resume textos indicando a idea principal do mesmo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico). Resumo.	CCL CAA

	as ideas principais. Peso: 1.1%						
LC-B2.2	5°-LCB2.2.1 - Utiliza o título e as ilustracións para activar coñecementos previos sobre o tema, axudándose deles para acceder máis doadamente ao contido dun texto. Peso: 1.1%	Deduce o tema dun texto baseándose nas ilustracións.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA
LC-B2.2	5°-LCB2.2.3 - Identifica as palabras clave dun texto. Peso: 1.1%	Identifica as palabras clave dun texto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA
LC-B2.2	5°-LCB2.2.4 - Formula hipóteses sobre o contido do texto a partir do título e das ilustracións e esquemas que o acompañan. Peso: 1.1%	Deduce o tema dun texto baseándose nas ilustracións.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA
LC-B2.2	5°-LCB2.2.5 - Relaciona a información contida nos gráficos e ilustracións e a relaciona coa información que	Relaciona unha ilustración co texto que lle corresponde.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico). Caderno de clase.	CCL CMCT CAA

	aparece no texto Peso: 1.1%						
LC-B2.2	5º-LCB2.2.6 - Interpreta mapas conceptuais sinxelos. Peso: 1.1%	Interpreta mapas conceptuais sinxelos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico). Resumo.	CCL CAA
LC-B2.3	5º-LCB2.3.1 - Programa de xeito autónomo un tempo semanal para ler diferentes textos. Peso: 1.1%	Programa de xeito autónomo un tempo semanal para ler diferentes textos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA CSIEE
LC-B2.3	5º-LCB2.3.2 - Le voluntariamente en función dos seus gustos e finalidade persoal. Peso: 1.1%	Le voluntariamente en función dos seus gustos e finalidade persoal.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA CSIEE
LC-B2.4	5º-LCB2.4.1 - Consulta na biblioteca diferentes fontes bibliográficas e textos de soporte informático para obter información para realizar traballos individuais ou en grupo. Peso: 1.1%	Consulta na biblioteca diferentes fontes bibliográficas e textos de soporte informático para obter información para realizar traballos individuais ou en grupo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CD CAA
LC-B2.4	5º-LCB2.4.2 - Localiza	Fai uso da biblioteca escolar.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.	CCL CD

	na biblioteca de aula e centro lecturas axeitadas ao seu gusto persoal e intereses, aplicando as normas básicas de funcionamento da mesma. Peso: 1.1%					INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CAA CSIEE
LC-B2.4	5º-LCB2.4.3 - Identifica o argumento de lecturas realizadas dando conta dalgunhas referencias bibliográficas: autor ou autora, xénero. Peso: 1.1%	Completa fichas de lectura dos libros lidos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL CAA CSIEE
LC-B2.4	5º-LCB2.4.4 - Selecciona lecturas con criterio persoal e manifesta a súa opinión sobre os textos lidos. Peso: 1.1%	Selecciona lecturas con criterio persoal.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL CAA CSIEE
LC-B2.5	5º-LCB2.5.1 - Coida, conserva e organiza os seus libros. Peso: 1.1%	Coida, conserva e organiza os seus libros.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL
LC-B2.6	5º-LCB2.6.1 - Identifica a intención comunicativa de textos xornalísticos e	Diferenza entre información e publicidade.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico	CCL CAA

	publicitarios. Diferenza entre información e publicidade. Peso: 1.1%					(anecdótico).	
LC-B2.6	5º-LCB2.6.2 - Interpreta a linguaxe figurada, en textos publicitarios. Peso: 1.1%	Interpreta a linguaxe figurada, en textos publicitarios.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC
LC-B2.7	5º-LCB2.7.1 - Utiliza as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información. Peso: 1.1%	Utiliza as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura de información.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL CD CAA
Bloque 3: Comunicación escrita: escribir							
LC-B3.1	5º-LCB3.1.1 - Escribe, en diferentes soportes, textos sinxelos propios da vida cotiá e do ámbito social e escolar, atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos): diarios, cartas, correos	Escribe, en diferentes soportes, textos sinxelos propios da vida cotiá e do ámbito social e escolar.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CD CAA

	<p>electrónicos, noticias, contos, folletos informativos e literarios, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, regulamentos, receitas, instrucións, normas...</p> <p>Peso: 1.1%</p>						
LC-B3.1	<p>5º-LCB3.1.2 - Escribe textos organizando as ideas con cohesión básica e respectando as normas gramaticais e ortográficas.</p> <p>Peso: 1.1%</p>	Escribe textos básicos de forma coherente.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos. Caderno de clase.</p>	CCL CAA
LC-B3.1	<p>5º-LCB3.1.3 - Escribe, de forma creativa, diferentes tipos de textos adecuando a linguaxe ás características do xénero.</p> <p>Peso: 1.1%</p>	Crea textos traballados sobre modelos dados.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos. Caderno de clase.</p>	CCL CCA CSIEE
LC-B3.1	<p>5º-LCB3.1.4 - Elabora un informe seguindo un guiión establecido que supoña a procura, selección e organización da información de textos de carácter científico,</p>	Elabora un informe seguindo un guiión.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	CCL CD CAA CSIEE CCEC

	xeográfico ou histórico. Peso: 1.1%						
LC-B3.1	5º-LCB3.1.5 - Presenta un informe, utilizando soporte papel e informático, sobre situacións sinxelas, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, Internet), seguindo un plan de traballo e expresando conclusións. Peso: 1.1%	Elabora un informe seguindo un guión.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CD CAA CSIEE
LC-B3.1	5º-LCB3.1.6 - Presenta os seus textos con caligrafía clara e limpeza. Peso: 1.1%	Presenta os seus textos con caligrafía clara e limpeza.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Caderno de clase.	CCL CAA
LC-B3.2	5º-LCB3.2.1 - Valora a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros. Peso: 1.1%	Valora a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC
LC-B3.3	5º-LCB3.3.1 - Aplica correctamente os signos de puntuación, as	Emprega punto, coma, signos de exclamación e interrogación e maiúsculas e os signos de	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.	CCL

	reglas de acentuación e ortográficas propias do nivel nos seus textos escritos. Peso: 1.1%	acentuación e ortografía básicos.				INSTRUMENTOS: Textos escritos. Caderno de clase.	
LC-B3.3	5°-LCB3.3.2 - Reproduce textos ditados, logo de identificar o sentido global e a información específica neles. Peso: 1.1%	Reproduce textos ditados.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Outras probas específicas.	CCL
LC-B3.3	5°-LCB3.3.3 - Emprega, de xeito guiado e seguindo modelos, estratexias de planificación, procura e selección da información: tomar notas, elaborar esquemas, guións, borradores e mapas conceptuais. Peso: 1.1%	Elabora esquemas sobre un guión dado.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CD CAA CSIEE
LC-B3.3	5°-LCB3.3.4 - Redacta o texto e revísao para melloralo, utilizando borradores que amosan: a xeración e selección de ideas, a revisión ortográfica e da	Redacta o texto e busca erros.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CAA CSIEE

	<p>secuencia coherente do escrito.</p> <p>Peso: 1.1%</p>						
LC-B3.3	<p>5°-LCB3.3.5 - Amona na evolución dos seus escritos interese e esforzo por escribir correctamente de forma persoal.</p> <p>Peso: 1.1%</p>	<p>Esfo?rzase en mellorar os seus escritos.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos. Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	<p>CCL CAA CSIEE</p>
LC-B3.4	<p>5°-LCB3.4.1 - Utiliza habitualmente o dicionario, en diferentes soportes, no proceso de escritura.</p> <p>Peso: 1.1%</p>	<p>Utiliza habitualmente o dicionario, en diferentes soportes, no proceso de escritura.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	<p>CCL CAA</p>
LC-B3.5	<p>5°-LCB3.5.1 - Elabora gráficas a partir de datos seleccionados e organizados procedentes de diferentes textos (libros de consulta, xornais, revistas etc.)</p> <p>Peso: 1.1%</p>	<p>Elabora gráficas sinxelas.</p>		X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	<p>CCL CAA</p>
LC-B3.5	<p>5°-LCB3.5.2 - Elabora con creatividade textos do seu interese: contos, anuncios, rimas,</p>	<p>Crea textos propios e os ilustra.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos. Outras probas</p>	<p>CCL CD CAA CSIEE</p>

	<p>cancións, cómics, carteis facendo ilustracións e buscando imaxes dixitais para facilitar a súa comprensión ou mellorar a súa presentación.</p> <p>Peso: 1.1%</p>					específicas.	
LC-B3.6	<p>5º-LCB3.6.1 - Expresa, por escrito, utilizando de xeito habitual, unha linguaxe non sexista e respectuosa coas diferenzas.</p> <p>Peso: 1.1%</p>	Expresa, por escrito, utilizando de xeito habitual, unha linguaxe non sexista e respectuosa coas diferenzas.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	CCL CSC
LC-B3.7	<p>5º-LCB3.7.1 - Usa con axuda Internet e as Tecnoloxías da Información e a Comunicación para escribir, presentar e ilustrar os textos, buscar información, crear táboas e gráficas</p> <p>Peso: 1.1%</p>	Elabora documentos de texto e presentacións de diapositivas con imaxes.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	CCL CD CAA
LC-B3.8	<p>5º-LCB3.8.1 - Produce os textos establecidos no plan de escritura axeitados á súa idade e nivel.</p>	Elabora textos adecuados á súa idade.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos. Outras probas específicas.</p>	CCL CAA

	Peso: 1.1%						
Bloque 4: Coñecemento da lingua							
LC-B4.1	5°-LCB4.1.1 - Coñece e recoñece as categorías gramaticais pola súa función na lingua: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar accións ou estados, enlazar ou relacionar palabras. Peso: 1.1%	Identifica substantivos, pronomes, determinantes, verbos e enlaces.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL
LC-B4.1	5°-LCB4.1.2 - Utiliza con corrección os tempos simples e compostos nas formas persoais e non persoais do modo indicativo e subxuntivo de todos os verbos ao producir textos orais e escritos. Peso: 1.1%	Emprega os tempos verbais segundo o contexto.		X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL
LC-B4.1	5°-LCB4.1.3 - Diferenza familias de palabras. Peso: 1.1%	Diferenza familias de palabras.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL
LC-B4.2	5°-LCB4.2.1 - Coñece,	Coñece e recoñece antónimos,	X	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas.	CCL

	recoñece e usa sinónimos, antónimos, polisémicos, homófonos, frases feitas na súa expresión oral e escrita. Peso: 1.1%	sinónimos e polisémicos dunha palabra.				INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	
LC-B4.2	5º-LCB4.2.2 - Recoñece palabras compostas, prefixos e sufixos e crea palabras derivadas. Peso: 1.1%	Recoñece palabras compostas e derivadas.		X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL
LC-B4.2	5º-LCB4.2.3 - Identifica e clasifica os diferentes tipos de palabras nun texto. Peso: 1.1%	Identifica substantivos, pronomes, determinantes, verbos e enlaces.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL
LC-B4.2	5º-LCB4.2.4 - Utiliza diversos conectores básicos entre oracións nos textos orais e escritos. Peso: 1.1%	Utiliza diversos conectores básicos entre oracións nos textos orais e escritos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL
LC-B4.2	5º-LCB4.2.5 - Recoñece a oración simple en textos sinxelos e distingue suxeito e predicado.	Distingue suxeito e predicado.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL

	Peso: 1.1%						
LC-B4.3	5°-LCB4.3.1 - Coñece a estrutura do dicionario e úsao, en diferentes soportes para buscar o significado de calquera palabra (derivados, sinónimos etc.). Peso: 1.1%	Emprega o dicionario.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL CAA
LC-B4.3	5°-LCB4.3.2 - Selecciona a acepción correcta segundo o contexto de entre as varias que lle ofrece o dicionario. Peso: 1.1%	Selecciona a acepción correcta segundo o contexto de entre as varias que lle ofrece o dicionario.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico). Caderno de clase.	CCL CAA
LC-B4.3	5°-LCB4.3.3 - Utiliza as normas ortográficas axeitadas ao nivel e aplícaas nas súas producións escritas. Peso: 1.1%	Utiliza as normas ortográficas básicas nas actividades.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Outras probas específicas. Caderno de clase.	CCL
LC-B4.4	5°-LCB4.4.1 - Sinala as características que definen ás diferentes clases de palabras e nomes: clasificación e uso para construír un discurso sinxelo nos diferentes tipos de	Clasifica palabras (adxectivo, substantivo, verbo, pronome, determinante)	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL

	producións. Peso: 1.1%						
LC-B4.4	5º-LCB4.4.2 - Utiliza correctamente as normas de concordancia de xénero e número na expresión oral e escrita. Peso: 1.1%	Utiliza correctamente as normas de concordancia de xénero e número na expresión oral e escrita.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL
LC-B4.4	5º-LCB4.4.3 - Aplica as normas de acentuación e clasifica as palabras dun texto. Peso: 1.1%	Aplica as normas básicas de acentuación.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL
LC-B4.4	5º-LCB4.4.4 - Utiliza os signos de puntuación nas súas producións escritas. Peso: 1.1%	Utiliza os signos de puntuación nas súas producións escritas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Outras probas específicas. Caderno de clase.	CCL
LC-B4.4	5º-LCB4.4.5 - Aplica as normas do uso da til nos textos de elaboración propia. Peso: 1.1%	Aplica as normas do uso da til.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Outras probas específicas.	CCL
LC-B4.4	5º-LCB4.4.6 - Utiliza unha sintaxe básica nas producións escritas	Utiliza unha sintaxe básica nas producións escritas propias.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.	CCL

	propias. Peso: 1.1%					INSTRUMENTOS: Textos escritos.	
LC-B4.5	5°-LCB4.5.1 - Utiliza distintos programas educativos dixitais e outros recursos didácticos ao seu alcance e propios da súa idade, como apoio e reforzo da aprendizaxe. Peso: 1.1%	Utiliza distintos programas educativos dixitais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CD CAA
LC-B4.6	5°-LCB4.6.1 - Valora a variedade lingüística de España e o español de América. Peso: 1.1%	Valora a variedade lingüística de España e o español de América.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC
LC-B4.7	5°-LCB4.7.1 - Compara aspectos (gráficos, sintácticos e léxicos) das linguas que coñece. Peso: 1.1%	Compara aspectos das linguas que coñece.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC
Bloque 5: Educación Literaria							
LC-B5.1	5°-LCB5.1.1 - Valora e recoñece as características fundamentais de textos literarios narrativos, poéticos e dramáticos.	Diferencia narrativa, poesía e teatro.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CCEC

	Peso: 1.1%						
LC-B5.2	5°-LCB5.2.1 - Realiza lecturas guiadas de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual. Peso: 1.1%	Realiza lecturas guiadas adecuadas á súa idade.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CCEC
LC-B5.2	5°-LCB5.2.2 - Interpreta a linguaxe figurada, en textos literarios. Peso: 1.1%	Recoñece metáforas simples.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CAA
LC-B5.3	5°-LCB5.3.1 - Distingue algúns recursos retóricos e métricos básicos propios dos poemas. Peso: 1.1%	Realiza medidas de versos.		X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CCEC
LC-B5.3	5°-LCB5.3.2 - Utiliza comparacións, metáforas, aumentativos, diminutivos e sinónimos en textos literarios. Peso: 1.1%	Utiliza comparacións, aumentativos, diminutivos e sinónimos en textos literarios.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CCEC
LC-B5.4	5°-LCB5.4.1 - Crea	Crea sinxelos textos literarios a	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos	CCL

	<p>sinxelos textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a partir de pautas ou modelos dados.</p> <p>Peso: 1.1%</p>	partir de pautas ou modelos dados.				<p>alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	<p>CAA CSIEE CCEC</p>
LC-B5.5	<p>5°-LCB5.5.1 - Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade ou de produción propia.</p> <p>Peso: 1.1%</p>	Recita poemas.		X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos. Producións orais.</p>	<p>CCL CAA CSC CCEC</p>
LC-B5.5	<p>5°-LCB5.5.2 - Memoriza e reproduce textos orais adecuados á súa idade: contos, poemas, cancións.</p> <p>Peso: 1.1%</p>	Memoriza e reproduce un fragmento pequeno dun texto dado.		X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.</p>	<p>CCL CAA CCEC</p>
LC-B5.6	<p>5°-LCB5.6.1 - Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade.</p> <p>Peso: 1.1%</p>	Recita poemas.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	<p>CCL CAA CCEC</p>
LC-B5.7	<p>5°-LCB5.7.1 - Valora a literatura en calquera lingua, especialmente</p>	Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico</p>	<p>CCL CSC CCEC</p>

en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal. Peso: 1.1%	comunicación e como recurso de gozo persoal.					(anecdótico).	
---	--	--	--	--	--	---------------	--

• ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN	C.C.
						Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación	
Bloque 1: Comunicación oral: falar e escoitar							
LG-B1.1	5º-LG-B1.1.1 - Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes da radio, da televisión ou de internet, identifica o tema e elabora un resumo. Peso: 0.83%	Comprende as ideas principais dun texto oral sinxelo, procedentes dos medios de comunicación.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Producións orais. Outras probas específicas.	CCL CAA
LG-B1.1	5º-LGB1.1.2 - Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión. Peso: 0.83%	Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral sinxelo, distinguindo, de maneira xeral, información de opinión.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC

LG-B1.2	<p>5º-LGB1.2.1 - Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar, con certa autonomía, a información relevante e necesaria para realizar traballos ou completar información, valorando os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.</p> <p>Peso: 0.83%</p>	<p>Accede a documentos audiovisuais e dixitais, para obter, seleccionar e clasificar a información relevante e necesaria para realizar traballos.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.</p>	<p>CCL CD CAA CSC</p>
LG-B1.2	<p>5º-LGB1.2.2 - Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación.</p> <p>Peso: 0.83%</p>	<p>Elabora textos orais sinxelos.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións orais.</p>	<p>CCL CD CAA CSIEE</p>
LG-B1.3	<p>5º-LGB1.3.1 - Interpreta en producións orais a retranca, a ironía e os dobres sentidos.</p> <p>Peso: 0.83%</p>	<p>Interpreta en producións orais a retranca, a ironía e os dobres sentidos.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	<p>CCL</p>
LG-B1.4	<p>5º-LGB1.4.1 - Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo</p>	<p>Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común.</p>	<p>CCL CAA CSC CSEIEE</p>

	coas propostas propias. Peso: 0.83%						
LG-B1.4	5º-LGB1.4.2 - Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas. Peso: 0.83%	Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas. Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA
LG-B1.4	5º-LGB1.4.3 - Iníciase na elaboración de pequenas exposicións orais na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso. Peso: 0.83%	Iníciase na elaboración de pequenas exposicións orais na aula.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CSIEE CAA
LG-B1.4	5º-LGB1.4.4 - Participa activamente no traballo en grupo, así como nos debates. Peso: 0.83%	Participa activamente no traballo en grupo, así como nos debates.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL CSIEE CAA
LG-B1.4	5º-LGB1.4.5 - Identifica o grao de formalidade da situación de comunicación e axusta a este a súa produción.	Identifica o grao de formalidade da situación de comunicación e axusta a este a súa produción.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL

	Peso: 0.83%						
LG-B1.5	5º-LGB1.5.1 - Atende ás intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper Peso: 0.83%	Atende ás intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC
LG-B1.5	5º-LGB1.5.2 - Respecta as opinións dos e das demais Peso: 0.83%	Respecta as opinións dos e das demais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC
LG-B1.6	5º-LGB1.6.1 - Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais. Peso: 0.83%	Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC CAA
LG-B1.6	5º-LGB1.6.2 - Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela. Peso: 0.83%	Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e emprega a lingua galega en calquera intercambio oral.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC CCEC
LG-B1.6	5º-LGB1.6.3 - Emprega unha postura e	Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática.	CCL CSC

	xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión. Peso: 0.83%	discurso.				INSTRUMENTOS: Producións orais. Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCEC
LG-B1.6	5º-LGB1.6.4 - Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume. Peso: 0.83%	Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume.		X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CSC CCEC
LG-B1.6	5º-LGB1.6.5 - Participa na conversa formulando e contestando preguntas. Peso: 0.83%	Participa na conversa formulando e contestando preguntas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC CCEC CAA
LG-B1.7	5º-LGB1.7.1 - Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade. Peso: 0.83%	Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CAA
LG-B1.7	5º-LGB1.7.2 - Elabora un discurso oral cohesivo, utilizando nexos básicos adecuados. Peso: 0.83%	Elabora un discurso oral cohesivo, utilizando nexos básicos adecuados.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL

LG-B1.7	5º-LGB1.7.3 - Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto. Peso: 0.83%	Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CSC
LG-B1.7	5º-LGB1.7.4 - Amosa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega. Peso: 0.83%	Amosa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CCEC
LG-B1.8	5º-LGB1.8.1 - Elabora textos sinxelos propios dos medios de comunicación. Peso: 0.83%	Elabora textos sinxelos propios dos medios de comunicación.		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Producións orais.	CCL CD CAA CSIEE CSC
LG-B1.9	5º-LGB1.9.1 - Utiliza a expresividade corporal: miradas e postura corporal para reforzar o sentido das súas producións orais. Peso: 0.83%	Utiliza a expresividade corporal: miradas e postura corporal para reforzar o sentido das súas producións orais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CCEC CSC CAA
LG-B1.10	5º-LGB1.10.1 - Amosa respecto ás ideas dos e das demais e contribúe	Amosa respecto ás ideas dos e das demais e contribúe ao traballo en grupo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico	CCL CAA CSIEE

	ao traballo en grupo. Peso: 0.83%					(anecdótico).	
LG-B1.11	5º-LGB1.11.1 - Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo. Peso: 0.83%	Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Producións orais. Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA CCEC CSIEE
LG-B1.12	5º-LGB1.12.1 - Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista. Peso: 0.83%	Usa, de maneira xeral, unha linguaxe non sexista.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC
LG-B1.12	5º-LGB1.12.2 - Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas. Peso: 0.83%	Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC
LG-B1.13	5º-LGB1.13.1 - Recoñece textos orais sinxelos pertencentes a diferentes variedades dialectais moi evidentes da lingua galega. Peso: 0.83%	Recoñece textos orais sinxelos pertencentes a diferentes variedades dialectais moi evidentes da lingua galega.		X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CCEC
LG-B1.13	5º-LGB1.13.2 - Valora as	Valora as diferenzas dialectais	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.	CCL

	diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora. Peso: 0.83%	orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural.				INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CCEC
LG-B1.14	5º-LGB1.14.1 - Identifica a lingua galega oral con calquera contexto profesional: sanidade, educación, medios de comunicación... Peso: 0.83%	Identifica a lingua galega oral con calquera contexto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CCEC
LG-B1.14	5º-LGB1.14.2 - Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas. Peso: 0.83%	Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CCEC CSC
Bloque 2: Comunicación escrita: ler							
LG-B2.1	5º-LGB2.1.1 - Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.	Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CD CSC

	Peso: 0.83%						
LG-B2.1	5º-LGB2.1.2 - Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo). Peso: 0.83%	Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo).	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL
LG-B2.1	5º-LGB2.1.3 - Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto. Peso: 0.83%	Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CAA CSIEE
LG-B2.1	5º-LGB2.1.4 - Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dotes sentidos en textos. Peso: 0.83%	Interpreta, personificacións, hipérboles, ironías e dotes sentidos en textos.		X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CAA CSIEE
LG-B2.1	5º-LGB2.1.5 - Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas). Peso: 0.83%	Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas).			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Outras probas específicas.	CCL

LG-B2.1	5º-LGB2.1.6 - Identifica o punto de vista do autor ou autora e diferencia, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente. Peso: 0.83%	Diferencia, de maneira xeral, información, opinión e publicidade de carácter bastante evidente.		X		PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asamblea.	CCL CAA
LG-B2.1	5º-LGB2.1.7 - Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos. Peso: 0.83%	Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico). Caderno de clase.	CCL CAA CSIEE
LG-B2.1	5º-LGB2.1.8 - Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento. Peso: 0.83%	Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento.			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA CSIEE
LG-B2.2	5º-LGB2.2.1 - Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións redundantes, relacionándoa co contido do texto que acompaña. Peso: 0.83%	Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións redundantes, relacionándoa co contido do texto que acompaña.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico). Caderno de clase.	CCL CAA CSC CSIEE CMCT

LG-B2.3	5º-LGB2.3.1 - Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo. Peso: 0.83%	Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA
LG-B2.3	5º-LGB2.3.2 - Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais e secundarias. Peso: 0.83%	Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas. Resumo.	CCL CAA
LG-B2.3	5º-LGB2.3.3 - Realiza o resumo dun texto sinxelo. Peso: 0.83%	Realiza o resumo dun texto sinxelo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resumo.	CCL CAA
LG-B2.4	5º-LGB2.4.1 - Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións. Peso: 0.83%	Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA CSIEE
LG-B2.4	5º-LGB2.4.2 - Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso. Peso: 0.83%	Relé un texto e marca as palabras clave.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas. Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA CSIEE

LG-B2.5	5º-LGB2.5.1 - Utiliza as tecnoloxías da información para localizar e seleccionar a información nun texto sinxelo adecuado á súa idade. Peso: 0.83%	Utiliza as tecnoloxías da información para localizar e seleccionar a información nun texto sinxelo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL CD CAA
LG-B2.5	5º-LGB2.5.2 - Utiliza as tecnoloxías da información para organizar a información dun texto sinxelo adecuado á súa idade. Peso: 0.83%	Utiliza as tecnoloxías da información para organizar a información dun texto sinxelo adecuado á súa idade.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL CD
LG-B2.5	5º-LGB2.5.3 - Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto. Peso: 0.83%	Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL CAA CD CSIEE
LG-B2.6	5º-LGB2.6.1 - Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas. Peso: 0.83%	Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL CSIEE CAA

LG-B2.7	5º-LGB2.7.1 - Descodifica con precisión e rapidez as palabras. Peso: 0.83%	Descodifica con precisión e rapidez as palabras.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL CAA
LG-B2.7	5º-LGB2.7.2 - Le textos en voz alta con fluidez e precisión. Peso: 0.83%	Le textos en voz alta con fluidez e precisión.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL
LG-B2.7	5º-LGB2.7.3 - Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados. Peso: 0.83%	Le textos en voz alta con ritmo, velocidade de 95 palabras por minuto e ton da voz adecuados.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL
LG-B2.7	5º-LGB2.7.4 - Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información... Peso: 0.83%	Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información...	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA
LG-B2.7	5º-LGB2.7.5 - Fai lecturas dramatizadas de textos. Peso: 0.83%	Fai lecturas dramatizadas de textos.		X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC
LG-B2.8	5º-LGB2.8.1 - Usa a biblioteca de aula con certa autonomía, para		X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico	CCL CAA CSC

	<p>obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.</p> <p>Peso: 0,83%</p>					(anecdótico).	
LG-B2.8	<p>5º-LGB2.8.2 - Usa a biblioteca de centro con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.</p> <p>Peso: 0.83%</p>	Usa a biblioteca de centro con certa autonomía.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CCL CAA CSC
LG-B2.8	<p>5º-LGB2.8.3 - Usa as bibliotecas virtuais, para obter datos e informacións, con certa autonomía.</p> <p>Peso: 0.83%</p>	Usa as bibliotecas virtuais, para obter datos e informacións, con certa autonomía.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CCL CAA CD
LG-B2.9	<p>5º-LGB2.9.1 - Aмоса interese pola conservación e organización dos seus libros físicos e/ou virtuais</p> <p>Peso: 0.83%</p>	Aмоса interese pola conservación e organización dos seus libros físicos e/ou virtuais	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CCL CAA CSC
LG-B2.10	<p>5º-LGB2.10.1 - Aмоса interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación</p>	Aмоса interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CCL CAA CSC CCEC

	comunicación Peso: 0.83%						
LG-B2.11	5º-LGB2.11.1 - Selecciona persoalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificalas en función dos seus gustos e necesidades. Peso: 0.83%	Selecciona persoalmente as lecturas que desexa realizar e é quen de xustificala.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL
LG-B2.11	5º-LGB2.11.2 - Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas. Peso: 0.83%	Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCL CSC CAA CSIEE
LG-B2.12	5º-LGB2.12.1 - Identifica, de maneira global, as diferenzas lingüísticas, bastante evidentes, das variedades da lingua galega. Peso: 0.83%	Identifica, de maneira global, as diferenzas lingüísticas, bastante evidentes, das variedades da lingua galega.		X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CCEC
LG-B2.12	5º-LGB2.12.2 - Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora.	Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante unificadora.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCL CSC CCEC

	Peso: 0.83%						
Bloque 3: Comunicación escrita: escribir							
LG-B3.1	5º-LGB3.1.1 - Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións. Peso: 0.83%	Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas ou guións.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Caderno de clase.	CCL CSIEE CAA
LG-B3.1	5º-LGB3.1.2 - Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados. Peso: 0.83%	Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia e cohesionando, de maneira xeral, os enunciados.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CSIEE CAA
LG-B3.1	5º-LGB3.1.3 - Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación). Peso: 0.83%	Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación).	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Outras probas específicas. Caderno de clase.	CCL CAA CSIEE
LG-B3.1	5º-LGB3.1.4 - Aplica, de	Aplica, de maneira xeral, a	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos	CCL

	<p>maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista.</p> <p>Peso: 0.83%</p>	<p>norma lingüística: ortografía: h, b/v, c/cc, s/x, ll/i/x; acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista.</p>				<p>alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos. Outras probas específicas.</p>	<p>CSC CCEC</p>
LG-B3.1	<p>5º-LGB3.1.5 - Escribe e presenta textos propios elaborando borradores.</p> <p>Peso: 0.83%</p>	<p>Escribe e presenta textos propios elaborando borradores.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	<p>CCL CAA CSIEE</p>
LG-B3.1	<p>5º-LGB3.1.6 - Usa o dicionario durante a elaboración de textos.</p> <p>Peso: 0.83%</p>	<p>Usa o dicionario durante a elaboración de textos.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	<p>CCL CAA CSIEE</p>
LG-B3.2	<p>5º-LGB3.2.1 - Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, notas e invitacións</p> <p>Peso: 0.83%</p>	<p>Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	<p>CCL CAA CD</p>
LG-B3.2	<p>5º-LGB3.2.2 - Redacta textos xornalísticos (noticias, crónicas, reportaxes, entrevistas) e</p>	<p>Redacta textos xornalísticos e publicitarios imitando modelos.</p>		X		<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	<p>CCL CSC CCEC CAA</p>

	(anuncios e carteis), imitando modelos publicitarios moi sinxelos. Peso: 0.83%						
LG-B3.2	5º-LGB3.2.3 - Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un gui3n establecido e adaptando a linguaxe 3s características de cada x3nero. Peso: 0.83%	Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un gui3n establecido.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: An3lise das produci3ns dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CAA
LG-B3.2	5º-LGB3.2.4 - Escribe textos coherentes e empregando alg3ns elementos b3sicos de cohesi3n, usando o rexistro adecuado. Peso: 0.83%	Escribe textos coherentes e empregando alg3ns elementos b3sicos de cohesi3n.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: An3lise das produci3ns dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CSC CCEC
LG-B3.2	5º-LGB3.2.5 - Resume o contido de textos sinxelos propios do 3mbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicaci3n. Peso: 0.83%	Resume o contido de textos sinxelos traballados.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: An3lise das produci3ns dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Resumo.	CCL CSC CAA

LG-B3.3	5º-LGB3.3.1 - Elabora textos escritos propios do ámbito académico (questionarios, resumos, descrições, explicacións...) para obter, organizar e comunicar información. Peso: 0.83%	Elabora textos escritos propios do ámbito académico (questionarios, resumos, descrições, explicacións...) para obter, organizar e comunicar información.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CAA CSIEE
LG-B3.4	5º-LGB3.4.1 - Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic, contos, poemas, cancións e anécdotas. Peso: 0.83%	Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic, contos, poemas, cancións e anécdotas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CSC CCEC CAA CSIEE
LG-B3.4	5º-LGB3.4.2 - Escribe textos sinxelos de carácter creativo. Peso: 0.83%	Escribe textos sinxelos de carácter creativo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CAA CSIEE
LG-B3.4	5º-LGB3.4.3 - Aprecio polos usos creativos da linguaxe. Peso: 0.83%	Aprecio polos usos creativos da linguaxe.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA CSIEE
LG-B3.5	5º-LGB3.5.1 - Busca e selecciona información en diferentes fontes e en diferentes fontes e	Busca e selecciona información en diferentes fontes e soportes dixitais de xeito guiado.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico	CCL CD CAA CSIEE

	soportes dixitais. Peso: 0.83%					(anecdótico).	
LG-B3.5	5º-LGB3.5.2 - Emprega procesadores de textos con certa autonomía. Peso: 0.83%	Emprega procesadores de textos con certa autonomía.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CD CAA CSIEE
LG-B3.5	5º-LGB3.5.3 - Utiliza, habitualmente, correctores de textos. Peso: 0.83%	Utiliza, habitualmente, correctores de textos		X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CD CAA CSIEE
LG-B3.5	5º-LGB3.5.4 - Utiliza as TIC, con certa autonomía, para realizar presentaciónns elementais Peso: 0.83%	Utiliza as TIC, con certa autonomía, para realizar presentaciónns elementais	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL CD CSIEE
LG-B3.6	5º-LGB3.6.1 - Usa recursos gráficos e paratextuais para facilitar a comprensión dos textos e ilustralos de maneira creativa. Peso: 0.83%	Usa recursos gráficos e paratextuais para facilitar a comprensión dos textos e ilustralos de maneira creativa.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CD CSIEE
LG-B3.7	5º-LGB3.7.1 - Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación Peso: 0.83%	Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación en calquera soporte.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Caderno de	CCL CD CAA

	establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, separación entre parágrafos, interliñado? en calquera soporte. Peso: 0.83%					clase.	
LG-B3.7	5º-LGB3.7.2 - Valora a lingua escrita como medio de comunicación. Peso: 0.83%	Valora a lingua escrita como medio de comunicación.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL CSC
Bloque 4: Coñecemento da lingua							
LG-B4.1	5º-LGB4.1.1 - Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, adverbio, verbo e preposición. Peso: 0.83%		X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CAA
LG-B4.1	5º-LGB4.1.2 - Conxuga e usa con corrección as formas verbais persoais e non persoais dos verbos. Peso: 0.83%	Conxuga e usa con corrección as formas verbais persoais e non persoais dos verbos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CAA

LG-B4.1	5º-LGB4.1.3 - Diferencia as sílabas que conforman cada palabra, diferenciando a sílaba tónica das átonas. Peso: 0.83%	Diferencia as sílabas que conforman cada palabra, diferenciando a sílaba tónica das átonas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CAA
LG-B4.1	5º-LGB4.1.4 - Identifica e clasifica os diferentes tipos de enunciado: declarativo, interrogativo, exclamativo, imperativo. Peso: 0.83%	Identifica e clasifica os diferentes tipos de enunciado: declarativo, interrogativo, exclamativo, imperativo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CAA
LG-B4.1	5º-LGB4.1.5 - Recoñece as oracións simples, comprende o seu significado, utiliza correctamente a concordancia de xénero e número e identifica o verbo e os seus complementos: o suxeito, así como os complementos do nome. Peso: 0.83%	Recoñece as oracións simples, comprende o seu significado, utiliza correctamente a concordancia de xénero e número e identifica o verbo e o suxeito.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CAA
LG-B4.2	5º-LGB4.2.1 - Aplica xeralmente as normas de acentuación xerais e de acentuación diacrítica e aprecia o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas.	Aplica xeralmente as normas de acentuación xerais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas. Caderno de clase.	CCL CSC CCEC

	Peso: 0.83%						
LG-B4.2	5º-LGB4.2.2 - Coñece e utiliza as normas ortográficas, aplicándoas nas súas producións escritas con especial atención nas regras do h, b/v, c/cc, s/x, ll/i/x. Peso: 0.83%		X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas. Caderno de clase.	CCL CSC CCEC
LG-B4.3	5º-LGB4.3.1 - Emprega con corrección os signos de puntuación, facendo unha valoración dos resultados. Peso: 0.83%	Emprega con corrección os signos de puntuación.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Outras probas específicas.	CCL
LG-B4.3	5º-LGB4.3.2 - Usa unha sintaxe adecuada nas súas producións. Peso: 0.83%	Usa unha sintaxe adecuada nas súas producións.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL
LG-B4.3	5º-LGB4.3.3 - Respecta, de xeito xeral, as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono. Peso: 0.83%	Respecta, de xeito xeral, as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Outras probas específicas.	CCL CSC CCEC
LG-B4.4	5º-LGB4.4.1 - Usa	Usa diversos conectores básicos		X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos	CCL

	diversos conectores básicos entre oracións: causa, consecuencia, finalidade, contradición... Peso: 0.83%	entre oracións: causa, consecuencia, finalidade, contradición...				alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CAA
LG-B4.4	5º-LGB4.4.2 - Recoñece determinados procesos de cohesión nos textos: anáfora, sinónimos... Peso: 0.83%	Recoñece determinados procesos de cohesión nos textos: anáfora, sinónimos...	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Outras probas específicas.	CCL CAA
LG-B4.5	5º-LGB4.5.1 - Identifica, en oracións sinxelas, o papel semántico do suxeito.. Peso: 0.83%	Identifica, en oracións sinxelas, o papel semántico do suxeito..	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CAA
LG-B4.5	5º-LGB4.5.2 - Recoñece se a oración é activa ou pasiva e é quen de facer a transformación dunha noutra. Peso: 0.83%	Recoñece se a oración é activa ou pasiva e é quen de facer a transformación dunha noutra.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CAA
LG-B4.6	5º-LGB4.6.1 - Transforma un texto sinxelo narrativo de estilo directo noutro de estilo indirecto. Peso: 0.83%	Transforma un texto sinxelo narrativo de estilo directo noutro de estilo indirecto.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CAA

LG-B4.7	<p>5º-LGB4.7.1 - Usa axeitadamente o dicionario en papel ou dixital para buscar calquera palabra, seleccionando a acepción precisa segundo cada contexto e como consulta ortográfica.</p> <p>Peso: 0.83%</p>	Usa axeitadamente o dicionario en papel ou dixital para buscar unha palabra precisa.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CCL CAA CD
LG-B4.7	<p>5º-LGB4.7.2 - Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas, identificando e formando familias de palabras.</p> <p>Peso: 0.83%</p>	Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas, identificando e formando familias de palabras.	X	X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.</p>	CCL CAA
LG-B4.7	<p>5º-LGB4.7.3 - Recoñece e usa sinónimos, antónimos, homónimos, palabras polisémicas de uso frecuente, frases feitas, siglas e abreviaturas.</p> <p>Peso: 0.83%</p>	Recoñece e usa sinónimos, antónimos, homónimos, palabras polisémicas de uso frecuente.	X	X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.</p>	CCL CAA
LG-B4.8	<p>5º-LGB4.8.1 - Coñece, de xeito xeral, as características máis relevantes (históricas, socioculturais...) da</p>	Coñece, de xeito xeral, as características máis relevantes (históricas, socioculturais...) da lingua galega.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CCL CCEC

	lingua galega. Peso: 0.83%						
LG-B4.8	5º-LGB4.8.2 - Identifica e valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa. Peso: 0.83%	Identifica e valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe.	X			PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC CCEC
LG-B4.9	5º-LGB4.9.1 - Recoñece, de forma xeral, e evita as interferencias entre as linguas que está a aprender. Peso: 0.83%	Evita as interferencias entre as linguas que está a aprender.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CCEC
LG-B4.9	5º-LGB4.9.2 - Identifica diferenzas, regularidades e semellanzas, ortográficas e léxicas entre todas as linguas que coñece e/ou está a aprender, como punto de apoio para a súa aprendizaxe. Peso: 0.83%	Identifica diferenzas, regularidades e semellanzas entre todas as linguas que coñece e/ou está a aprender.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL
Bloque 5: Educación literaria							
LG-B5.1	5º-LGB5.1.1 - escoita, memoriza, e reproduce textos procedentes da	Escoita, memoriza, e reproduce textos procedentes da literatura galega.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico	CCL CAA CCEC

	literatura popular oral galega (refráns, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, ditos, cantigas) e da literatura galega en xeral. Peso: 0.83%					(anecdótico).	
LG-B5.1	5º-LGB5.1.2 - Valora os textos da literatura oral galega como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal. Peso: 0.83%	Valora os textos da literatura oral galega.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CCEC
LG-B5.2	5º-LGB5.2.1 - Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes. Peso: 0.83%	Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CCEC CD
LG-B5.2	5º-LGB5.2.2 - Le en voz alta obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.	Le en voz alta obras e textos en galego infantil adaptados á súa idade.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CCEC CD

	Peso: 0.83%						
LG-B5.3	5º-LGB5.3.1 - Identifica as características principais dos diferentes xéneros literarios: narrativa, poesía e teatro. Peso: 0.83%	Identifica as características principais dos diferentes xéneros literarios: narrativa, poesía e teatro.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCEC
LG-B5.3	5º-LGB5.3.2 - Distingue algúns recursos retóricos e métricos propios dos poemas. Peso: 0.83%	Distingue algúns recursos métricos propios dos poemas.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL
LG-B5.3	5º-LGB5.3.3 - Identifica e emprega algunhas figuras literarias: comparacións, personificacións, hipérbolos e xogos de palabras. Peso: 0.83%	Identifica e emprega algunhas figuras literarias: comparacións e personificacións.		X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CCEC CAA
LG-B5.3	5º-LGB5.3.4 - Identifica os temas recorrentes na literatura. Peso: 0.83%	Identifica os temas recorrentes na literatura.		X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Posta en común. Outras probas específicas.	CCL CCEC
LG-B5.4	5º-LGB5.4.1 - Recrea e compón poemas e	Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos		X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.	CCL CCEC

	relatos, a partir de modelos sinxelos, para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo e lembranzas. Peso: 0.83%	sinxelos.				INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CSC
LG-B5.5	5º-LGB5.5.1 - Participa activamente en dramatizacións de textos literarios. Peso: 0.83%	Participa activamente en dramatizacións de textos literarios.		X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL
LG-B5.6	5º-LGB5.6.1 - Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal. Peso: 0.83%	Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC CCEC
LG-B5.7	5º-LGB5.7.1 - Compara imaxes, símbolos e mitos sinxelos doutras culturas cos da cultura galega, amosando interese e respecto. Peso: 0.83%	Compara imaxes, símbolos e mitos sinxelos doutras culturas cos da cultura galega, amosando interese e respecto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CCEC
LG-B5.7	5º-LG-B5.7.2 - Amosa curiosidade por coñecer outras costumes e formas de relación social, valorando a diversidade cultural.	Amosa curiosidade por coñecer outras costumes e formas de relación social, respectando e valorando a diversidade cultural.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CCEC

	respectando e valorando a diversidade cultural. Peso: 0.83%						
--	--	--	--	--	--	--	--

• **ÁREA DE CIENCIAS SOCIAIS**

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN	C.C.
						Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación	
Bloque 1: Contidos comúns							
CS-B1.1	5º-CSB1.1.1 - Busca información (empregando as TIC e outras fontes directas e indirectas), selecciona a información relevante, a organiza, analiza, obtén conclusións sinxelas e as comunica oralmente e/ou por escrito. Peso: 2%	Selecciona información para traballos empregando diferentes fontes.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Investigacións. Portfolio.	CAA CD CMCT CCL
CS-B1.1	5º-CSB1.1.2 - Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas, ten	É ordenado e limpo nos traballos e asume responsabilidades dentro do grupo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSIEE CAA

	<p>iniciativa na toma de decisións e asume responsabilidades.</p> <p>Peso: 2%</p>						
CS-B1.1	<p>5º-CSB1.1.3 - Realiza as tarefas encomendadas e presenta os traballos de maneira ordenada, clara e limpa.</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>Realiza as tarefas encomendadas e presenta os traballos de maneira ordenada, clara e limpa.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CCL CAA
CS-B1.2	<p>5º-CSB1.2.1 - Participa en actividades individuais e de grupo, e emprega estratexias de traballo cooperativo valorando o esforzo e o coidado do material.</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>Participa en actividades individuais e de grupo coidando o material necesario.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.</p>	CSC CAA
CS-B1.2	<p>5º-CSB1.2.2 - Adopta un comportamento responsable, construtivo e solidario, respectando diferentes ideas e achegas nos debates e recoñecendo a cooperación e o diálogo como principios básicos do funcionamento democrático.</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>Emprega estratexias de traballo en grupo respectando as opinións dos demais e regras da clase.</p>	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común. Lista de control/cotexo.</p>	CSC CAA

CS-B1.3	5º-CSB1.3.1 - Emprega de maneira axeitada o vocabulario adquirido para ser capaz de ler, escribir e falar sobre Ciencias sociais. Peso: 2%	Emprega o vocabulario de Ciencias sociais traballado na aula.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Portfolio.	CCL CAA CMCT CSC
CS-B1.3	5º-CSB1.3.2 - Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifesten a comprensión de textos orais e /ou escritos de carácter xeográfico, social e histórico. Peso: 2%	Expón oralmente contidos relacionados coa área, cumprindo requisitos mínimos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CMCT CSC CAA
CS-B1.3	5º-CSB1.3.3 - Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación. Peso: 2%	Traballa con información reflectida en diferentes soportes.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CCL CD CMCT CSC
Bloque 2: O mundo que nos rodea							
CS-B2.1	5º-CSB2.1.1 - Describe como é e de que forma se orixinou o Universo e explica os seus principais	Coñece os termos galaxia, estrela, planeta, satélite, asteroide e cometa.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT CCL

	<p>compoñentes identificando galaxia, estrela, planeta, satélite, asteroide e cometa.</p> <p>Peso: 2%</p>						
CS-B2.2	<p>5°-CSB2.2.1 - Describe as características, compoñentes do Sistema Solar, localizando o Sol no centro do mesmo e os planetas segundo a súa proximidade.</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>Sitúa os planetas en orde de proximidade ao Sol e o satélite da terra.</p>	X			<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	<p>CMCT CCL</p>
CS-B2.3	<p>5°-CSB2.3.1 - Define e representa o movemento de translación terrestre, o eixe do xiro e os polos xeográficos, asocia as estacións do ano ao seu efecto combinado e calcula os fusos horarios.</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>Cofece o movemento de translación terrestre, o eixe do xiro e os polos xeográficos. Asocia as estacións do ano ao seu efecto combinado</p>	X			<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	<p>CMCT CCL CAA</p>
CS-B2.3	<p>5°-CSB2.3.2 - Explica o día e a noite como consecuencia da rotación terrestre e como unidades para medir o tempo.</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>Explica o día e a noite como consecuencia da rotación terrestre e como unidades para medir o tempo.</p>	X			<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	<p>CMCT CCL CAA</p>

CS-B2.3	<p>5º-CSB2.3.3 - Define a translación da Lúa identificando e nomeando as fases lunares.</p> <p>Peso: 2%</p>	Define a translación da Lúa identificando e nomeando as fases lunares.	X			<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Investigacións. Resolución de exercicios e problemas.</p>	CMCT CCL
CS-B2.4	<p>5º-CSB2.4.1 - Identifica e clasifica os diferentes tipos de mapas, define que é a escala nun mapa e emprega e interpreta os signos convencionais máis usuais que poden aparecer nel.</p> <p>Peso: 2%</p>	Identifica e clasifica os diferentes tipos de mapas (físico, político e climático) e os signos que aparecen nel (lenda, escala, relevo, ríos e límites territoriais).	X			<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CMCT CAA
CS-B2.5	<p>5º-CSB2.5.1 - Define clima, nomea os seus elementos e identifica os factores que determinan en España.</p> <p>Peso: 2%</p>	Diferencia entre clima e tempo atmosférico e nomea os factores básicos a ter en conta nos mesmos: temperatura, precipitacións, humidade e presión atmosférica.	X			<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CMCT CCL
CS-B2.6	<p>5º-CSB2.6.1 - Explica que é unha zona climática, nomeando as tres zonas climáticas do planeta e describindo as súas características principais.</p> <p>Peso: 2%</p>	Identifica as tres zonas climáticas do planeta e coñece as súas características principais.	X			<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CMCT CCL

CS-B2.6	<p>5°-CSB2.6.2 - Describe e sinala nun mapa os tipos de climas de España, e as zonas ás que afecta cada un, interpretando e analizando climogramas de distintos territorios de España e relacionándoos co clima ao que pertence.</p> <p>Peso: 2%</p>	Sitúa nun mapa de España os diferentes climas.	X			<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CMCT CAA CCL
CS-B2.7	<p>5°-CSB2.7.1 - Define paisaxe, identifica os seus elementos e explica as características das principais paisaxes de España valorando a súa diversidade.</p> <p>Peso: 2%</p>	Diferencia a través de ilustracións elementos da paisaxe: cantís, praia, río, monte...		X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CCL CSC CAA
CS-B2.8	<p>5°-CSB2.8.1 - Localiza nun mapa as principais unidades de relevo en España e as súas vertentes hidrográficas.</p> <p>Peso: 2%</p>	Localiza nun mapa as grandes cordilleiras e as tres vertentes da península.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CMCT
CS-B2.8	<p>5°-CSB2.8.2 - Sitúa nun mapa os mares, océanos e os grandes ríos de España.</p> <p>Peso: 2%</p>	Sitúa nun mapa os mares, océanos e os grandes ríos de España.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CMCT

CS-B2.9	5º-CSB2.9.1 - Explica a importancia do coidado do medio, así como as consecuencias da acción humana neste. Peso: 2%	Explica a importancia do coidado do medio, así como as consecuencias da acción humana neste.		X		PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común. Portfolio.	CSC CCL
CS-B2.9	5º-CSB2.9.2 - Favorece o desenvolvemento sostible e o consumo responsable. Peso: 2%	Propón medidas para o desenvolvemento sostible e o consumo responsable.		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Investigacións. Posta en común. Portfolio.	CSC CAA
Bloque 3: Vivir en sociedade							
CS-B3.1	5º-CSB3.1.1 - Identifica, respecta e valora os principios democráticos máis importantes establecidos na Constitución e explica a importancia que a Constitución ten para o funcionamento do Estado español. Peso: 2%	Identifica, respecta e valora os principios democráticos máis importantes establecidos na Constitución: conceptos de dereito e deber.		X		PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Posta en común. Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CCL
CS-B3.2	5º-CSB3.2.1 - Identifica as principais institucións do Estado español e describe as súas funcións e a súa organización.	Identifica as principais institucións: goberno, parlamento, tribunais e presidentes do goberno e da comunidade.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CSC CCL

	Peso: 2%						
CS-B3.2	<p>5º-CSB3.2.2 - Identifica e comprende a división de poderes do Estado e cales son as atribucións recollidas na Constitución para cada un deles.</p> <p>Peso: 2%</p>	Identifica os tres poderes e coñece a súa función principal.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Portfolio.</p>	CSC CCL
CS-B3.3	<p>5º-CSB3.3.1 - Explica a organización territorial de España, nomea as estruturas básicas de goberno e localiza en mapas políticos as distintas comunidades autónomas que forman España, así como as súas provincias.</p> <p>Peso: 2%</p>	Localiza as principais Comunidades Autónomas e as provincias que a conforman.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CSC CCL
CS-B3.4	<p>5º-CSB3.4.1 - Valora, partindo da realidade do estado español, a diversidade cultural, social, política e lingüística nun mesmo territorio como fonte de enriquecemento cultural.</p> <p>Peso: 2%</p>	Recoñece na diversidade cultural, social, política e lingüística unha fonte de enriquecemento cultural.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común. Resolución de exercicios e problemas.</p>	CSC CCL

CS-B3.5	5º-CSB3.5.1 - Define demografía e poboación, comprende os principais conceptos demográficos e os principais factores que afectan á de poboación. Peso: 2%	Define os termos relativos á demografía: natalidade, mortandade, migracións, esperanza de vida e densidade de poboación.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT CCL CSC
CS-B3.5	5º-CSB3.5.2 - Interpreta unha pirámide de poboación e outros gráficos usados no estudo da poboación. Peso: 2%	Recolle datos dunha pirámide de poboación.		X		PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común. Portfolio.	CMCT CAA
CS-B3.6	5º-CSB3.6.1 - Describe os principais rasgos da poboación española. Peso: 2%	Describe os principais rasgos da poboación española.		X		PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Posta en común. Resolución de exercicios e problemas.	CCL CSC
CS-B3.6	5º-CSB3.6.2 - Explica o proceso da evolución da poboación en España e describe a incidencia que tiveron nesta, factores como a esperanza de vida ou a natalidade. Peso: 2%	Adoita explicar o proceso da evolución da poboación en España e amosa interés pola incidencia que tiveron nesta, factores como a esperanza de vida ou a natalidade.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL CSC
CS-B3.6	5º-CSB3.6.3 - Describe os factores que condicionan a	Describe os factores que condicionan a distribución da poboación española: relevo,		X		PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Probas específicas.	CCL CSC

	distribución da poboación española. Peso: 2%	clima e actividade económica.				INSTRUMENTOS: Posta en común. Resolución de exercicios e problemas.	
CS-B3.6	5º-CSB3.6.4 - Sitúa nun mapa os maiores núcleos de poboación en España e as zonas máis densamente poboadas. Peso: 2%	Sitúa nun mapa os maiores núcleos de poboación en España e as zonas máis densamente poboadas.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CSC
CS-B3.7	5º-CSB3.7.1 - Explica o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de inmigrantes ao noso país Peso: 2%	Explica o éxodo rural e diferenza entre emigración e inmigración.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CSC CCL
CS-B3.7	5º-CSB3.7.2 - Identifica e describe os principais problemas actuais da poboación española: migracións, envellecemento, etc. Peso: 2%	Identifica e describe os principais problemas actuais da poboación española: migracións, envellecemento, etc.		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Investigacións. Posta en común.	CSC CCL
CS-B3.8	5º-CSB3.8.1 - Identifica e define materias primas e produto elaborado e os asocia coas actividades nas que se obteñen. Peso: 2%	Relaciona materia prima con produto elaborado.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CSC CCL

CS-B3.8	5°-CSB3.8.2 - Describe ordenadamente o proceso de obtención dun produto ata a súa venda e identifica os sectores aos que pertencen. Peso: 2%	Ordena o proceso de obtención dun produto ata a súa venda.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL CSC CMCT
CS-B3.9	5°-CSB3.9.1 - Identifica os tres sectores de actividades económicas e clasifica distintas actividades no grupo ao que pertencen. Peso: 2%	Identifica os tres sectores de actividades económicas.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CSC CMCT
CS-B3.9	5°-CSB3.9.2 - Explica as actividades relevantes dos sectores primario, secundario e terciario en España e as súas localizacións nos territorios correspondentes. Peso: 2%	Clasifica oficios coñecidos en sectores económicos.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CCL CSC
Bloque 4: As pegadas do tempo							
CS-B4.1	5°-CSB4.1.1 - Identifica a idea de idade da historia e data a Idade Media e Moderna, asociándoas	Adoita identificar os feitos que marcan os inicios e finais da Idade Media e da Idade Moderna.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CSC CMCT CCL CCEC

	aos feitos que marcan os seus inicios e finais. Peso: 2%						
CS-B4.2	5º-CSB4.2.1 - Coñece algunhas fontes da historia representativas de cada unha das idades da historia, facendo fincapé na Idade Contemporánea. Peso: 2%	Coñece algunhas fontes da historia representativas de cada unha das idades da historia.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CSC CMCT CAA CCEC
CS-B4.3	5º-CSB4.3.1 - Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado, percibindo a duración, a simultaneidade e as relacións entre os acontecementos. Peso: 2%	Sitúa nunha liña do tempo varios acontecementos.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CSC CMCT CAA CCEC
CS-B4.4	5º-CSB4.4.1 - Sitúa nunha liña do tempo as etapas históricas máis importantes da Idade Media e Idade Moderna en España. Peso: 2%	Sitúa nunha liña do tempo as etapas históricas máis importantes da Idade Media e Idade Moderna en España.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT CSC CCEC
CS-B4.4	5º-CSB4.4.2 - Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais	Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.	CMCT CSC

	<p>espazo os feitos fundamentais da historia medieval e moderna de España, describindo as principais características de cada unha delas</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>da historia medieval e moderna de España (reconquista, descubrimento de América e guerra de sucesión) describíndoos brevemente.</p>				<p>INSTRUMENTOS: Resolución de ejercicios e problemas. Portfolio.</p>	<p>CCEC CCL</p>
CS-B4.4	<p>5º-CSB4.4.3 - Explica aspectos relacionados coa forma de vida e organización social de España das distintas épocas históricas estudadas</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>Explica o que é a sociedade estamental e a burguesía.</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de ejercicios e problemas.</p>	<p>CSC CCEC CAA</p>
CS-B4.4	<p>5º-CSB4.4.4 - Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais da Idade Media e da Idade Moderna en España citando aos seus representantes máis significativos.</p> <p>Peso: 2%</p>	<p>Ordea cronoloxicamente os principais movementos artísticos e culturais da Idade Media e da Idade Moderna en España cun representante deles.</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de ejercicios e problemas.</p>	<p>CMCT CSC CCEC</p>
CS-B4.4	<p>5º-CSB4.4.5 - Identifica as características distintivas das culturas que conviviron nos reinos peninsulares durante a Idade Media describindo</p>	<p>Identifica e nomea os principais pobos que viviron na Península Ibérica durante a Idade Media (musulmáns, cristiáns e xudeos).</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de ejercicios e problemas.</p>	<p>CCEC CSC CCL</p>

	a evolución política e os distintos modelos sociais. Peso: 2%						
CS-B4.4	5º-CSB4.4.6 - Explica as características da Idade Moderna e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia neste período de tempo (Monarquía dos Austrias, s. XVI-XVII. Os Borbóns, s. XVIII). Peso: 2%	Enumera as principais características da Idade Moderna.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CSC CCL CCEC
CS-B4.5	5º-CSB4.5.1 - Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora. Peso: 2%	Identifica os principais vestixios das épocas traballadas en España.			X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CSC CCEC
CS-B4.6	5º-CSB4.6.1 - Aprecia a herdanza cultural a escala local e nacional como a riqueza compartida que hai que coñecer, preservar e coidar. Peso: 2%	Aprecia a herdanza cultural a escala local e nacional como a riqueza compartida que hai que coñecer, preservar e coidar.			X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común. Portfolio.	CSC CCEC

• **ÁREA DE CIENCIAS DA NATUREZA**

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN	C.C.
						Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación	
Bloque 1: Iniciación á actividade científica							
CN-B1.1	5º-CNB1.1.1 - Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, analiza, obtén conclusións, elabora informes e comunica os resultados en diferentes soportes. Peso: 2.5%	Busca, selecciona e organiza información concreta de modo guiado e obtén conclusións.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Investigacións. Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSIEE CAA CD CMCT
CN-B1.1	5º-CNB1.1.2 - Expresa oralmente e por escrito, de forma clara e ordenada contidos relacionados coa área manifestando a comprensión de textos orais e/ou escritos. Peso: 2.5%	Expresa oralmente e por escrito contidos relacionados coa área.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico). Portfolio.	CCL CMCT
CN-B1.1	5º-CNB1.1.3 - Emprega de forma autónoma o tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións	Elabora textos ordenados e claros empregando o procesador.		X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Portfolio.	CCL CSIEE CMCT CD

	ou notas etc.). Peso: 2.5%						
CN-B1.1	5º-CNB1.1.4 - Manexa estratexias axeitadas para acceder á información dos textos de carácter científico. Peso: 2.5%	Aplica instrucións dadas para poder obter información de textos científicos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CMCTC AA CCL
CN-B1.1	5º-CNB1.1.5 - Efectúa búsquedas guiadas de información na rede. Peso: 2.5%	Efectúa búsquedas guiadas de información na rede.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CAA CMCT CD
CN-B1.1	5º-CNB1.1.6 - Coñece e aplica estratexias de acceso e traballo na rede. Peso: 2.5%	Coñece e aplica estratexias de acceso e traballo na rede.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CAA CMCT CD
CN-B1.2	5º-CNB1.2.1 - Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións. Peso: 2.5%	Manifesta autonomía na planificación e execución de tarefas	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CSIEE CAA CMCT
CN-B1.3	5º-CNB1.3.1 - Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en	Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.	CAA CSC

	traballos de forma individual e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos. Peso: 2.5%	equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.				INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CMCT CSIEE
CN-B1.3	5º-CNB1.3.2 - Coñece e emprega as normas de uso e de seguridade dos instrumentos, dos materiais de traballo e das tecnoloxías da información e comunicación. Peso: 2.5%	Coñece e emprega as normas de uso e de seguridade dos instrumentos, dos materiais de traballo e das tecnoloxías da información e comunicación.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CMCT CSC CD
CN-B1.3	5º-CNB1.3.3 - Utiliza algúns recursos ao seu alcance proporcionados polas tecnoloxías da información para comunicarse e colaborar. Peso: 2.5%	Utiliza algúns recursos ao seu alcance proporcionados polas tecnoloxías da información.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CD CAA CMCT
CN-B1.4	5º-CNB1.4.1 - Realiza proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, realizando, extraendo conclusións e	Realiza pequenos proxectos e investigacións a partir dunha guía dada e comunica os resultados.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Portfolio. Caderno de clase.	CMCT CCLCA A CSIEE

	comunicando os resultados. Peso: 2.5%						
CN-B1.4	5º-CNB1.4.2 - Presenta un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións. Peso: 2.5%	Presenta un informe, de forma oral ou escrita do proxecto realizado	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Portfolio. Caderno de clase.	CMCT CCL CSCCD CAA CSIEE
Bloque 2: O ser humano e saúde							
CN-B2.1	5º-CNB2.1.1 - Identifica e localiza os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do corpo humano. Peso: 2.5%	Identifica e localiza os principais órganos do corpo implicados na realización das funcións vitais do corpo humano.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT
CN-B2.1	5º-CNB2.1.2 - Identifica as principais características dos aparellos respiratorio, dixestivo, locomotor, circulatorio e excretor e explica as principais	Identifica as principais características dos aparellos respiratorio, dixestivo, locomotor, circulatorio e excretor e explica as principais funcións.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT

	funcións. Peso: 2.5%						
CN-B2.3	5º-CNB2.3.1 - Investiga sobre enfermidades relacionadas cunha alimentación inadecuada e presenta conclusións en diversos soportes. Peso: 2.5%	Recoñece os efectos dunha alimentación inadecuada sobre a súa saúde e investiga sobre algunha enfermidade relacionada coa alimentación.		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Investigacións. Posta en común. Portfolio.	CMCTC SC
CN-B2.3	5º-CNB2.3.2 - Coñece os principios das dietas equilibradas, e elabora menús variados identificando ás prácticas saudables. Peso: 2.5%	Coñece os principios das dietas equilibradas, e elabora menús variados.		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCTC CLCSC
CN-B2.3	5º-CNB2.3.3 - Recoñece os efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas. Peso: 2.5%	Recoñece os efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas.		X		PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CMCTC SC
Bloque 3: Os seres vivos							
CN-B3.1	5º-CNB3.1.1 - Identifica e describe a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas, nomeando as principais	Identifica e describe a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas, nomeando as principais características e funcións de cada un deles.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT CCL

	<p>características e funcións de cada un deles.</p> <p>Peso: 2.5%</p>						
CN-B3.2	<p>5º-CNB3.2.1 - Clasifica aos seres vivos e nomea as principais características atendendo ao seu reino: Reino animal. Reino das plantas. Reino dos fungos e outros reinos empregando criterios científicos e medios tecnolóxicos.</p> <p>Peso: 2.5%</p>	<p>Clasifica aos seres vivos e nomea as principais características atendendo ao seu reino: Reino animal. Reino das plantas. Reino dos fungos e outros reinos.</p>	X			<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CMCT
CN-B3.2	<p>5º-CNB3.2.2 - Utiliza guías na identificación científica de animais vertebrados, invertebrados e plantas.</p> <p>Peso: 2.5%</p>	<p>Utiliza guías na identificación científica de animais vertebrados, invertebrados e plantas.</p>	X			<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.</p>	CMCT
CN-B3.3	<p>5º-CNB3.3.1 - Coñece e explica, con rigorosidade, as principais características e compoñentes dun ecosistema.</p> <p>Peso: 2.5%</p>	<p>Coñece as principais características dun ecosistema.</p>		X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CMCTC CL

CN-B3.3	5º-CNB3.3.2 - Investiga con criterio científico, ecosistemas próximos e presenta resultados en diferentes soportes. Peso: 2.5%	Investiga ecosistemas próximos.		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Investigacións. Portfolio.	CMCTC CL
CN-B3.3	5º-CNB3.3.3 - Identifica algunhas actuacións humanas que modifican o medio natural e as causas de extinción de especies e explica algunhas actuacións para o seu coidado. Peso: 2.5%	Recoñece a acción humana como modificadora do medio no que vive.	X			PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CMCTC SC
CN-B3.3	5º-CNB3.3.4 - Usa a lupa e outros medios tecnolóxicos para a observación científica. Peso: 2.5%	Usa a lupa e outros medios tecnolóxicos para a observación científica.	X			PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CMCT
CN-B3.3	5º-CNB3.3.5 - Observa e rexistra algún proceso asociado á vida dos seres vivos, utiliza os instrumentos e os medios audiovisuais e tecnolóxicos apropiados e comunica de xeito oral e escrito os resultados. Peso: 2.5%	Observa e rexistra algún proceso asociado á vida dos seres vivos, utiliza os instrumentos e os medios audiovisuais e tecnolóxicos apropiados e comunica de xeito oral e escrito os resultados.	X			PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común. Portfolio.	CMCTC CL CD

Bloque 4: Materia e enerxía							
CN-B4.1	5°-CNB4.1.1 - Coñece e clasifica materiais segundo as súas propiedades (dureza, solubilidade, estado de agregación e condutividade térmica). Peso: 2.5%	Coñece e clasifica materiais segundo as súas propiedades.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT
CN-B4.2	5°-CNB4.2.1 - Utiliza diferentes procedementos para determinar a medida da masa e do volume dun corpo. Peso: 2.5%	Utiliza diferentes procedementos para determinar a medida da masa e do volume dun corpo			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CMCT
CN-B4.2	5°-CNB4.2.2 - Describe a diferenza entre masa e volume. Peso: 2.5%	Coñece a diferenza entre masa e volume.			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CMCT CL
CN-B4.2	5°-CNB4.2.3 - Identifica e explica as principais características da flotación nun medio líquido. Peso: 2.5%	Coñece as características da flotación nun medio líquido.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT CL
CN-B4.3	5°-CNB4.3.1 - Identifica e explica as diferenzas	Identifica as diferenzas entre enerxías renovables e non			X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Probas específicas.	CMCT CL CSC

	<p>entre enerxías renovables e non renovables e argumenta sobre as accións necesarias para o desenvolvemento enerxético, sostible e equitativo</p> <p>Peso: 2.5%</p>	renovables.				INSTRUMENTOS: Posta en común. Resolución de exercicios e problemas.	
CN-B4.4	<p>5º-CNB4.4.1 - Realiza experiencias sinxelas, en equipo, sobre reaccións químicas habituais na vida cotiá; formular problemas, enunciar hipóteses, seleccionar o material necesario, extraer conclusións e comunicar os resultados en diferentes soportes.</p> <p>Peso: 2.5%</p>	Realiza experiencias sinxelas, en equipo, sobre reaccións químicas rexistrando as observacións.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Investigacións. Portfolio.</p>	<p>CMCT</p> <p>CAA</p> <p>CSIEE</p> <p>CCL CD</p>
CN-B4.4	<p>5º-CNB4.4.2 - Identifica produtos químicos habituais no fogar e os posibles riscos para o organismo.</p> <p>Peso: 2.5%</p>	Identifica produtos químicos habituais no fogar e os posibles riscos para o organismo.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Posta en común.</p>	CMCT
CN-B4.4	<p>5º-CNB4.4.3 - Identifica e explica os símbolos de perigo máis comúns na etiquetaxe.</p>	Identifica ímbolos de perigo máis comúns na etiquetaxe.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.</p>	CMCT

	Peso: 2.5%						
CN-B4.4	5º-CNB4.4.4 - Respecta as normas de uso, de seguridade, de conservación e de mantemento dos instrumentos de observación e dos materiais de traballo, na aula e no centro. Peso: 2.5%	Respecta as normas de uso, de seguridade, de conservación e de mantemento dos instrumentos de observación e dos materiais de traballo, na aula e no centro.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Lista de control/cotexo.	CMCT
Bloque 5: A tecnoloxía: obxectos e máquinas							
CN-B5.1	5º-CNB5.1.1 - Observa e identifica os elementos dun circuíto eléctrico e constrúe un. Peso: 2.5%	Observa e identifica os elementos dun circuíto eléctrico.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT CSIEE
CN-B5.1	5º-CNB5.1.2 - Observa, identifica e explica algúns efectos da electricidade da vida cotiá. Peso: 2.5%	Observa, identifica e explica algúns efectos da electricidade da vida cotiá.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT CL
CN-B5.1	5º-CNB5.1.3 - Expón exemplos de materiais condutores e illantes, argumentado a súa exposición.	Coñece materiais condutores e illantes.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT CL

	Peso: 2.5%						
CN-B5.2	5º-CNB5.2.1 - Coñece algúns dos grandes descubrimentos e inventos da humanidade e explica os beneficios ou riscos para á sociedade. Peso: 2.5%	Coñece algúns dos grandes descubrimentos e inventos da humanidade.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Investigacións. Posta en común.</p>	<p>CMCT CCL CSC</p>
CN-B5.2	5º-CNB5.2.2 - Valora e describe a influencia do desenvolvemento tecnolóxico nas condicións de vida e no traballo. Peso: 2.5%	Valora e describe a influencia do desenvolvemento tecnolóxico nas condicións de vida e no traballo.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	<p>CMCT CCL CSC</p>
CN-B5.2	5º-CNB5.2.3 - Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías da información e a comunicación. Peso: 2.5%	Coñece algúns avances da ciencia na sociedade.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Posta en común.</p>	<p>CMCT CCL CSC CCEC</p>

• **ÁREA DE EDUCACIÓN ARTÍSTICA (PLÁSTICA)**

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN	C.C.
						Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación	
Bloque 1: Educación audiovisual							
EP-B1.1	5º-EPB1.1.1 - Recoñece as imaxes fixas e en movemento e clasifícaas Peso: 2.78%	Recoñece as imaxes fixas e en movemento e clasifícaas.			X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Posta en común. Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCEC CSIEE
EP-B1.1	5º-EPB1.1.2 - Debuxa aspectos da vida cotiá. Peso: 2.78%	Debuxa aspectos da vida cotiá.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións plásticas.	CCEC CSIEE
EP-B1.2	5º-EPB1.2.1 - Identifica os recursos e os materiais utilizados para elaborar unha obra. Peso: 2.78%	Identifica os recursos e os materiais utilizados para elaborar unha obra.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCEC CCL
EP-B1.2	5º-EPB1.2.2 - Analiza as posibilidades de materiais, texturas, formas e cores aplicadas sobre diferentes soportes. Peso: 2.78%	Analiza as posibilidades de materiais, texturas, formas e cores.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCEC

EP-B1.3	5º-EPB1.3.1 - Coñece a evolución da fotografía desde o branco/negro á cor, do formato papel ao dixital, e valora as posibilidades que proporciona a tecnoloxía. Peso: 2.78%	Coñece a evolución da fotografía desde o branco/negro á cor, do formato papel ao dixital.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Investigacións.	CCEC CCL
EP-B1.3	5º-EPB1.3.2 - Realiza fotografías utilizando medios tecnolóxicos, analizando, a posteriori, se o encadre é o máis axeitado para o propósito inicial. Peso: 2.78%	Realiza fotografías utilizando medios tecnolóxicos.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións plásticas.	CCEC CCL
EP-B1.3	5º-EPB1.3.3 - Recoñece os diferentes temas da fotografía. Peso: 2.78%	Recoñece os diferentes temas da fotografía.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCEC
Bloque 2: Expresión artística							
EP-B2.1	5º-EPB2.1.1 - Realiza composicións que transmitan emocións e sensacións básicas, utilizando distintos elementos e recursos para os axustar ás necesidades. Peso: 2.78%	Realiza composicións que transmitan emocións e sensacións básicas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións plásticas.	CCEC CSIEE CCL

EP-B2.1	5º-EPB2.1.2 - Busca un cartel e confecciona o seu propio anuncio. Peso: 2.78%	Busca un cartel e confecciona o seu propio anuncio.	X			PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións plásticas.	CCEC CSIEE
EP-B2.2	5º-EPB2.2.1 - Confecciona planos, e mapas simples coa axuda das ferramentas básicas, individualmente e en grupo. Peso: 2.78%	Confecciona planos, e mapas moi simples en grupo.		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións plásticas.	CCEC CMCT CSC
EP-B2.2	5º-EPB2.2.2 - Utiliza e manexa os elementos que estruturan o espazo gráfico (cuadrícula). Peso: 2.78%	Utiliza e manexa os elementos que estruturan o espazo gráfico (cuadrícula).		X		PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCEC CMCT
EP-B2.2	5º-EPB2.2.3 - Participa nas actividades propostas e amosa interese por elas, colaborando sempre que se trate dun traballo en grupo Peso: 2.78%	Participa nas actividades propostas e amosa interese por elas, colaborando sempre que se trate dun traballo en grupo	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC
EP-B2.3	5º-EPB2.3.1 - Representa con claroscuro a sensación espacial de composicións	Representa con claroscuro de maneira moi básica a sensación espacial.	X		X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións plásticas.	CCEC CCL

	volumétricas. Peso: 2.78%						
EP-B2.3	5º-EPB2.3.2 - Experimenta coa superposición de planos para crear volume. Peso: 2.78%	Experimenta coa superposición de planos para crear volume.	X	X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións plásticas.	CCEC CMCT
EP-B2.3	5º-EPB2.3.3 - Utiliza a liña horizontal como elemento expresivo para proporcionar sensación de profundidade. Peso: 2.78%	Utiliza a liña horizontal como elemento expresivo para proporcionar sensación de profundidade.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións plásticas.	CCEC CMCT
EP-B2.3	5º-EPB2.3.4 - Combina e analiza as cores para as utilizar correctamente na composición. Peso: 2.78%	Combina e analiza as cores segundo un criterio persoal.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións plásticas.	CCEC
EP-B2.3	5º-EPB2.3.5 - Aproveita a diferenza das texturas achegadas polos lapis de cores e as ceras. Peso: 2.78%	Aproveita a diferenza das texturas achegadas polos lapis de cores e as ceras.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións plásticas.	CCEC
EP-B2.3	5º-EPB2.3.6 - Constrúe obxectos tridimensionais.	Constrúe obxectos tridimensionais moi sinxelos.		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.	CCEC CSIEE

	Peso: 2.78%					INSTRUMENTOS: Producións plásticas.	
EP-B2.4	5º-EPB2.4.1 - Debuxa formas, figuras e elementos do contexto con dimensións, proporcións, cores e tamaños axeitados. Peso: 2.78%	Debuxa formas, figuras e elementos do contexto con dimensións, proporcións, cores.	X	X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións plásticas.	CCEC CAA
EP-B2.4	5º-EPB2.4.2 - Organiza os espazos das súas producións bidimensionais, utilizando conceptos básicos de composición, equilibrio e proporción Peso: 2.78%	Organiza os espazos das súas producións bidimensionais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións plásticas.	CCEC CMCT
EP-B2.4	5º-EPB2.4.3 - Analiza e compara as texturas naturais e artificiais, así como as texturas visuais e táctiles, sendo capaz de realizar traballos artísticos utilizando estes coñecementos. Peso: 2.78%	Analiza e compara as texturas naturais e artificiais, así como as texturas visuais e táctiles, sendo capaz de realizar traballos artísticos utilizando estes coñecementos	X		X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCEC CMCT
EP-B2.4	5º-EPB2.4.4 - Distingue o tema ou xénero de obras plásticas. Peso: 2.78%	Distingue o tema ou xénero de obras plásticas.	X		X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCEC CMCT

EP-B2.4	5º-EPB2.4.5 - Realiza imaxes humanas, animais e casas, partindo dun bosquexo. Peso: 2.78%	Realiza imaxes humanas, animais e casas, partindo dun bosquexo.	X	X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións plásticas.	CCEC CSIEE
EP-B2.5	5º-EPB2.5.1 - Valora os elementos e os recursos empregados para conseguir o efecto que máis se axuste ao resultado final. Peso: 2.78%	Valora os elementos e os recursos empregados para conseguir o efecto que máis se axuste ao resultado final.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCEC CSC
EP-B2.5	5º-EPB2.5.2 - Coida e respecta os materiais, os utensilios e os espazos utilizados. Peso: 2.78%	Coida e respecta os materiais, os utensilios e os espazos utilizados.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC
EP-B2.5	5º-EPB2.5.3 - Participa e amosa interese polas actividades propostas, colaborando na recollida e na organización do material. Peso: 2.78%	Participa e amosa interese polas actividades propostas, colaborando na recollida e na organización do material.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC
EP-B2.6	5º-EPB2.6.1 - Completa e realiza os debuxos utilizando os coñecementos aprendidos	Completa e realiza os debuxos utilizando os coñecementos aprendidos	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións plásticas.	CCEC CSC CAA

	Peso: 2.78%						
EP-B2.6	5º-EPB2.6.2 - Presenta as tarefas con orde e limpeza respectando as normas e indicacións establecidas. Peso: 2.78%	Presenta as tarefas con orde e limpeza respectando as normas e indicacións establecidas.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións plásticas. Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CSC CCEC
EP-B2.6	5º-EPB2.6.3 - Amosa interese polo traballo e a aplicación, apreciando a correcta realización dos exercicios e actividades. Peso: 2.78%	Amosa interese polo traballo e a aplicación, apreciando a correcta realización dos exercicios e actividades.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CSC CCEC
EP-B2.7	5º-EPB2.7.1 - Emprega as novas tecnoloxías para se iniciar no deseño dixital, no tratamento de imaxes ou na animación. Peso: 2.78%	Emprega as novas tecnoloxías para se iniciar no deseño dixital, no tratamento de imaxes.	X		X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións plásticas.</p>	CD CCEC
Bloque 3: Debuxo xeométrico							
EP-B3.1	5º-EPB3.1.1 - Coñece e usa as principais ferramentas básicas do debuxo xeométrico (regra, escuadro, cartabón, semicírculo etc.)	Coñece e usa as principais ferramentas básicas do debuxo xeométrico (regra, escuadro, cartabón, semicírculo etc.)	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións plásticas.</p>	CCEC CMCT

	Peso: 2.78%						
EP-B3.1	5º-EPB3.1.2 - Utiliza o trazado de rectas paralelas. Peso: 2.78%	Utiliza o trazado de rectas paralelas.		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións plásticas.	CCEC CMCT
EP-B3.1	5º-EPB3.1.3 - Traza ángulos rectos, de 30 e de 60 graos utilizando as ferramentas básicas. Peso: 2.78%	Traza ángulos rectos, de 30 e de 60 graos utilizando as ferramentas básicas.		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións plásticas.	CCEC CMCT
EP-B3.1	5º-EPB3.1.4 - Manexa os efectos visuais da perspectiva para debuxar triángulos e cuadriláteros. Peso: 2.78%	Comeza a manexar os efectos visuais da perspectiva para debuxar triángulos e cuadriláteros.		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións plásticas.	CCEC CMCT
EP-B3.1	5º-EPB3.1.5 - Representa e aplica adecuadamente o eixe de simetría. Peso: 2.78%	Representa o eixe de simetría.		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións plásticas.	CCEC CMCT
EP-B3.1	5º-EPB3.1.6 - Representa formas xeométricas con precisión e coa axuda da cuadrícula e as ferramentas básicas.	Representa formas xeométricas con precisión e coa axuda da cuadrícula e as ferramentas básicas.		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións plásticas.	CCEC CMCT

	Peso: 2.78%						
--	-------------	--	--	--	--	--	--

6.AVALIACIÓN DO PROCESO DE APRENDIZAXE

A avaliación é un elemento fundamental no proceso de ensino- aprendizaxe que ten as súas bases legais na Orde do 9 de xuño de 2016, pola que se regula a avaliación na Educación Primaria na Comunidade Autónoma de Galicia, así como no Decreto 105/2014 do 4 de setembro, anteriormente citado.

Os referentes para a valoración do grao de adquisición das competencias e o logro dos obxectivos da etapa nas avaliacións continua e final das disciplinas troncais, específicas e de libre configuración autonómica serán os criterios de avaliación e os estándares de aprendizaxe avaliáveis concretados para cada unha das áreas.

A avaliación do proceso de aprendizaxe do alumnado nesta etapa educativa será continua e global, e terá en conta o seu progreso no conxunto das áreas. A avaliación será **continua**, xa que estará inmersa no proceso de ensino e aprendizaxe do alumnado, coa finalidade de detectar as dificultades no momento en que se producen, analizar as causas e, desta maneira, adoptar as medidas necesarias que lle permitan ao alumnado mellorar o seu proceso de aprendizaxe e garantir a adquisición das competencias clave para continuar o proceso educativo.

A avaliación será **global**, pois referirase ás competencias clave e aos obxectivos da etapa e a aprendizaxe do alumnado no conxunto das áreas que a integran. Os referentes serán os criterios de avaliación e os estándares de aprendizaxe avaliáveis establecidos para o curso e para todas as áreas.

A avaliación realizarase en diferentes **momentos**:

- **Avaliación inicial:** realizarase unha avaliación inicial de cada alumno/a ao comezo de curso, revisando informes do curso anterior e realizando as probas necesarias que nos permitan recoller información sobre o punto de partida para o novo curso e a detección de posibles necesidades/ dificultades do alumnado.

- **Avaliación continua:** realizada ao longo curso, co fin de analizar o proceso de ensino-aprendizaxe e realizar as modificacións que sexan oportunas. Trimestralmente todo o profesorado que imparte clases no grupo reuniremonos nunha sesión de avaliación.

- **Avaliación final:** que se realizará ao final de curso. Nela avaliaremos o nivel de competencias e obxectivos acadados polo alumnado.

PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Para recoller datos servirémonos de diferentes **procedementos e instrumentos de avaliación**. Todos eles procurarán determinar:

- Grao de adquisición das competencias clave.
- Nivel de consecución dos obxectivos.
- Participación do alumnado nas actividades propostas.
- Actitude cara ás aprendizaxes e coidado dos materiais.

Os procedementos e instrumentos utilizados para a avaliación son os seguintes:

Probas/ controis	escritas	pode ser calquera proba que recolla a información nun texto de forma escrita: exames, ditados, controis diarios, fichas de repaso, redaccións...
	lectoras	proba na que o neno/a ten que ler un texto dunha extensión adecuada á súa idade, para despois traballar sobre iso: lecturas compartidas, voz baixa, utilizando todos o mesmo texto, utilizando todos textos diferentes, lectura en voz alta, lectura cooperativa...
	orais	probos concretas nas que se pide unha información de extensión variable utilizando como medio preferente a expresión verbal pola vía oral: exposicións, dramatizacións, role-playing, presentacións, chistes, contacontos, faladoiros, debates, charlas...
Tarefas finais	exercicios e actividades que perseguen a realización dun produto final significativo e próximo ao contorno cotiá. Nel requírese o manexo de diversas habilidades para resolver problemas en contornos relevantes de forma autónoma:	

	debates, dramatizacións, contacontos, investigacións, portfolio...
Caderno de aula	recolleremos información tamén de forma puntual a partir do caderno para valorar distintas actividades, así como a súa organización e limpeza.
Observación diaria	valoración do traballo de cada día, instrumento moi utilizado para calibrar hábitos e comportamentos desexables, así como a súa actitude e a participación no desenvolvemento das sesións.
Rúbricas	permítennos valorar os aprendizaxes adquiridos ou en vía de adquisición e os produtos finais realizados, coma por exemplo un proxecto ou un caderno.
Tarefas da casa/diarias	exercicios e actividades que perseguen a comprensión e interiorización dos contidos traballados.

• **CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN, CORRECCIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO.**

PORCENTAXE	INSTRUMENTO /PROCEDEMENTO	INDICADORES
50%	PROBAS/ CONTROIS	- Contidos traballados - Orde e limpeza - Corrección na escritura - Caligrafía lexible
30%	OBSERVACIÓN DIARIA e TAREFAS FINAIS	- Realización de tarefas na casa e na aula. - Traballos, portfolio, investigacións. - Traballo en equipo

10%	CADERNO e RÚBRICAS	<ul style="list-style-type: none"> - Presentación do caderno - Orde - Limpeza - Caligrafía - Corrección de exercicios
10%	OBSERVACIÓN DIARIA e RÚBRICAS	<ul style="list-style-type: none"> - Participación e seguemento das clases (intervencións orais, tipos de respostas...) - Esforzo e interese amosado - Creatividade - Coidado do material - Cumprimento das normas - Respecto polos compañeiros/as

Na área de Plástica, a calificación final obterase do seguinte xeito:

PORCENTAXE	INSTRUMENTO	INDICADORES
60%	PRODUCCIÓNS PLÁSTICAS	<ul style="list-style-type: none"> - Entrega de láminas - Orde e limpeza - Presentación - Entrega dentro do prazo
25%	TRABALLO DIARIO	<ul style="list-style-type: none"> - Traballo diario na aula - Realización de tarefas na casa - Traballo en equipo - Participación e seguemento das clases (intervencións orais, tipos de respostas...)
15%	OBSERVACIÓN DIARIA e RÚBRICAS	<ul style="list-style-type: none"> - Esforzo e interese amosado - Creatividade - Coidado do material - Cumprimento das normas - Respecto polos compañeiros/as - Coidado do material

		- Cumprimento das normas
--	--	--------------------------

É fundamental para obter calificación positiva que os traballos, investigacións, producións plásticas... se entreguen dentro do prazo establecido.

PROMOCIÓN DO ALUMNADO E MÍNIMOS ESIXIBLES PARA SUPERAR A ÁREA.

Promocionará de curso o alumnado sempre que se considere que logrou os obxectivos da etapa, e que alcanzou o grao de adquisición das competencias correspondentes. Tamén o fará o alumnado que, aínda que non superando tódolos obxectivos, xa permanecera un curso máis na etapa (por imperativo legal) agás excepcións (Orde de 27 de decembro de 2002 e no artigo 16 do D.105/2014).

Así e todo, a decisión final do alumnado sobre a súa promoción será tomada na sesión final de avaliación tendo en conta o criterio de todos os mestres/as que imparten docencia no/a alumno/a, e tendo especialmente en conta o criterio da mestra titora.

A continuación detallaranse aqueles mínimos esixibles que o alumnado deberá acadar ao final de curso có fin de superar cada área e/ou promoción:

Mínimos Esixibles da Area de Lingua Galega e Literatura e Lingua Castelá e Literatura.

- Responde preguntas concretas sobre o texto traballado.
- Elabora textos orais sinxelos imitando modelos de calquera medio de comunicación.
- Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias.
- Sigue unha exposición da clase e extrae, de xeito global, as ideas máis destacadas.

- Respecta as opinións dos e das demais.
- Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais.
- Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume.
- Elabora un discurso oral cohesivo, utilizando nexos básicos adecuados.
- Amona un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega.
- Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo e expositivo).
- Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.
- Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento.
- Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións redundantes, relacionándoa co contido do texto que acompaña.
- Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo.
- Realiza o resumo dun texto sinxelo.
- Deduce o posible contido dun texto sinxelo antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións.
- Descodifica con precisión e rapidez as palabras.
- Le textos en voz alta con fluidez e precisión.
- Elabora o texto cunha estrutura clara, con coherencia e cohesionando os enunciados.

- Utiliza os signos de puntuación (punto, coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación).
- Reproduce textos ditados.
- Aplica, de maneira xeral, a norma de ortografía: h, b/v, c/cc, s/x, ll/l/x, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa, habitualmente, unha linguaxe non sexista.
- Crea diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) seguindo un guión establecido.
- Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación en calquera soporte.
- Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome persoal, adxectivo, determinantes, adverbio, verbo e preposición.
- Conxuga e usa con corrección as formas verbais persoais e non persoais dos verbos.
- Utiliza diversos conectores básicos entre oracións nos textos orais e escritos.
- Diferencia as sílabas que conforman cada palabra, diferenciando a sílaba tónica das átonas.
- Recoñece as oracións simples, comprende o seu significado, utiliza correctamente a concordancia de xénero e número e identifica o verbo e o suxeito.
- Aplica normalmente as normas de acentuación básicas.
- Emprega con corrección os signos de puntuación.
- Usa unha sintaxe adecuada.
- Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas, identificando e formando familias de palabras.

Mínimos Esixibles da Area de Matemáticas.

- Identifica os números romanos.
- Le, escribe e ordena números naturais, fraccións e decimais hasta as milésimas.
- Calcula fraccións equivalentes.
- Redondea números decimais á décima, centésima ou milésima máis próxima.
- Opera cos números coñecendo a xerarquía das operacións.
- Realiza sumas e restas de fraccións co mesmo denominador. Calcula o produto dunha fracción por un número.
- Realiza operacións de suma e resta con números decimais.
- Emprega e automatiza algoritmos estándar de suma e resta con distintos tipos de números (naturais, decimais e fraccións)
- Identifica múltiplos e divisores coa táboa de multiplicar. o Calculaomcmeomcd.
- Descompón números decimais atendendo o valor de posición das súas cifras.
- Resolve problemas de natureza similar ós traballados na aula.
- Mide con instrumentos (cintas, regras, balanzas) e elixe a unidade axeitada.
- Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade, masa e superficie.
- Realiza equivalencias e transformacións entre horas, minutos e segundos.
- Identifica ángulos agudos, rectos, llanos e completos.
- Mide ángulos co transportador.
- Traza unha figura plana simétrica doutra respecto dun eixe.
- Calcula o perímetro de: rectángulo, cadrado e triángulo.
- Identifica os elementos básicos da circunferencia e círculo: centro, raio, diámetro, corda, arco.

- Realiza e interpreta gráficos moi sinxelos: diagramas de barras, poligonais e sectoriais, con datos obtidos de situacións moi próximas.
- Realiza divisións de 2 cifras.

Mínimos Esixibles da Area de Ciencias Sociais.

- Realiza as tarefas encomendadas e presenta os traballos de maneira ordenada, clara e limpa.
- Participa en actividades individuais e de grupo coidando o material necesario.
- Emprega estratexias de traballo en grupo respectando as opinións dos demais e regras da clase.
- Coñece os termos galaxia, estrela, planeta, satélite, asteroide e cometa.
o Coñece o movemento de translación terrestre, o eixo de xiro e os polos xeográficos.
- Asocia as estacións do ano ao seu efecto combinado.
- Define a translación da Lúa identificando e nomeando as fases lunares.
- Identifica os diferentes tipos de mapas(físico, político e climático) e os diferentes signos que aparecen nel(lenda, escala, relevo, ríos e límites territoriais).
- Diferencia entre clima e tempo atmosférico e nomea os factores básicos a ter en conta nos mesmos: temperatura, precipitacións, humidade e presión atmosférica.
- Sitúa nun globo terráqueo as tres zonas climáticas básicas.
- Sitúa nun mapa de España os diferentes climas da mesma.
- Diferencia a través de ilustracións elementos da paisaxe: cantís, praia, río, monte...
- Localiza nun mapa as grandes cordilleiras e as tres vertentes da península o Sitúa nun mapa os mares, océanos e os grandes ríos de España.

- Identifica, respecta e valora os principios democráticos máis importantes establecidos na Constitución: conceptos de dereito e deber.
- Localiza en mapas políticos as distintas comunidades autónomas que forman España, así como as súas provincias.
- Define os termos relativos á demografía: natalidade, mortandade, migracións, esperanza de vida e densidade de poboación. esperanza de vida e densidade de poboación.
- Recolle datos dunha pirámide de poboación.
- Describe os principais trazos da poboación española: envellecemento e distribución da poboación.
- Relaciona materia prima con produto elaborado.
- Ordena a través de ilustración a secuencia dende materia prima ata a venda do produto elaborado.
- Clasifica oficios coñecidos en sectores económicos.
- Sitúa nunha liña do tempo as etapas históricas máis importantes da Idade Media e Idade Moderna en España.
- Identifica e localiza no tempo algúns dos feitos máis relevantes da historia medieval e moderna de España (reconquista, descubrimento de América e guerra de sucesión) describíndoos brevemente.

Mínimos Esixibles da Area de Ciencias da Natureza.

- Expresa oralmente e por escrito contidos sobre cuestións plantexadas a través da comprensión de textos e/ou escritos.
- É autónomo na planificación e execución de tarefas.

- Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos. o Fai un uso axeitado dos materiais de traballo.
- É capaz de realizar un proxecto ou una pequena investigación comunicando os resultados.
- Identifica e localiza os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do corpo humano.
- Identifica as principais características dos aparellos respiratorio, dixestivo, locomotor, circulatorio e excretor e explica as principais funcións.
- Recoñece os efectos dunha alimentación inadecuada sobre a súa saúde.
- Recoñece os efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas.
- Identifica e describe a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas, nomeando as principais características e funcións de cada un deles.
- Clasifica aos seres vivos atendendo aos catro reinos.
- Coñece as principais características dun ecosistema.
- Clasifica materiais segundo as propiedades
- Coñece as diferencias entre enerxías renovables ou non. o Identifica produtos químicos habituais no fogar.
- Recoñece os símbolos de perigo na etiquetaxe.
- Coida o material da aula.
- Coñece os efectos da electricidade da vida cotiá.
- Coñece materiais condutores e illantes.

7.METODOLOXÍA

A metodoloxía didáctica a implementar é fundamentalmente activa, inclusiva, comunicativa e participativa de cara á acadar o logro dos obxectivos e competencias clave seguindo un enfoque globalizador e interdisciplinar.

A metodoloxía de traballo baséase nos seguintes puntos:

- Traballo por **proxectos e tarefas integradas**, relacionados coa vida cotiá que terán que resolver de modo grupal, interactuando e argumentando as súas decisións.
- **Aprender a pensar**. Promoveranse estratexias para aprender a razoar e a argumentar as súas opinións; así como a defender as súas ideas.
- Aprender a **observar**, a analizar e deducir o que entra polos nosos sentidos.
- **Aprendizaxe cooperativa**. Queremos impulsar as relacións entre iguais, proporcionando pautas que permitan a confrontación e modificación dos puntos de vista, a coordinación de intereses, a toma de decisións colectivas, a axuda mutua e a superación de conflitos mediante o diálogo e a cooperación, superando deste xeito toda forma de discriminación. Coa aprendizaxe cooperativa buscamos **atender á diversidade e lograr unha escola inclusiva**.
- **Principio de individualización da ensinanza**: Atenderase aos **ritmos e necesidades individuais** do alumnado; é dicir, á diversidade do alumnado.
- Atenderase as **intelixencias múltiples do alumnado**, (intelixencia viso- espacial, lingüística, kinestésica- corporal, ecolóxica, lóxica matemática, interpersonal, intrapersonal e musical).
- Partiremos do **método científico e da resolución de problemas** funcionais e relacionados **coa experiencia cotiá** para propiciar que o alumnado empregue habilidades de razoamento e reflexión.
- **Enfoque globalizado**, de xeito que a través dos proxectos, tarefas e actividades a traballar se engloben todas as áreas posibles.

- **Aprendizaxe significativa:** tomaremos como punto de partida o que o alumno coñece e teremos en conta as súas necesidades e intereses para crear novos coñecementos.
- **Aprendizaxe lúdica:** deseñaremos actividades variadas e con gran compoñente lúdico, pois consideramos que xogando se pode aprender moito e máis doado.
- **Participación activa:** pretendemos que os alumnos aprendan facendo eles mesmos as actividades (gañando pouco a pouco en autonomía). Deste modo, tentaremos estimular a súa actividade en todos os aspectos: manipulativo, motórico, cognitivo, afectivo...
- Proporcionaranse **variedade de recursos e espazos**, así como **flexibilización temporal en función das necesidades individuais ou de grupo**. No desenvolvemento desta programación é esencial o emprego da Biblioteca escolar como fonte de recursos e como mediadora na adquisición da competencia informacional e do horto escolar como fonte de experiencias. Proporcionarase un ambiente cálido e acolledor.
- **Autoavaliación do alumnado e do profesorado.** Tanto alumnado como o profesorado terán que autoavaliar o seu traballo, as súas melloras, o seu logro dos obxectivos, os seus puntos fortes e aqueles aspectos nos que haxa que mellorar.
- **Aprendizaxes funcionais:** queremos que o alumno utilice o aprendido cando o precise, tanto na aplicación práctica do coñecemento adquirido como na súa utilización para levar a cabo novas aprendizaxes.
- Potenciación da **lectura comprensiva e o gusto pola lectura** no seu tempo de lecer como aspecto fundamental para a adquisición de aprendizaxes.
- **Empregaranse as novas tecnoloxías da información e a comunicación** como medio para mellorar a nosa expresión e como busca e tratamento da información.

ACTIVIDADE LECTIVA PRESENCIAL

Na aula de referencia seguindo o exposto no presente documento.

ACTIVIDADE LECTIVA SEMIPRESENCIAL

A semipresencialidade concíbese como seguir a dinámica de aula a través da plataforma edixgal ao mesmo tempo que os seus compañeiros/as, no mesmo horario e preguntando as dúbidas a través da mensaxería ou, cando sexa posible, mediante videoconferencia.

Deste xeito, a ensinanza irá en paralelo. Procurarase que haxa comunicación coa familia e co alumnado.

Tendo en conta que o alumnado de 5º dispoñen de portátiles de uso persoal e poden facer uso do mesmo sen dependencia da familia, levaranse a cabo as seguintes actuacións:

1. Estipularase un horario de traballo e marcaranse uns períodos de conexión en directo a través de chats e videoconferencias.
2. Activaranse foros de novas, anunciando os traballos e foros de dúbidas.
3. Promoverase o traballo en equipo con documentos de edición compartida, cando sexa posible.
4. Pautaranse entregas de tarefas nun día concreto cada pouco tempo, axudando ao alumnado a organizarse.

ACTIVIDADE LECTIVA NON PRESENCIAL

As actividades propostas serán intuitivas e favorecerán o desenvolvemento das distintas intelixencias múltiples e a adquisición das competencias clave. Para isto, as actividades traballarán saberes, procedementos e actitudes e implicaranse contidos, habilidades, actitudes e valores.

Tipoloxía de actividades.

- Comprensión lectora de diferentes tipos de texto
- Actividades lecto-escritura
- Composición creativa de textos
- Búsqueda guiada de información máis relevante
- Traballo con material audiovisual diverso como cancións, vídeos e proxeccións

- Actividades interactivas online
- Comprensión, razoamento e resolución de problemas relacionados coa vida cotiá
- Actividades de razoamento lóxico-matemático
- Actividades de cálculo, numeración e seriación
- Actividades de razoamento viso-espacial

A metodoloxía proposta promove a construción de aprendizaxes significativas a partir de actividades dirixidas, mesturando tarefas formativas e lúdicas.

Os principais recursos e materiais empregados serán os seguintes.

- Fichas de elaboración propia.
- Libros en formato online de diferentes editoriais educativas.
- Caderno de tarefas.
- Recursos interactivos.
- Video conferencias a través de Webex.

Seguirase utilizando a plataforma E-Dixgal para o seguemento de contidos, entrega de tarefas, comunicacións co alumnado...

MODO DE PROVEER O DEREITO Á EDUCACIÓN AO ALUMNO/A QUE NON POIDA SEGUIR A ENSINAZA TELEMÁTICA

No suposto de que algún alumno ou alumna non poida seguir a ensinanza telemática, tentarase ofrecerlle unha solución a nivel do centro mediante o préstamo de dispositivos ordenadores, tablets etc.. e ou posibilidade de conexión, tarxeta de datos. De non ser posible, prepararase material para o traballo do alumnado e procederase a realizar a súa entrega , no centro, con cita previa e sempre o mesmo membro da familia.

Para resolver as posibles dúbidas e facer as pertinentes explicacións empregarase o teléfono e tamén se gravarán vídeos que se entregarán en pendrive.

- **TEMPORALIZACIÓN**

A organización do tempo contéplase desde dúas perspectivas claramente diferenciadas: a confección dun horario xeral, co correspondente desenvolvemento das áreas, acorde coa súa óptima temporización, e a elaboración dun horario de actividade docente, no que se expón as restantes actividades organizativas do centro. O horario do centro será de 8:50 a 13:50 h. con un período de recreo de media hora de 11:20 á 11:50 horas. Tratarei de ter en conta os ritmos e períodos de actividade e fatiga dos alumnos e alumnas, tratando de ter as asignaturas que supoñan máis esforzo intelectual e concentración, nas primeiras horas da xornada e as máis relaxadas ó final da xornada cando os nenos están máis cansos.

- **DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUCENCIA DOS SEUS RESULTADOS**

Ao comezo do curso farase unha avaliación inicial dirixida a cada alumno/a do curso, co obxecto de determinar os seguintes aspectos:

- O coñecemento previo específico das áreas curriculares, facendo especial fincapé nas instrumentais.
- As características persoais.
- As aptitudes ou habilidades intelectuais.
- A actitude.

Instrumentos para a realización da avaliación inicial

Os instrumentos utilizados para a avaliación inicial son os seguintes:

- Observación directa.
- Probas escrita.

- Análise de **traballos escritos**: estrutura do texto, marxes, limpeza, orde, grafía, vocabulario, signos de puntuación, argumentación, coherencia, ortografía, segmentación de palabras...
- **Competencia lingüística** realizarase unha proba de lectura, valorando diversos aspectos como velocidade, comprensión, entonación, etc.
- **Expresión e comprensión oral**, a través da observación directa na participación de asambleas, debates...
- **Competencia matemática**, as probas inclúen actividades de numeración, de cálculo, de seriación, de resolución de problemas...

Unha vez obtidos os resultados da avaliación inicial, se estes non son satisfactorios, tomaranse as decisións oportunas para abordar os déficits atopados.

As medidas a implementar serán:

- Reforzo educativo na aula por parte da titora.
- Reforzo dentro do grupo cooperativo de traballo.
- Apoio por parte da mestra de PT no caso de considerarse conveniente.
- Reunión cos pais ou representantes legais para informar da situación e establecer pautas a seguir, tanto na casa coma na escola, para abordar a situación.

• **MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTIVOS**

• **Recusos Personais**

- Equipo directivo.
- Orientador de referencia do EOE.
- Equipo docente do grupo, formados por: mestra titora e resto do profesorado que imparte clases ao alumnado do grupo.

- Equipo de Orientación e Apoio (EOA), formado por: Profesorado de Pedagogía Terapéutica e profesorado de Audición e Linguaxe.

- **Recursos Materiais**

A continuación faise referencia aos recursos empregados como medio para canalizar a acción docente durante o curso escolar 2021-22:

O alumnado de 5º EP comeza este curso en EDIXGAL, polo cal cada un deles disporá dun equipo persoal e terá a súa disposición o libro dixital de cada materia.

MATERIAIS DO ALUMNO/A	MATERIAIS DE AULA	MATERIAIS E RECURSOS DE CENTRO
<ul style="list-style-type: none"> - Equipo informático. - Cadernos de traballo. - Dicionarios. - Materiais funxibles e non funxible 	<ul style="list-style-type: none"> - Láminas. - Cds - Caixa de xogos e materiais didácticos. - Encerado dixital interactivo. Encerado de xiz... 	<ul style="list-style-type: none"> - Material da biblioteca. - Material informático. - Material funxible e non funxible.

- **Organización dos espazos.**

O agrupamento dos alumnos/as é unha esixencia da diversidade e un indicador da autonomía do centro, e ten como finalidade garantir que todos os alumnos/as aprendan e consigan os obxectivos educativos marcados.

A diversidade de agrupamentos proporciona unha mellor explotación das actividades escolares e constitúe un instrumento de adecuación metodolóxica ás necesidades dos alumnos.

O agrupamento de alumnos/as non ten porque limitarse a un único modelo, xa que suporía frear o potencial enriquecedor do proceso educativo. Establecer diferentes agrupamentos facilita a aprendizaxe entre iguais, a cooperación e o traballo colaborativo, a cohesión do grupo, o traballo por proxectos, a atención á diversidade, a pertenza ao centro, a mediación en conflitos e a relación co contorno e cos servizos da comunidade. Segundo as características e necesidades do alumnado, e segundo a natureza disciplinar da actividade ou área, os tipos de agrupamentos máis empregados son, dos que imos a utilizar segundo o tipo de actividade a desenvolver son: individuais, parellas, pequeno grupo, gran grupo e equipos de traballo cooperativo.

8. MEDIDAS DE ATENCIÓN A DIVERSIDADE

Tras ter realizada a avaliación inicial, informarase ao Departamento de Orientación das posibles dificultades de aprendizaxe atopadas, tratando de intervir nestes casos coa maior premura, dada a importancia da detección e intervención temperá de dificultades de aprendizaxe. De ser o caso, iniciaranse os reforzos ou apoios necesarios dentro da aula e, de considerarse necesario proporase a intervención dos especialistas en PT ou AL.

No que se refire ao reforzo na aula, este farase dando aos alumnos distintos tempos segundo o seu ritmo de aprendizaxe, adaptando a metodoloxía cando sexa necesario, utilizando recursos variados, reforzando as aprendizaxes, recurrido á titorización por parte doutros alumnos en momentos determinados, etc.

Programas de reforzo de áreas ou materias instrumentais básicas.

A finalidade das medidas que se adopten é adecuar a resposta educativa ás diferentes características e necesidades, ritmos e estilos de aprendizaxe, motivacións, intereses e situacións sociais e culturais de todo o alumnado da aula.

No día a día tentaremos articular medidas para acadar os obxectivos propostos, como as seguintes:

- Partiremos dos coñecementos previos de cada neno/a e dos seus puntos fortes e debilidades para adaptar e individualizar o proceso de ensino- aprendizaxe.
- As tarefas de aprendizaxe partirán de experiencias cotiás do día a día do alumnado e integrarán distintas competencias así como atenderán ás diferentes intelixencias múltiples e aos distintos ritmos de aprendizaxe.
- Ofreceremos unha gran variedade de actividades e experiencias, atendendo ás características individuais e ás habilidades de cada un.
- Potenciarase a autonomía e a reflexión persoal empregando diversas metodoloxías na resolución das tarefas.
- Empregar recursos e materiais diversos: audiovisuais, manipulativos, tecnolóxicos ...
- Favorecerase un clima de confianza e respecto, potenciando o diálogo na aula. Promoverase a participación do alumnado na organización de espazos e tempos.
- Atenderase aos distintos estilos de aprendizaxe.

Ademais, e segundo a LOMCE, no seu artigo 16, adecuarase o proceso de ensino aprendizaxe a aqueles nenos que requiran unha atención educativa diferente á ordinaria por presentar NEAE, establecendo as medidas oportunas, curriculares e organizativas, do tipo de:

- Detectar e dar resposta as necesidades educativas o máis pronto posible coa colaboración do Departamento de Orientación.
- Mobilizar os recursos humanos e materiais precisos ante a detección de necesidades concretas dun/ha alumno/a.
- Adaptar os tempos e instrumentos ou procedementos de avaliación.
- Realizar programas de reforzo e de ampliación, de ser preciso, establecendo plans de reforzo individuais.
- Efectuar programas de diversificación curricular nos casos precisos.

- Organizar, por parte do Departamento de Orientación, os reforzos e apoios do profesorado de Pedagogía Terapéutica e Audición e Linguaxe

9.CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS.

Os elementos transversais, establecidos no currículo (artigo 11 do Decreto 105/2014 do 4 de setembro) a traballar a través das diferentes áreas, poden indicarse citando os estándares concretos das diferentes áreas relacionados con estes elementos transversais.

O currículo fala exactamente, entre outros, de “ A comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e da comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional traballaranse en todas as materias, sen prexuízo do seu tratamento específico nalgunhas das materias de cada etapa. “

A maiores do que vén establecido no Currículo, na presente programación os temas transversais traballaranse a través das datas de obrigada conmemoración, recollidas na Orde do 19 de maio de 2021, pola que se aproba o calendario escolar para o curso 2021/22 nos centros docentes sostidos con fondos públicos na Comunidade Autónoma de Galicia. Dende as diferentes unidades traballaranse contidos relativos á educación en valores, contribuindo á adquisición de habilidades e destrezas propias das competencias sociais e cívicas, educación dixital e competencia en comunicación lingüística con especial énfase.

Porase especial fincapé no desenvolvemento do:

- Respecto polo medio ambiente, potenciando un consumo responsable e unha correcta xestión de residuos, así como o respecto aos seres vivos e aos ecosistemas nos que se desenvolvan.
- Os valores cívicos, sociais e culturais que sustentan unha sociedade plural e democrática.
- O espírito crítico e emprendedor que se traballarán por medio dos grupos de traballo cooperativo e a participación en programas.

- A creatividade
- O uso das Tecnoloxías da Información e da Comunicación, a través do seu uso como recurso medio (cámara de fotos, gravadora, internet, visionado de reportaxes, curtas ...)
- A comprensión e a expresión tanto oral como escrita.
- A lectura comprensiva de textos e imaxes, como aspecto clave para acadar os obxectivos curriculares.

Ademais, a escola fomentará:

- Inclusión, igualdade de oportunidades e non discriminación por motivos de discapacidade.
- Igualdade efectiva entre homes e mulleres, Prevención da violencia de xénero, igualdade de trato e non discriminación.
- Promoverá a resolución pacífica de conflitos, e os valores de liberdade, xustiza, igualdade, pluralismo político, paz, democracia, dereitos humanos e rexeitamento da violencia terrorista e o especto polo estado de dereito.
- Prevención do racismo, xenofobia.
- Prevención de estereotipos sexuais e da discriminación por orientación sexual ou identidade de xénero (LGBIT).
- Desenvolvemento sostible e o medio ambiente.
- Riscos da explotación e abuso sexual.
- Riscos derivados da utilización das tecnoloxías da información e comunicación.
- Desenvolvemento do Espírito emprendedor.
- Seguridade viaria para a mellora da convivencia.

En resumo, educaremos ao noso alumnado en:

- Educación para a IGUALDADE: por motivos de discapacidade, de xénero, social-económica, racial, relixiosa...
- Educación para a PAZ: resolución e prevención de conflitos, violencia de xénero, terrorismo, guerra, explotación e abuso sexual ...
- Educación para a SAÚDE: prevención de abuso das TICs, ludopatías, alimentación, actividade física, educación para o consumo, educación viaria...
- Educación AMBIENTAL

10. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

O Equipo de Actividades Complementarias e Extraescolares, xunto co resto dos Equipos e o conxunto do profesorado do centro, acordarán e organizarán as distintas visitas e actividades culturais para o longo do curso. Entre elas atópanse a participación en festividades, campañas, celebracións, tales como:

- Día dos Dereitos do Neno.
- Día da Constitución.
- Festa de Nadal.
- Día da Non Violencia e a Paz.
- Festa de Entroido.
- Días da Igualdade e da Muller.
- Semana do libro e da prensa.
- Día de Europa.
- Día das Letras Galegas.
- Festa de Fin de Curso.

- Celebración do magosto.
- Samaín.

Considéranse actividades complementarias as planificadas polos mestres que utilicen espazos ou recursos diferentes ao resto de actividades ordinarias da área, aínda que precisen tempo adicional do horario non lectivo para a súa realización. Serán avaliábeis para os efectos académicos e obrigatorias tanto para os mestres como para os alumnos.

Non obstante, terán carácter voluntario para os alumnos as que se realicen fóra do centro ou que precisen achegas económicas das familias, caso en que se garantirá a atención educativa dos alumnos que non participen nelas.

Entre os propósitos que perseguen este tipo de actividades destacan:

- Completar a formación que reciben os alumnos nas actividades curriculares.
- Mellorar as relacións entre alumnos e axudarlles a adquirir habilidades sociais e de comunicación.
- Permitir a apertura do alumnado cara ao contorno físico e cultural que o rodea.
- Contribuír ao desenvolvemento de valores e actitudes adecuadas relacionadas coa interacción e o respecto cara aos demais, e o coidado do patrimonio natural e cultural.
- Desenvolver a capacidade de participación nas actividades relacionadas co contorno natural, social e cultural.
- Estimular o desexo de investigar e saber.
- Favorecer a sensibilidade, a curiosidade e a creatividade do alumno.
- Espertar o sentido da responsabilidade nas actividades nas que se integren e que realicen.

11. APLICACIÓN DOS PLANS E PROXECTOS DO CENTRO .

O Proxecto Anual do centro tratará sobre a reciclaxe e a sustentabilidade, polo que as conmemoracións e festividades que se celebren estarán relacionadas con esa temática.

Así mesmo, dende a ANPA do centro, organizouse un Proxecto que se chama “A Igualdade: un mar de oportunidades”, coa finalidade de realizar actividades que promovan a igualdade e a prevención da violencia de xénero. Este proxecto desenvolverase entre setembro e novembro de 2021, realizando diversas actividades, como: charlas sobre o uso adecuado da internet e das novas tecnoloxías, concursos de debuxos, obradoiros...

Continuaremos co proxectos relacionados coas TIC como o DIY craft.

Plan lector: O centro conta cunha biblioteca sendo ademais un centro PLAMBE onde o alumnado de Primaria realiza o préstamo o devolución dos libros que leva para casa, este realizase un día á semana que é determinado polo equipo que leva a biblioteca.

Na clase reservarase un recuncho no que se atopa unha pequena biblioteca de aula que os alumnos farán uso dela para tomar contacto cos libros e onde poden escoller o libro que queren ler.

Ao longo do curso levarase a cabo, entre outras actividades acordadas no Plan Lector, as seguintes: Todos os días despois do recreo: 20 minutos (PLAN LECTOR)

Plan de convivencia: Contribuirase ao plan de convivencia respectando e facendo respectar todos os preceptos establecidos polo mesmo e tentando que o ambiente da clase sexa propicio para a aprendizaxe e o traballo, tamén o traballo cooperativo, que consideramos fundamental como unha ferramenta para mellorar a relación entre o alumnado, as intelixencias comunicativas e interpersoais e a resolución pacífica de conflitos. Algunhas das actividades que se farán son: elaboraránse as normas do grupo de maneira consensuada co alumnado (plasmarse de forma verbal e plástica), actividades que sirvan para identificar cualidades positivas dos membros do grupo, dar solucións alternativas a problemas plantexados para outros membros do grupo e así potenciar o coñecemento mutuo e favorecer o autoconhecimento e autoconcepto...

12. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROPIAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.

A avaliación non só se aplicará á aprendizaxe dos alumnos/as, senón tamén á revisión da propia práctica docente para o cal se establecerán indicadores de logro nas programacións tal e como se recolle no artigo 12º da Decreto 105/2014 do 4 de setembro.

Os seguintes **indicadores de logro** servirán para reflexionar sobre a actuación cos alumnos/as e sobre os aspectos recollidos na programación.

INDICADORES AVALIABLES	SEMPRE	HABITUALMENTE	ÁS VECES	NUNCA
Adaptouse a práctica docente (metodoloxía, actividades, recursos...) ás características do alumnado, atendendo á diversidade do grupo.				
Mantívose a motivación do alumnado nas propostas realizadas na aula.				
Consegiuse a participación activa do alumnado.				
As metas plantexadas ao longo do curso posibilitaron a consecución dos distintos estándares e competencias clave.				
A secuenciación dos estándares favoreceu a súa				

correcta adquisición.

Usáronse estratexias e procedementos de auto-avaliación e coevaluación en grupo.

Proporciónouse ao alumnado un “feedback” de como evoluciona o seu proceso de aprendizaxe.

Usáronse instrumentos e procedementos de avaliación variados en relación aos aspectos a valorar.

Realizouse a programación da miña actividade educativa planificando algunhas tarefas.

Lévanse a cabo na práctica os acordos de centro para avaliar as Competencias Clave, así como os criterios de avaliación das áreas tomando como referencia dos mínimos dos estándares acordados

Os recursos seleccionados foron axeitados para o correcto desenvolvemento das actividades propostas.

Os recursos foron diversos, variados, do contorno

próximo e adaptado ás características do alumnado.

Planifíco a miña actividade educativa de forma coordinada co resto do profesorado e equipos.

Usamos diferentes medios de información ás familias.

Fomentamos a implicación e participación activa das familias na vida da escola.

Utilízouse de forma eficaz as TIC nos procesos de ensino aprendizaxe.

Mantívose un clima na aula no que os alumnos se sintan seguros, con confianza, motivados e usando a disciplina e liberdade en función da vida da aula.

Tiveronse en conta as características do grupo para planificar os espazos, tempos, agrupamentos (traballo cooperativo, en grupo, parellas...) e propostas.

Modificouse a planificación ao longo do curso, atendendo a flexibilidade, en función da

vida cotiá do centro e da aula.

Nas saídas didácticas a planificación foi a axeitada en canto a tempo, climatoloxía, desprazamento, a propia actividade...

13. PLAN DE ACTIVIDADES DE REFORZO OU RECUPERACIÓN PARA O ALUMNADO QUE REPITE.

No grupo de 5º non hai alumnado con materias pendentes.

14. MEDIDAS DE ATENCIÓN A DIVERSIDADE DA MESTRA DE PEDAGOXÍA TERAPÉUTICA

No presente curso escolar 2021-22, un alumno con NEAE recibe apoio específico da especialista de Pedagogía Terapéutica. Ao longo do curso, poderá ir modificándose o apoio en función dos progresos acadados e das necesidades que poidan xurdir.

O meu horario lectivo está cuberto con atención directa ao alumnado, agás unha sesión de Dinamización EDL e unha sesión semanal para reunirme coa especialista de Audición e Linguaxe e a Orientadora. Nesta reunión comentaremos os aspectos máis importantes sobre o alumnado que atendemos. Debido a falta de horas dispoñibles para manter reunións coas titoras e co resto do profesorado, será a Orientadora a encargada de transmitirnos a información necesaria achegada polo resto do profesorado e das familias, e tamén lles comunicará a eles os temas tratados e os acordos acadados nesta reunión semanal. Sería moi interesante que a estas reunións acudise o profesorado que teña interese en compartir información ou materiais específicos, así como buscar solucións a situacións delicadas que poidan xurdir en momentos puntuais.

Ademáis destas sesións é necesario manter reunións periódicas, polo menos unha ao mes, co equipo docente do alumnado con NEAE para traballar de xeito coordinado.

Débase empregar unha metodoloxía conxunta, altamente motivadora. Os contidos hai que traballalos de xeito global e empregar todos os recursos materiais e persoais necesarios para acadar os obxectivos marcados. Os métodos multisensoriais son os máis eficaces para acadar uns bos resultados a nivel persoal e académico.

Tendo en conta a Lei de protección de datos e a Lei do menor, o programa de intervención específico deste alumno está custodiado polo Xefe do Dpto de Orientación do centro. No programa desenvólvense os aspectos a traballar ao longo do curso, en función das necesidades do alumnado e o currículo de 5º de Ed. primaria.

Ao longo do curso estableceremos as condicións necesarias para a reeducación das dificultades na lecto-escritura:

- Orientación espacial.
- Lateralidade.
- Percepción visual e auditiva.
- Memoria inmediata e secuencial.
- Correcta articulación.
- Ritmo.
- Capacidade de simbolización.
- Análise-síntese.
- Figura-fondo.
- Habilidades grafomotoras.
- Coordinación óculo-manual.
- Memoria secuencial.
- Vocabulario.
- Secuenciación temporal.

- Velocidade lectora.
- Ortografía.
- Imaxinación e creatividade.

Traballaremos a relaxación, autoestima, equilibrio emocional, atención, concentración e motivación.

*Terapia visual: exercicios de estimulación visual para o control dos movementos oculares.

Observacións: Por mor da pandemia debido á Covid-19, teremos que ser moi estritos coas medidas de hixiene e distancia social e poñernos en todas as situacións posibles:

No caso de manterse as clases presenciais sería máis seguro e hixiénico realizar o apoio na aula específica que no centro hai de pedagogía terapéutica, xa que é máis doado levar a cabo as medidas de hixiene e distancia social, pois estaría o alumno en pequeno grupo coa mestra e todo o material é desinfectado antes e despois de cada uso, así como a correcta ventilación da estancia. Ademais nese aula hai moito material específico multisensorial, tecnolóxico, de psicomotricidade... altamente motivador que axudaría a manter a súa atención e concentración acadando mellores resultados en menos tempo.

De facer os apoios dentro da aula ordinaria faremos o posible para cumprir as normas do protocolo Covid do centro.

De darse o caso de clases semipresenciais ou non presenciais estableceríamos un programa de traballo coordinado coa familia, mantendo unha comunicación fluida a través do correo electrónico e videochamadas, así como a aula virtual e a páxina web do centro, tratando de atender as necesidades do alumno e da familia na medida das nosas posibilidades.

Especialista en Pedagogía Terapéutica

M.ª Lourdes FernándezRuiz.

15. PD INGLÉS

INTRODUCCIÓN CONTEXTO

2.1. Contexto particular do centro

2.2. Plan de lectura

2.3. Plan de Tecnoloxías da Información e da Comunicación

2.4. Características dos grupos no tocante á aprendizaxe

3. DESEÑO CURRICULAR

3.1. Currículo

3.2. Obxectivos

3.3. Competencias Básicas

3.3.1. Competencias Básicas nesta materia

3.4. Contidos

3.5. Metodoloxía

3.5.1. Metodoloxía Didáctica

3.5.2. Materiais e recursos didácticos

3.5.3. Actividades

3.5.4. Organización de tempos, agrupamentos e espazos

3.5.5. As medidas de atención para a diversidade dos alumnos

3.6. Avaliación

3.6.1. Procedementos de avaliación

3.6.2. Recursos de avaliación

3.6.2.1. Criterios de avaliación

3.6.2.2. Patróns de aprendizaxe medibles

3.6.2.3. Rúbrica de avaliación de competencias

3.6.3. Elementos de avaliación

1. INTRODUCCIÓN

1. As Competencias Clave.

A sociedade actual, cada vez mais heteroxénea e global, demanda un tipo de cidadán competente, que saiba o que fai e o que di de maneira creativa e autónoma.

Dende a área de linguas estranxeiras, esta formación, necesariamente continua, constitúe un proceso de construción social e emocional do coñecemento na que interaccionan permanentemente o corpo, a mente, a razón e as emocións.

Nun proceso de aprendizaxe continuo, baseado na adquisición de competencias, o alumnado, mediante os coñecementos que adquiriu, será capaz de aplica-lo que sabe en situacións concretas, é dicir, poñer en práctica e demostra-los coñecementos, habilidades e actitudes que posúe para resolver diferentes feitos en diversos contextos.

Cabe destaca-lo carácter combinado da aprendizaxe por competencias: o alumno, mediante o que sabe, debe demostrar que sabe aplicalo, pero ademais que sabe ser e estar. De esta maneira vemos como unha competencia integra os diferentes contidos que son traballados na aula (conceptos, procedementos e actitudes), exemplo dunha formación integral do alumno. En suma, estamos recoñecendo que a institución escolar non só prepara ó alumno no coñecemento de saberes técnicos e científicos, senón que o fai tamén como cidadán, de aí que deba demostrar unha serie de actitudes sociais, cívicas e intelectuais que impliquen o respecto ós demais, responsabilidade e cooperación.

O noso proxecto recolle e integra os diferentes elementos curriculares -obxectivos, estándares de aprendizaxe e competencias- para a ensinanza da lingua estranxeira, así coma criterios e indicadores de competencias para a avaliación da adquisición das competencias e o logro dos obxectivos da materia.

CONTEXTO

2. 2.1. Contexto particular do centro

Centro Ceip Fontes-Baíña

Rúa As Fontes, 16

Localidade Baiona

Provincia Pontevedra

Código Postal 36308

Composición do departamento de linguas estranxeiras

FRANCISCO JAVIER RODRIGUEZ CISNEROS

Distribución do alumnado

Curso	Nº de alumnos/as	Nº de grupos
5º	17	1

2.2. Plan de lectura

Propoñemos as seguintes actividades para desenvolver a competencia lectora en inglés:

- Lectura en voz alta de textos por parte dos alumnos.
- Grupos de lectura dentro e fóra da aula.
- Lectura graduada relacionada coa linguaxe e/ou tema da unidade na casa.

2.2 Plan de Tecnoloxías da Información e da Comunicación

Obxectivos:	<ul style="list-style-type: none"> • Favorece-la aprendizaxe da lingua estranxeira. • Adquirir habilidades tecnolóxicas e comunicativas. • Facilita-lo acceso á información en soporte dixital. • Investigar e contrastar información. • Facer un uso axeitado de Internet e das redes sociais. • Uso de redes sociais, correo electrónico, mensaxes, etc. • Crear documentos en formato dixital. • Descargar e compartir recursos. • Outros.
Recursos:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Conexión a ▪ Internet Sala de ▪ informática ▪ Ordenadores, tabletas, netbooks, portátiles Lousa dixital ▪ Outros.
Programas / Aplicacións:	<ul style="list-style-type: none"> • Páxinas web • Wikis • Procesadores de texto • Ebooks • Blogs • <i>Skype</i> • <i>Google sites</i> • Redes sociais • Outros
Otros:	<ul style="list-style-type: none"> ▪

2.2. Características dos grupos no tocante á aprendizaxe

Xerais

.....

Grupo A

- Gústalles aprender mentres xogan ou realizan actividades lúdicas.
- Mostran con facilidade/dificultade a súa creatividade e imaxinación.
- Resulta doado/difícil esperta-la súa curiosidade.
- Disgústalles/gústalles expresa-lo que senten.
- Mostran capacidade/incapacidade para organizar e analizar a súa propia aprendizaxe.
- Son/ non son conscientes das vantaxes de traballar de forma cooperativa na clase.
- Exprésanse de maneira coherente/incoherente e correcta/incorrecta na súa propia lingua.
- Non precisan/ precisan enteder tódalas palabras dun texto para comprendelo.
- Gústalles/disgústalles ler na casa.
- Outras.

3. DESEÑO CURRICULAR

1. 3.1. Currículo

A definición de currículo que a Ley Orgánica 8/2013, de 9 de decembro para a mellora da calidade educativa recolle no seu artigo 6 é a seguinte: enténdese por currículo a regulación dos elementos que determinan os procesos de ensinanza e aprendizaxe para cada unha das ensinanzas.

O currículo estará integrado polos seguintes elementos:

- a) Os **obxectivos** de cada ensinanza e etapa educativa: referentes relativos ós logros que o alumno debe alcanzar ó finaliza-lo proceso educativo, como resultado das experiencias de ensinanza-aprendizaxe intencionalmente planificadas a tal fin.
- b) As **competencias**, ou capacidades para aplicar de maneira integrada os contidos propios de cada ensinanza e etapa educativa, coa fin de logra-la realización axeitada de actividades e a resolución eficaz de problemas complexos.
- c) Os **contidos**, ou conxuntos de coñecementos, habilidades, estratexias, destrezas e actitudes que contribúen ó logro dos obxectivos de cada ensinanza e etapa educativa e á adquisición de competencias.

Os contidos ordénanse en materias, que se clasifican en disciplinas, ámbitos, áreas e módulos en función das ensinanzas, as etapas educativas ou os programas nos que participe o alumnado.

- d) A **metodoloxía didáctica**, que comprende tanto a descrición das prácticas docentes como a organización do traballo dos docentes.
- e) Os **criterios de avaliación** do grado de adquisición das competencias e do logro dos obxectivos de cada ensinanza e etapa educativa: referentes de avaliación que definen o que se quere valorar, o que o alumnado debe lograr, tanto en termos de conceptos como en procedementos ou actitudes. Responden directamente ó que se pretende lograr coa materia.
- f) Os **estándares e resultados de aprendizaxe avaliáveis**: concrecións dos criterios de avaliación que permiten defini-los resultados das aprendizaxes e concretan mediante accións o que o alumno debe saber e saber facer en cada materia. Deben permitir gradua-lo coñecemento ou logro alcanzado. Teñen que ser observables, medibles e avaliáveis xa que contribúen e facilitan o deseño de probas estandarizadas e comparables.

2. 3.2. Obxectivos

As exixencias e necesidades na sociedade do século XXI propiciaron axustes no eido escolar, preparando ós alumnos e alumnas para vivir nun mundo progresivamente mais internacional, multicultural e multilingüe á vez que tecnolóxicamente mais avanzado. O noso país atópase comprometido como membro da Unión Europea no fomento e coñecemento doutras linguas comunitarias, tal como se recolle nun dos obxectivos da *Estratexia de Lisboa*. Pola súa parte, o *Consello de Europa no Marco de Referencia Común Europeo* para a aprendizaxe de linguas estranxeiras, establece directrices tanto para a aprendizaxe de linguas coma para a valoración da competencia nas diferentes linguas dun falante. Estas pautas foron un referente clave para a elaboración do currículo da área.

O currículo básico establece que a Educación Primaria contribuirá a desenvolver nos nenos e nenas as capacidades que lles permitan:

- a) Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, prepararse para o exercicio activo da cidadanía e respecta-los dereitos humanos, así coma o pluralismo propio dunha sociedade democrática.
- b) Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e responsabilidade no estudo, así coma actitudes de confianza nun mesmo, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe, e espírito emprendedor.
- c) Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución práctica de conflitos, que lles permitan manexarse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así coma nos grupos sociais cos que se relacionan.
- d) Coñecer, comprender e respetar as diferentes culturas e as diferencias entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres e a non discriminación de persoas con discapacidade.

- e) Coñecer e empregar de maneira axeitada a lingua castelá e, se a houbera, a lingua cooficial da Comunidade Autónoma e desenvolver hábitos de lectura.
- f) Adquirir en, ó menos, unha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lles permita expresar e comprender mensaxes sinxelas e manexarse en situacións cotidianas.
- g) Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser capaces de aplicalos ás situacións da súa vida cotiá.
- h) Coñece-los aspectos fundamentais das Ciencias da Natureza, as Ciencias Sociais, a Xeografía, a Historia e a Cultura.
- i) Iniciarse no emprego, para a aprendizaxe das tecnoloxías da información e a comunicación desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que reciben e elaboran.
- j) Empregar diferentes representacións e expresións artísticas e iniciarse na construción de propostas visuais e audiovisuais.
- k) Valora-la hixiene e a saúde, acepta-lo propio corpo e o dos demais, respectar as diferencias e emprega-la educación física e o deporte como medios para favorece-lo desenvolvemento personal e social.
- l) Coñecer e valorar os animais máis próximos ó ser humano e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.
- m) Desenvolve-las súas capacidades afectivas en tódolos ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así coma unha actitude contraria á violencia, ós prexuízos de calquera tipo e ós estereotipos sexistas.
- n) Fomenta-la educación vial e actitudes de respecto que incidan na prevención dos accidentes de tráfico.

3. 3.3. Competencias Básicas

A reforma educativa, seguindo as recomendacións do Parlamento Europeo e do Consello de 18 de decembro de 2006, da UNESCO e da OCDE, entre outras, baséase na potenciación da aprendizaxe por competencias, como complemento á aprendizaxe de contidos. Na definición que a Lei Orgánica para a Mellora da Calidade Educativa (LOMCE) fai do currículo, atopámonos cos elementos que determinan os procesos de ensinanza e aprendizaxe entre os que se atopan as *competencias básicas*. Propóñense novos enfoques na aprendizaxe e avaliación, o que supón un importante cambio dirixido a aquilo que o alumnado asimila e é capaz de facer, sobre todo polo que respecta ás competencias básicas que se consideran prioritarias de cara ó desenvolvemento do alumnado.

Frente a un modelo educativo centrado na adquisición de coñecementos mais o u menos teóricos, desconectados entre si en moitas ocasións, un proceso educativo orientado á acción, baseado na adquisición de competencias incide, fundamentalmente, na adquisición duns saberes imprescindibles, prácticos e integrados, saberes que serán demostrados polos alumnos (é algo mais que unha formación funcional). En suma, unha competencia é a capacidade posta en práctica e demostrada de integrar coñecementos, habilidades e actitudes para resolver problemas e situacións en contextos diversos. De maneira moi gráfica e sucinta, chegouse a definir como a posta en práctica dos coñecementos adquiridos, os *coñecementos en acción*, é dicir, *mobilizar* os coñecementos e as habilidades nunha situación determinada (de carácter real e distinta de aquela na que se aprendeu), *activar* recursos ou coñecementos que se teñen (aínda que se crea que non se teñen porque se esqueceron).

Hai un aspecto que debe destacarse: formar en competencias permite a aprendizaxe ó longo de toda a vida, facendo fronte á constante renovación de coñecementos que se produce en calquera área de coñecemento. A formación académica do alumno transcorre na institución escolar durante un número limitado de anos, pero a necesidade de formación personal e/ou profesional non remata nunca, polo que unha formación competencial dixital, por exemplo, permitirá acceder a este instrumento para obter a información que se precise en cada intre

(obviamente, despois de analizarse a súa calidade). Se ademais temos en conta que moitas veces é imposible tratar en profundidade tódolos contidos do currículo, está claro que o alumno deberá formarse nesta competencia, a de *aprender a aprender*.

No noso sistema educativo considérase que as competencias básicas que debe ter o alumno cando remata a súa escolaridade obligatoria para enfrontarse ós retos da súa vida personal e laboral son as seguintes:

- Competencia en comunicación lingüística.
- Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
- Competencia dixital.
- Aprender a aprender.
- Competencias sociais e cívicas.
- Senso de iniciativa e espírito emprendedor.
- Conciencia e expresións culturais.

Pero que entendemos por cada unha desas competencias? De forma sucinta, e recollendo o mais significativo do que establece o currículo escolar, cada unha delas aporta o seguinte á formación persoal e intelectual do alumno:

- **Competencia en comunicación lingüística.**

Trátase dunha competencia moi complexa. Está vinculada á acción comunicativa dentro dunhas prácticas sociais, na que o individuo, ademais de producir, tamén recibe mensaxes con distintas finalidades. Supón a apertura dunha vía de coñecemento, dentro e fóra da escola, e enriquecemento cultural e constitúe un obxectivo de aprendizaxe permanente, considerando a lectura coma o principal medio para a ampliación da aprendizaxe e desta competencia.

O individuo, mediante o emprego da linguaxe como instrumento de comunicación, pon en funcionamento unha serie de actitudes e valores como son o respecto polas normas de convivencia, o exercicio da cidadanía, o desenvolvemento dun espírito crítico, o respecto ós dereitos humanos e o pluralismo, a resolución de conflitos, o desenvolvemento das capacidades afectivas en tódolos ámbitos, interese polo

aprendizaxe e o recoñecemento das destrezas inherentes a esta competencia como fonte de pracer.

A competencia en comunicación lingüística está constituída por cinco compoñentes: lingüístico, pragmáticodiscursivo, socio-cultural, estratéxico e persoal, que se concretan en diferentes dimensións na interacción comunicativa.

▪ **Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.**

A competencia matemática implica a capacidade de aplicar o razoamento matemático e as súas ferramentas para describir, interpretar e predicir distintos fenómenos no seu contexto. Require coñecementos sobre os números e as súas operacións básicas, os símbolos e as formas de expresión e de razoamento matemático para producir e interpretar informacións, para coñecer máis sobre aspectos cuantitativos e espaciais da realidade e para resolver problemas relacionados coa vida diaria e o mundo laboral. A súa adquisición supón, en suma, establecer unha relación profunda entre o coñecemento conceptual e o coñecemento procedemental implicados na resolución dunha tarefa matemática determinada.

Esta competencia inclúe unha serie de actitudes e valores que se basean no rigor, o respecto aos datos e a veracidade. Os ámbitos integrados na competencia matemática son os referentes aos números, a álgebra, a xeometría e a estatística.

As competencias básicas en ciencia e tecnoloxía proporcionan un achegamento ao mundo físico e á interacción responsable co mesmo. Contribúen ao desenvolvemento do pensamento científico e capacitan o individuo para identificar, formular e resolver situacións da vida cotiá, para actuar fronte aos retos e problemas propios das actividades científicas e tecnolóxicas.

O desenvolvemento destas competencias require unha serie de coñecementos científicos relativos á física, química, bioloxía, xeoloxía, matemáticas e tecnoloxías, que se derivan de conceptos, procesos e situacións interconectadas; así como unhas destrezas que permitan utilizar e manipular ferramentas tecnolóxicas, datos e procesos científicos para alcanzar un obxectivo.

As actitudes e valores integrados nestas competencias están relacionados coa asunción de criterios éticos, o interese pola ciencia, o apoio á investigación científica, a valoración do coñecemento científico e a responsabilidade sobre a conservación dos recursos naturais e ambientais, así como a adopción dunha actitude adecuada para lograr unha vida física e mental saudable nun ámbito natural e social.

- **Competencia dixital**

Implica o uso creativo, crítico e seguro das tecnoloxías da información e a comunicación. Supón a adecuación aos cambios que introducen as novas tecnoloxías e a adquisición de novos coñecementos, habilidades e actitudes para ser competente nun ámbito dixital.

Require o coñecemento das principais aplicacións informáticas, e precisa do desenvolvemento de diversas destrezas relacionadas co acceso á información, o procesamento e uso para a comunicación, a creación de contidos, a seguridade e a resolución de problemas en distintos contextos.

O individuo deberá ser capaz de facer un uso habitual dos recursos tecnolóxicos dispoñibles co fin de resolver os problemas reais dun modo eficiente, así como avaliar e seleccionar novas fontes de información e innovacións tecnolóxicas, a medida que van aparecendo, en función da súa utilidade para acometer tarefas ou obxectivos específicos.

A adquisición desta competencia require ademais actitudes e valores que permitan ao usuario adaptarse ás novas necesidades establecidas polas tecnoloxías, a súa apropiación e adaptación aos propios fins e a capacidade de interaccionar socialmente en torno a elas. Por outra parte, a competencia dixital implica a participación e o traballo colaborador, así como a motivación e a curiosidade pola aprendizaxe e a mellora no uso das tecnoloxías.

- **Aprender a aprender**

Esta competencia supón, por un lado, iniciarse na aprendizaxe e por outro, ser capaz de continuar aprendendo de xeito autónomo, aspecto fundamental para a aprendizaxe permanente.

Aprender a aprender inclúe unha serie de coñecementos e destrezas que requiren unha reflexión e toma de conciencia sobre os propios procesos de aprendizaxe, polo que os procesos de coñecemento se converten en obxecto do coñecemento e deberase aprender a executalos axeitadamente.

As actitudes e valores clave na adquisición desta competencia son a motivación para aprender e a confianza para alcanzar as metas da aprendizaxe.

- **Competencias sociais e cívicas**

Estas competencias implican a habilidade e capacidade para utilizar os coñecementos e actitudes sobre a sociedade para comprender a realidade social do mundo en que se vive e exercer a cidadanía democrática nunha sociedade cada vez máis plural

A competencia social relaciónase co benestar persoal e colectivo e require a adquisición de coñecementos que permitan comprender e analizar os códigos de conduta e o comportamento adecuado para convivir en sociedade.

Os elementos fundamentais desta competencia son a capacidade de comunicarse de forma construtiva en distintos ámbitos e a seguridade nun mesmo, a integridade e a honestidade.

A competencia cívica baséase no coñecemento crítico dos conceptos de democracia, xustiza, igualdade, cidadanía e dereitos civís.

Nesta competencia son fundamentais: a habilidade para interactuar eficazmente no ámbito público, manifestar solidariedade e interese polos problemas da comunidade, o respecto dos dereitos humanos, a igualdade, a apreciación e comprensión das diferentes relixións ou culturas.

O desenvolvemento destas competencias implica afrontar os conflitos con valores éticos e exercer os dereitos e deberes cidadáns dende unha actitude solidaria e responsable.

- **Sentido de iniciativa e espírito emprendedor**

Esta competencia refírese á capacidade de transformar ideas en actos, o que implica adquirir conciencia dunha situación e optar con criterio propio, levando adiante as iniciativas necesarias para desenvolver a opción elixida e facerse responsable dela, tanto no ámbito persoal como no social ou laboral.

A adquisición desta competencia é determinante para a formación de futuros cidadáns emprendedores, contribuíndo así á cultura do emprendemento.

Esta competencia require uns coñecementos relacionados coa capacidade de recoñecer as oportunidades existentes para as actividades persoais, profesionais e comerciais; e unhas destrezas como a capacidade de análise, de planificación, organización, xestión, toma de decisións, resolución de problemas, liderado, pensamento crítico, avaliación e auto-avaliación.

Require o desenvolvemento de actitudes e valores como a predisposición a actuar de forma creadora e imaxinativa, o autocoñecemento e a autoestima, a independencia, o interese e esforzo, e o espírito emprendedor.

- **Conciencia e expresións culturais**

Esta competencia implica coñecer, apreciar, comprender e valorar criticamente diferentes manifestacións culturais e artísticas, utilízalas como fonte de disfrute e enriquecemento persoal e consideralas parte do patrimonio cultural dos pobos.

Require coñecementos que permitan acceder ás distintas manifestacións sobre a herdanza cultural a todos os niveis. Comprende a concreción da cultura e outras manifestacións artístico-culturais da vida cotiá. Incorpora o coñecemento básico das principais técnicas, recursos e convencións das diferentes linguaxes artísticas e a identificación entre as diferentes manifestacións artísticas e a sociedade.

A adquisición desta competencia pon en funcionamento destrezas como a aplicación de diferentes habilidades de pensamento para poder comprender, valorar, emocionarse e gozar das diferentes manifestacións artísticas. Supón, ademais, actitudes e valores persoais de interese, recoñecemento e respecto por elas e pola conservación do patrimonio.

3.1. 3.3.1. Competencias Básicas nesta materia

Imos expoñer os aspectos máis relevantes no noso proxecto, a expensas do que a práctica educativa diaria poida aconsellar en cada momento:

- **Competencia en comunicación lingüística:**

O estudo dunha lingua estranxeira contribúe ao desenvolvemento desta competencia dun xeito directo, completando, enriquecendo e enchendo de novos matices comprensivos e expresivos esta capacidade comunicativa xeral. A competencia en comunicación lingüística refírese á utilización da linguaxe como instrumento de comunicación oral e escrita, de representación, interpretación e comprensión da realidade, de construción e comunicación do coñecemento e de organización e autorregulación do pensamento, as emocións e a conduta.

- **Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.**

Utilizar os números e as súas operacións básicas, os símbolos e as formas de expresión e razoamento matemático para producir e interpretar informacións, para coñecer máis sobre aspectos cuantitativos e espaciais da realidade e para resolver problemas relacionados coa vida diaria. Forma parte da competencia matemática a habilidade para interpretar e expresar con claridade e precisión informacións, datos e argumentacións.

As competencias científica e tecnolóxica, e partindo do coñecemento da natureza, dos conceptos, principios e métodos científicos fundamentais e dos produtos e procesos tecnolóxicos, así como a comprensión da incidencia da ciencia e a tecnoloxía sobre a natureza, permiten comprender mellor os avances, as limitacións e os riscos das teorías científicas, as aplicacións e a tecnoloxía nas sociedades en xeral. Son parte destas competencias básicas o uso de ferramentas e máquinas tecnolóxicas, os datos científicos para alcanzar obxectivos baseados en probas.

- **Competencia dixital**

A competencia dixital proporciona un acceso inmediato a un fluxo incesante de información que aumenta cada día. O coñecemento dunha lingua estranxeira ofrece a posibilidade de comunicarse utilizando as novas tecnoloxías creando contextos reais e funcionais de comunicación. Esta competencia consiste en dispoñer de habilidades para procurar, obter, procesar e comunicar información e transformala en coñecemento.

- **Competencia para aprender a aprender**

A aprendizaxe dunha lingua estranxeira rendibilízase enormemente ao incluír contidos directamente relacionados coa reflexión sobre a propia aprendizaxe, para que cada neno e cada nena identifiquen como aprenden mellor e que estratexias os fan máis eficaces.

Isto comporta a conciencia daquelas capacidades que entran en xogo na aprendizaxe como a atención, a concentración, a memoria, a comprensión, a expresión lingüística e a motivación do logro entre outras.

- **Competencias sociais e cívicas**

As linguas serven aos falantes para comunicarse socialmente, pero tamén son vehículo de comunicación e transmisión cultural. Aprender unha lingua estranxeira implica o coñecemento de trazos e feitos culturais vinculados ás diferentes comunidades de falantes desta.

Este feito favorece a comprensión da realidade social en que se vive, o respecto, o recoñecemento e a aceptación de diferenzas culturais e de comportamento, promove a tolerancia e a integración e axuda a comprender e apreciar tanto os trazos de identidade coma as diferenzas.

▪ **Sentido de iniciativa e espírito emprendedor**

As decisións que provoca a reflexión sobre a propia aprendizaxe favorecen a autonomía. Na medida que a autonomía e iniciativa persoal involucran a miúdo outras persoas, esta competencia obriga a dispoñer de habilidades sociais para relacionarse, cooperar e traballar en equipo: poñerse no lugar do outro, valorar as ideas dos demais, dialogar e negociar, a asertividade para facer saber axeitadamente aos demais as propias decisións, e traballar de forma cooperativa e flexible. O sentido de iniciativa e espírito emprendedor supoñen a capacidade de imaxinar, emprender, desenvolver e avaliar accións ou proxectos individuais ou colectivos con creatividade, confianza, responsabilidade e sentido crítico. Require, polo tanto, poder reelaborar as formulacións previas ou elaborar novas ideas, buscar solucións e levalas á práctica.

▪ **Conciencia e expresións culturais**

A aprendizaxe dunha lingua estranxeira colabora no desenvolvemento desta competencia se os modelos lingüísticos que se utilizan conteñen, aínda coas limitacións desta etapa, producións lingüísticas con compoñente cultural. Trátase, polo tanto, dunha competencia que facilita tanto expresarse e comunicarse como percibir, comprender e enriquecerse con diferentes realidades e producións do mundo da arte e da cultura.

Esta competencia incorpora así mesmo o coñecemento básico das principais técnicas, recursos e convencións das diferentes linguaxes artísticas como a música, a literatura, as artes visuais e escénicas, ou das diferentes formas que adquiren as chamadas artes populares.

3.2.

3.3.2. Competencias Básicas

▪ **Competencia en comunicación lingüística:**

Todos os libros de Oxford University Press ofrecen unha a gran variedade de actividades que promoven a comunicación real na aula, cun desenvolvemento

sistemático das destrezas escritas e orais e moitas oportunidades para personalizar.

En Oxford Rooftops os alumnos utilizarán a linguaxe como instrumento de comunicación oral e escrita, desenvolvendo esta competencia en todas as unidades.

▪ **Competencia dixital:**

Esta competencia desenvólvese en todas as unidades a través de:

- O uso do **iPack** en todas as leccións para a presentación e revisión do vocabulario, gramática e fonética, visualización das versións animadas das cancións, historias e films / videos e blogs, e participación nos xogos para consolidar os contidos.
- Recursos na web con práctica interactiva, video, material de audio para os ditados do WB, etc.
- Os libros dixitais dispoñibles.

▪ **Competencias sociais e cívicas:**

En cada unha das unidades realízanse actividades que fomentan o bo comportamento e respecto cara aos demais así como as boas maneiras de actuar en cada lugar.

- En todas as unidades se aprende sobre un tema en valores relacionado co tema da unidade, **Community Values**, cos que os alumnos reflexionan e toman conciencia sobre o bo comportamento e foméntase a auto-estima, a actitude positiva, a tolerancia e o respecto:
 - Unidade 1: *Sometimes we have to work on things we're not good at!*
 - Unidade 2: *Cycling and walking keeps the air in your city clean!*
 - Unidade 3: *Keep your city, town or village clean. Your country is for everyone.*
 - Unidade 4: *All jobs are important and contribute to our community.*
 - Unidade 5: *Listen to music quietly in public places. Use headphones.*
 - Unidade 6: *Cultural events are a great way to learn about other countries.*

- As historias, por outra parte, fomentan habilidades sociais como a cooperación e o respecto cara aos demais, o traballo en equipo, a valoración das opinións dos demais, etc.
- As actividades por parellas, como a práctica de pequenos diálogos, favorece as relacións sociais entre os alumnos, a cooperación e o traballo en equipo.

- **Conciencia e expresións culturais:**

Todas as unidades de *Oxford Rooftops* ofrecen a posibilidade de desenvolver esta competencia a través de leccións culturais relacionadas con aspectos da cultura británica e outros aspectos de culturas doutros países:

- Unidade 1: visualizan e len unha historia sobre hobbies activos: *Totally football!*; aprenden a través dun blog sobre Brasil.
- Unidade 2: visualizan e len unha historia sobre transportes públicos: *Totally transport!*; aprenden a través dun blog sobre o transporte en Italia.
- Unidade 3: visualizan e len unha historia sobre Escocia: *Totally Scotland!*; aprenden a través dun blog sobre un mercado en Polonia.
- Unidade 4: visualizan e len unha historia sobre distintos traballos: *Totally nine to five!*; aprenden a través dun blog sobre o traballo dun policía francés.
- Unidade 5: visualizan e len unha historia sobre distintos tipos de música: *Totally music and dance!*; aprenden a través dun blog sobre a música en Xapón.
- Unidade 6: visualizan e len unha historia sobre celebracións: *Totally Carnival!*; aprenden a través dun blog sobre a celebración de La Tomatina en España.
- A sección *Read more!* ao final do Class Book e Activity Book, esténdense os contidos culturais sobre outros países.

Todas as unidades ofrecen a posibilidade de poder expresarse ben mediante escenificacións, cancións, debuxos, cut-outs e representacións e expresións de forma escrita tanto no libro do alumno coma no de actividades.

- **Aprender a aprender:**

Todas as unidades ofrecen a posibilidade de desenvolver esta competencia a través de actividades de repetición, actividades de predición, exposición das historias con formato de guión, practicando xogos de memoria e lóxica, categorizar o vocabulario, e reflexionando sobre o seu propio progreso co Self Evaluation.

Inclúense recadros Learn to learn achegando técnicas e estratexias de aprendizaxe.

- **Sentido de iniciativa e espírito emprendedor:**

O sentido da iniciativa é outra das competencias que se ten en conta dentro dos diferentes niveis, xa que o método axuda aos alumnos a ter confianza en si mesmos, a tomar a iniciativa para realizar diferentes actividades e a poñelas en práctica na vida real.

- **Matemática, ciencia e tecnoloxía:**

Diferentes actividades traballadas ao longo de libro do alumno axudan ao desenvolvemento destas competencias. A través das leccións intercurriculares trabállanse contidos directamente relacionados coas matemáticas ou as ciencias como:

☞☞☞ Unidade 1: aprenden sobre a vida na época medieval (ciencias sociais).

☞☞☞ Unidade 2: aprenden sobre a historia do transporte moderno (ciencias sociais).

- Unidade 4: aprenden sobre como chegan os tomates da horta ata nosos fogares (ciencias sociais).
- Unidade 5: aprenden sobre tecnoloxía (ICT).
- Unidade 6: aprenden sobre as costas británicas (ciencias naturais).

4. 3.4. Contidos

Os contidos que conforman esta materia e este curso, agrupáronse en: comprensión e produción (expresión e interacción) de textos orais e escritos. Estes catro bloques, relacionados cos dous centros de atención específicos: a linguaxe oral e a linguaxe escrita, recollen os elementos constitutivos do sistema lingüístico, o seu funcionamento e relacións e a dimensión social e cultural da lingua estranxeira.

▪ Bloque 1. Comprensión de textos orais

1. Estratexias de comprensión de textos orais:

Mobilización de expectativas, identificación de claves e inferencias, comprobación e reformulación de hipóteses.

2. Aspectos socioculturais e sociolingüísticos: convencións sociais, normas de cortesía e rexistros; costumes, valores, crenzas e actitudes; linguaxe non verbal.

3. Funcións comunicativas:

Saúdos e presentacións, desculpas, agradecementos, convites.

Expresión da capacidade, o gusto, a preferencia, a opinión, o acordo ou desacordo, o sentimento, a intención.

Descrición de persoas, actividades, lugares, obxectos, hábitos, plans. Narración de feitos pasados remotos e recentes.

Petición e ofrecemento de axuda, información, instrucións, obxectos, opinión, permiso. Establecemento e mantemento da comunicación.

4. Estructuras sintácticodiscursivas:

Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*and*); disxunción (*or*). Afirmación: (*affirmative sentences*; (*Yes (+ tag)*)).

Exclamación: (*Help! Sorry!*). *How + Adj.*, e.g.: *How nice!*; *exclamatory sentences*, e. g.: *I love salad!*.

Negación: (*negative sentences with not*), *no (Adj.)*, *No (+ negative tag)*).

Interrogación: (*How are you?*, *How many...?*, *Wh- questions*, *Aux. questions*). Expresión do tempo: presente (simple present); pasado (past simple) futuro (going to). Expresión do aspecto: puntual (*simple tenses*); durativo (*present continuous*).

Expresión da modalidade: capacidade (can); permiso (can); intención (going to).

Expresión da existencia (there is/are); a entidade (nouns and pronouns, articles, demonstratives); a calidade (very + Adj.).

Expresión da cantidade: (singular/plural; cardinal numerals up to two digits; ordinal numerals up to two digits. Quantity: many, some, (a) little, more, half, a bottle, a cup, a glass, a piece. Degree: very). Expresión do espazo (prepositions and adverbs of location, position, distance).

Expresión do tempo (points (e. g. half past past five); divisions (e. g. half an hour, summer), indications of time: anteriority (before); posteriority (after); sequence (first...then).

Expresión do modo (Adv. of manner, e. g. slowly, well, quickly, carefully).

5. Léxico oral de alta frecuencia (recepción) relativo a identificación persoal; vivenda, fogar e ámbito; actividades da vida diaria; familia e amigos; traballo e ocupacións; tempo libre, ocio e deporte; viaxes e vacacións; saúde e coidados físicos; educación e estudo; compras e actividades comerciais; alimentación e restauración; transporte; lingua e comunicación; medio, clima e ámbito natural; e Tecnoloxías da Información e a Comunicación.

6. Patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación.

□□ Bloque 2. Producción de textos orais: expresión e interacción

1. Estratexias de produción de textos orais:

- Planificación, execución e control mediante procedementos lingüísticos, paralingüísticos e paratextuais.

2. Aspectos socioculturais e sociolingüísticos: convencións sociais, normas de cortesía e rexistros; costumes, valores, crenzas e actitudes; linguaxe non verbal.

3. Funcións comunicativas:

- Saúdos e presentacións, desculpas, agradecementos, convites.
- Expresión da capacidade, o gusto, a preferencia, a opinión, o acordo ou desacordo, o sentimento, a intención.
- Descrición de persoas, actividades, lugares, obxectos, hábitos, plans.
- Narración de feitos pasados remotos e recentes.
- Petición e ofrecemento de axuda, información, instrucións, obxectos, opinión, permiso.
- Establecemento e mantemento da comunicación.

4. Estruturas sintáctico discursivas:

Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*and*);
disxunción (*or*). Afirmación: (*affirmative sentences*;
(*Yes (+ tag)*)).

Exclamación: (*Help! Sorry!*). *How + Adj.*, e.g.: *How nice!*; *exclamatory sentences*, e. g.: *I love salad!*.

Negación: (*negative sentences with not*), *no (Adj.)*, *No (+ negative tag)*).

Interrogación: (*How are you?*, *How many...?*, *Wh- questions*,
Aux. questions). Expresión do tempo: presente (simple

present); pasado (past simple) futuro (going to). Expresión do
aspecto: puntual (*simple tenses*); durativo (*present continuous*).

Expresión da modalidade: capacidade (can); permiso (can); intención (going to).

Expresión da existencia (*there is/are*); a entidade (*nouns and pronouns, articles, demonstratives*); a calidade (*very + Adj.*).

Expresión da cantidade: (*singular/plural; cardinal numerals up to two digits; ordinal numerals up to two digits. Quantity: many, some, (a) little, more, half, a bottle, a cup, a glass, a piece. Degree: very*). Expresión do espazo (*prepositions and adverbs of location, position, distance*).

Expresión do tempo (*points* (e. g. *half past past five*); *divisions* (e. g. *half an hour, summer*), *indications of time: anteriority* (before); *posteriority* (after); *sequence* (*first...then*).

Expresión do modo (*Adv. of manner*, e. g. *slowly, well, quickly, carefully*).

5. Léxico oral de alta frecuencia (producción) relativo a identificación persoal; vivenda, fogar e ámbito; actividades da vida diaria; familia e amigos; traballo e ocupacións; tempo libre, ocio e deporte; viaxes e vacacións; saúde e coidados físicos; educación e estudo; compras e actividades comerciais; alimentación e restauración; transporte; lingua e comunicación; medio, clima e ámbito natural; e Tecnoloxías da Información e a Comunicación.

6. Patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación.

▪ **Bloque 3. Comprensión de textos escritos**

1. Estratexias de comprensión de textos escritos:

- Mobilización de expectativas, identificación de claves e inferencias, comprobación e reformulación de hipóteses.

2. Aspectos socioculturais e sociolingüísticos: convencións sociais, normas de cortesía e rexistros; costumes, valores, crenzas e actitudes; linguaxe non verbal.

3. Funcións comunicativas:

- Saúdos e presentacións, desculpas, agradecementos, convites.
- Expresión da capacidade, o gusto, a preferencia, a opinión, o acordo ou desacordo, o sentimento, a intención.
- Descrición de persoas, actividades, lugares, obxectos, hábitos, plans.
- Narración de feitos pasados remotos e recentes.
- Petición e ofrecemento de axuda, información, instrucións, obxectos, opinión, permiso.
- Establecemento e mantemento da comunicación.

4. Estructuras sintácticodiscursivas:

Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*and*);
disxunción (*or*). Afirmación: (*affirmative sentences*;
(*Yes (+ tag)*)).

Exclamación: (*Help! Sorry!*). *How + Adj.*, e.g.: *How nice!*; *exclamatory sentences*, e. g.: *I love salad!*.

Negación: (*negative sentences with not*), *no (Adj.)*, *No (+ negative tag)*).

Interrogación: (*How are you?*, *How many...?*, *Wh- questions*,
Aux.questions). Expresión do tempo: presente (simple

present); pasado (past simple) futuro (going to). Expresión do
aspecto: puntual (*simple tenses*); durativo (*present continuous*).

Expresión da modalidade: capacidade (can); permiso (can); intención (going to).

Expresión da existencia (*there is/are*); a entidade (*nouns and pronouns, articles, demonstratives*); a calidade (*very + Adj.*).

Expresión da cantidade: (*singular/plural; cardinal numerals up to two digits; ordinal numerals up to two digits. Quantity: many, some, (a) little, more, half, a bottle, a cup, a glass, a piece. Degree: very*).

Expresión do espazo (*prepositions and adverbs of location, position, distance*).

Expresión do tempo (*points (e. g. half past past five); divisions (e. g. half an hour, summer), indications of time: anteriority (before); posteriority (after); sequence (first...then)*).

Expresión do modo (*Adv. of manner, e. g. slowly, well, quickly, carefully*).

5. Léxico oral de alta frecuencia (recepción) relativo a identificación persoal; vivenda, fogar e ámbito; actividades da vida diaria; familia e amigos; traballo e ocupacións; tempo libre, ocio e deporte; viaxes e vacacións; saúde e coidados físicos; educación e estudo; compras e actividades comerciais; alimentación e restauración; transporte; lingua e comunicación; medio, clima e ámbito natural; e Tecnoloxías da Información e a Comunicación.

6. Patróns gráficos e convencións ortográficas.

▪ **Bloque 4. Producción de textos escritos: expresión e interacción**

1. Estratexias de produción de textos escritos:

- Planificación, execución e control mediante procedementos lingüísticos, paralingüísticos e paratextuais.

2. Aspectos socioculturais e sociolingüísticos: convencións sociais, normas de cortesía e rexistros; costumes, valores, crenzas e actitudes; linguaxe non verbal.

3. Funcións comunicativas:

- Saúdos e presentacións, desculpas, agradecementos, convites.
- Expresión da capacidade, o gusto, a preferencia, a opinión, o acordo ou desacordo, o sentimento, a intención.
- Descrición de persoas, actividades, lugares, obxectos, hábitos, plans.
- Narración de feitos pasados remotos e recentes.
- Petición e ofrecemento de axuda, información, instrucións, obxectos, opinión, permiso.
- Establecemento e mantemento da comunicación.

4. Estruturas sintácticodiscursivas:

Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*and*);
disxunción (*or*). Afirmación: (*affirmative sentences*);
(*Yes (+ tag)*).

Exclamación: (*Help! Sorry!*). *How + Adj.*, e.g.: *How nice!*; *exclamatory sentences*, e. g.: *I love salad!*.

Negación: (*negative sentences with not*), *no (Adj.)*, *No (+ negative tag)*).

Interrogación: (*How are you?*, *How many...?*, *Wh- questions*,
Aux. questions). Expresión do tempo: presente (simple present);

pasado (past simple) futuro (going to). Expresión do aspecto:

puntual (*simple tenses*); durativo (*present continuous*).

Expresión da modalidade: capacidade (can); permiso (can); intención (going to).

Expresión da existencia (*there is/are*); a entidade (*nouns and pronouns, articles, demonstratives*); a calidade (*very + Adj.*).

Expresión da cantidade: (*singular/plural; cardinal numerals up to two digits; ordinal numerals up to two digits. Quantity: many, some, (a) little, more, half, a bottle, a cup, a glass, a piece. Degree: very*). Expresión do espazo (*prepositions and adverbs of location, position, distance*).

Expresión do tempo (*points (e. g. half past past five); divisions (e. g. half an hour, summer), indications of time: anteriority (before); posteriority (after); sequence (first...then)*).

Expresión do modo (*Adv. of manner, e. g. slowly, well, quickly, carefully*).

5. Léxico escrito de alta frecuencia (produción) relativo a identificación persoal; vivenda, fogar e ámbito; actividades da vida diaria; familia e amigos; traballo e ocupacións; tempo libre, ocio e deporte; viaxes e vacacións; saúde e coidados físicos; educación e estudo; compras e actividades comerciais; alimentación e restauración; transporte; lingua e comunicación; medio, clima e ámbito natural; e Tecnoloxías da Información e a Comunicación.

6. Patróns gráficos e convencións ortográficas.

5. 3.5. Metodoloxía

3.5.1. Metodoloxía Didáctica

As bases metodolóxicas que inspiran o noso traballo son as seguintes:

O punto de partida da aprendizaxe dos alumnos son os seus primeiros coñecementos previos; centrándonos naquilo que resulta familiar e próximo ao alumnado pero cunha vertente de fantasía para lograr o equilibrio entre a seguridade/benestar co interese/imaxinación. O alumno pode transferir conceptos e estratexias adquiridas para construír así significados e atribuír sentido ao que

aprende (partindo do que coñece e formulando hipóteses para elaborar regras que axudan a interiorizar o novo sistema). Favorécese así o seu crecemento persoal, o seu desenvolvemento e a súa socialización.

A aprendizaxe a nivel de competencias persegue o desenvolvemento do potencial de cada alumno, das súas capacidades, preparar o alumnado para que poida afrontar os retos persoais ao longo da súa vida con éxito. Os alumnos non só terán que adquirir uns coñecementos, senón que deberán ser capaces de acceder a eles e aplicarlos nos diferentes contextos da súa vida e contextualizalos. A aprendizaxe por competencias ten o propósito de cubrir todos os aspectos da vida, facendo que os alumnos non só sexan capaces de aprender, senón, entre outros, de aprender a aprender, aprender a convivir, aprender a facer. Cada unha das unidades do noso proxecto proporciona diferentes actividades que contribúen ao desenvolvemento das competencias básicas.

As situacións comunicativas que inclúen o humor e o xogo captan a motivación do alumnado e facilitan a aprendizaxe; por iso é importante ter en conta a importancia das cancións e historias, as características dos personaxes, as ilustracións e mesmo os efectos sonoros das gravacións.

Os nenos aprenden de distintas formas e a ritmos diferentes; por iso o noso proxecto está deseñado para ser utilizado con flexibilidade de modo que todos os integrantes do grupo poidan participar e atopen actividades nas que poden aplicar coñecementos e aptitudes, facilitando o desenvolvemento da propia conciencia de logros, e do progreso que logran día a día. No noso proxecto existe sempre un apoio para aqueles nenos e nenas que o requiran, tendo sempre en conta aqueles casos nos que o progreso non responda aos obxectivos que se programaron, así como os casos nos que algúns destaquen na consecución de obxectivos e que, ante a falta de actividade programada, perdan a motivación e o interese pola lingua estranxeira. Para emendar estas posibles situacións inclúense actividades tanto de ampliación, para os máis avanzados, como de reforzo, para os que poidan estancarse nalgún momento. Estas actividades non aparecen no *Class Book*. Están explicadas no *Teacher's Guide* e poden ser de grandísima utilidade para o quefacer diario do profesor.

A aprendizaxe dos nenos é maior e de máis calidade se basea na actividade; eles demandan exercer a súa capacidade de actuar. Cada unha das unidades do noso proxecto proporciona unha ampla gama de actividades e recursos didácticos de diferente participación. No noso proxecto, o alumno/a é o centro do proceso de ensino-aprendizaxe pero a súa actividade constructivista depende da intervención do profesor/a. Esta intervención debe ser activa e reflexiva e axustada ao nivel que mostra o alumno/a, debendo: iniciar o input da lingua, axudar ao individuo na interacción cos demais, avaliar o que fan os nenos/as, proporcionar retroacción, contextualizar as actividades e dar significados comprensibles para o alumno/a, promover estratexias de comunicación, potenciar as estratexias de aprendizaxe xa adquiridas e admitir o erro.

Considerar o progreso pero tamén o erro como algo natural no proceso de aprendizaxe. O erro acontece como unha evidencia do dinamismo subxacente da comprensión e do dominio progresivo do novo sistema comunicativo. No noso proxecto enténdese que os erros prodúcense cando o neno/a anticipa como vai funcionar a lingua ou cando transfire regras da súa lingua materna nun proceso natural de adquisición. Pero é importante facer unha distinción entre erro e equivocación. Considérase erro o fallo sistemático debido a un mal ou escaso coñecemento da lingua. Estes erros corríranse ao finalizar as interaccións orais, de forma grupal e cunha linguaxe accesible e sempre tendo en conta que non desaparecen repentinamente, senón que requiren o seu tempo. A equivocación é un fallo ocasional debido a unha falta de atención nun momento determinado, que o mesmo lle pode acontecer a un falante nativo. Non paga a pena corrír as equivocacións porque non son relevantes do proceso de ensino-aprendizaxe.

A avaliación do proceso individual e grupal dos alumnos na aprendizaxe é un factor importante para asegurar a calidade da aprendizaxe; no noso proxecto existe un Caderno de Avaliación con follas de avaliación que se pode fotocopiar para cada unidade o que permite ao profesor anotar as observacións referentes ao

progreso de cada alumno. Tal e como está concibido, o profesor pode adaptalo doadamente ás súas necesidades específicas.

A aprendizaxe globalizada xera o desenvolvemento da realidade como un todo nos alumnos. O noso proxecto toma en conta esta situación ao ofrecer actividades interrelacionadas coas outras áreas curriculares, empezando polo coñecemento do mesmo neno e a continuación coa exploración do mundo que os rodea; a súa casa, o seu colexio, o seu medio e a súa sociedade en xeral. Este desenvolvemento reflíctese nos temas de cada unidade, que se relacionan coas demais áreas do Currículo: Ciencias da Natureza, Ciencias Sociais, Educación Artística, Matemáticas, Educación Física, etc.

Unha aprendizaxe permanente. Non hai saberes que se adquiran exclusivamente nunha determinada materia e só serven para ela (sobre todo nesta e para esta). Con todo o que o alumno aprende nas diferentes materias (e non só na institución escolar) constrúe unha bagaxe cultural e de información que debe servirille para o conxunto da súa vida, que debe ser capaz de utilizar en momentos precisos e en situacións distintas (a linguaxe é, a estes efectos, paradigmática). Por iso, as competencias básicas poden alcanzarse se non en todas, si na maioría das materias curriculares, e tamén por iso en todas estas materias poderá utilizar e aplicar as devanditas competencias, independentemente de en cales as puidese adquirir (transversalidade). Ser competente debe ser garantía de ter alcanzado determinadas aprendizaxes, pero tamén permitirá alcanzar outras, tanto na propia institución escolar como fóra dela, garantía da súa aprendizaxe permanente (ou, neste caso, capaz de comunicarse en situacións moi diversas, algunhas das cales o propio alumno nin sequera pode considerar aínda que terá que facelo).

**5.2. EN CASO DE CONFINAMIENTO, AS FERRAMENTAS A USAR
SERÁN A AULA VIRTUAL ACCESIBLE DENDE A PÁXINA WEB
DO
COLEXIO E UN ENDEREZO DE CORREO ELECTRÓNICO QUE O
PROFESOR PON Á DISPOSICIÓN DOS ALUMNOS PARA
CONTACTAR EN CASO DE DÚBIDAS, MANDAR E CORREXIR
EXERCICIOS EXTRAS OU COMPLEMENTARIOS. APARTE DOS
LIBROS INTERACTIVOS QUE POSÚE A ASIGNATURA.**

5.4. 3.5.3. Materiais e recursos didácticos

Dispónse dos seguintes recursos materiais e dixitais:

O *iPack*, con presentacións e material práctico para ser utilizado coa lousa dixital interactiva ou o portátil e o proxector. Inclúe unha presentación animada do primeiro bloque de vocabulario protagonizada polos personaxes do curso, un filme cultural con nenos británicos reais, a versión animada da historia protagonizada polos personaxes do curso, presentando e contextualizando o segundo bloque de vocabulario e gramática; a presentación dunha canción consolidando o vocabulario e a gramática; unha presentación introducindo o tema intercurricular; dez actividades e xogos interactivos; páxinas do *Class Book* e *Activity Book* como referencia e apoio na aula; a versión dixital do material incluído no *Teacher's Resource Pack* e xogos de repaso para o final de cada unidade e trimestre.

O profesor dispón da Guía didáctica (*Teacher's Guide*), con anotacións didácticas concisas para cada lección, suxestións para actividades iniciais, finais e extra, anotacións culturais, a versión solucionada das actividades do alumno, transcripcións das audicións, referencias ás competencias básicas, referencias ás worksheets e un banco de ideas con suxestións para xogos e actividades, explicacións sobre os xogos do *iPack*; o *Teacher's Resource CD-ROM* con *worksheets* para a práctica adicional de vocabulario e gramática para reforzar e estender o contido das worksheets das unidades principais, as de festividades, as historias extra, temas intercurriculares e as worksheets sobre festividades e os filmes culturais; material para a avaliación e o portfolio, os tests das unidades, anotacións sobre as competencias básicas e as

audicións e solucións para todas as worksheets. Os CDs de audio con todas as cancións, historias, audicións e os *listening tests*.

Dispón ademais do *Teacher's Resource Pack* con 109 *flashcards e wordcards*; un *famous lanr. dmarks poster*, un *parts of speech poster*, un *UK poster* e un *classroom values and phrases poster*.

Os recursos multimedia mencionados (*iPack, Teacher's Resource CD-ROM, DVD, os libros dixitais e a web*) integran por completo o uso das TIC na aula, permitindo aos profesores adaptar as mellores solucións dixitais de acordo ao alumnado ou ao centro no que se desenvolve o ensino.

5.5. 3.5.4. Actividades

▪ **Actividades de inicio de lección**

Trátase de activar os coñecementos previos dos alumnos nos temas novos que se van traballar ou de repasar os xa traballados. Isto adóitase facer a través de actividades de *brainstorming* ou actividades de repaso, mediante xogos, intercambios comunicativos con soporte de flashcards, posters, cancións, etc.

▪ **De desenvolvemento da lección**

Cada unha das unidades do método inclúe diferentes tipos de actividades que apelan ás intelixencias múltiples e que están destinadas a facilitar a adquisición, fixación, evolución e mellora das diversas destrezas que conforman a maior parte de competencia da lingua inglesa. Estas actividades son:

- O vocabulario relacionado cos diversos campos conceptuais que se desenvolven na unidade didáctica (**Vocabulary**).
- A lectura e comprensión de textos (**Reading**).
- As estruturas gramaticais (**Grammar**).
- Os sons estudados (**Pronunciation**).
- A comprensión e a expresión oral da lingua en todas as súas vertentes (**Listening and Speaking**).

- A comprensión e a expresión escrita (**Writing**).

- **De reforzo e ampliación**

O proxecto parte do recoñecemento de que en toda clase hai alumnos/as con diferentes estilos e ritmos de aprendizaxe e diferentes niveis de motivación, ao tempo que persegue o obxectivo de que todo alumno/a participe no proceso de aprendizaxe con plena satisfacción e alcance o éxito de acordo ao seu nivel de capacidade e interese.

A diversidade de exercicios e actividades utilizados nos materiais posibilita que todos os alumnos/as poidan encontrar algún que estea de acordo co seu estilo e ritmo de aprendizaxe.

Algunhas destas actividades actúan como unha extensión para aqueles alumnos sen dificultades, e outras ofrecen un reforzo para aqueles que necesitan máis apoio.

As actividades ás que nos referimos son as seguintes:

- Actividades opcionais no *Teacher's Guide*.
- As actividades propostas no *Teacher's Resource CD-ROM*:
 - Worksheets: actividades de reforzo, extensión e consolidación baseadas nas diferentes seccións estudadas na unidade: *Reinforcement, Extension, Story playscript, Song contest, Cross-curricular*.
- As actividades propostas no *Activity Book*.
 - Páxinas *Read more!* para ampliar o contido cultural (CB e AB).
- As actividades adicionais propostas no *Activity Book*:
 - *Finished?*: para aqueles alumnos que rematan pronto e baseadas no contido da lección.
 - *Grammar practice*: práctica de gramática adicional.

- **De desenvolvemento de competencias básicas**

Algunhas actividades contribúen máis especificamente a desenvolvemento dunha ou varias competencias básicas, entre as que se incluírían:

- *Brainstorming*

- *Role-plays*
 - Actividades interactivas
 - Actividades na lousa dixital
 - Actividades baseadas en distintos soportes
 - Actividades de investigación ou estudos de casos
 - Actividades en grupo
 - Interpretacións de datos, gráficas, etc.
 - Textos culturais, cancións, rimas, etc.
- Actividades nas que se traballan as emocións

▪ **De avaliación**

A avaliación da aprendizaxe en Educación Primaria será continua e global e terá en conta o progreso do alumno no conxunto das áreas do currículo. O profesor avaliará tanto as aprendizaxes do alumnado e o seu nivel de logro das competencias coma os procesos de ensino e a súa propia práctica docente.

As actividades de avaliación poderían clasificarse en varios niveis:

Actividades de avaliación formativa, onde o profesor avaliará o traballo continuado dos alumnos e medirá o seu progreso a través da observación e comprobación da realización de actividades como:

- Exercicios do *Activity Book*
- *Revision Stories* (CB e AB)

Actividades de avaliación sumativa coa realización das diversas actividades de avaliación referidas en *Oxford Rooftops (Teacher's Resource CD-ROM)*:

- Unit tests 1-6 (Standard - Challenge)
- End-of-term 1-3 (Standard - Challenge)
- End-of-year test (Standard - Challenge)

Actividades de autoavaliación e autoestudo, nas que o alumno se inicia en estratexias de auto-avaliación dos seus coñecementos e destrezas:

- O self-evaluation de cada unidade (AB).

- **Complementarias**

Este tipo de actividades entre as que se incluírán: saídas culturais, asistencia a obras de teatro en inglés, conmemoración de festividades características da sociedade anglosaxona etc., serán deseñadas polo equipo de profesores do departamento de inglés de cada centro.

5.6. 3.5.5. Organización de tempos, agrupamentos e espazos

O tempo, entendido como o dedicado ao ensino no centro, é un recurso fundamental e limitado na aprendizaxe dunha materia. A programación que se formula neste documento deberá ser adaptada por cada profesor de acordo aos seus horarios e ritmos da clase.

Con respecto aos alumnos, o profesor pode seguir diferentes criterios para o agrupamento destes:

- Recursos humanos
- Profesorado de apoio
- Psicólogo/a
- Criterios
- En función da orde alfabética
- Agrupamentos flexibles
- Pequenos grupos de reforzo dentro/fóra da aula
- Alumnos con distinto tipo de necesidades de orixe sensorial en distintos grupos na aula

Á hora de realizar as tarefas, completar actividades, proxectos, etc. a organización dos alumnos realízase en función do tipo de interacción que se dá nese momento na aula:

- Profesor-alumno
- Traballo individual
- Traballo en parellas
- Traballo en grupo

Os recursos que os profesores poden contar e os posibles espazos en que poden se desenvolver os procesos de ensino-aprendizaxe son, neste momento, máis e máis variados.

Como resultado, os contextos de aprendizaxe son tamén máis amplos. Os profesores poden aplicar actividades e proxectos que inclúen diferentes ambientes:

- O centro educativo
- A comunidade
- O contexto familiar

A sala de aula ha deixado de ser o único lugar que o ensino dunha materia é leccionada. Cada centro educativo conta cunha serie de recursos espaciais tanto materiais como virtuais cuxo o uso resulta nos diferentes escenarios no que o ensino da materia é desenvolvido:

- Laboratorio de idiomas
- Aula virtual
- Sala de informática – Aula de audiovisuales
- Biblioteca
- Salón de actos - Teatro
- Taller
- Ximnasio
- Patio

Para o uso das áreas comúns, o profesor rexistrará observacións sobre cando, como e por que se usan estes espazos para a clase de inglés:

Dentro da aula, o espazo pode ser distribuído seguindo criterios diferentes:

- Mesas distribuídas en filas
- Mesas distribuídas en “U”
- Cantos específicos: biblioteca de clase, temas transversais, xogos, artesanía, etc.
- Outros

Ten un papel moi importante a incorporación das TIC na educación, proporcionando diversos recursos materiais que ofrecen ao profesor a posibilidade de deseñar súas clases de forma personalizada e axustando-se as necesidades de cada momento:

- Vídeo-DVD
- TV
- Radiocasete/ reproductor CD

☐☐☐☐ Cámara de vídeo – Grabador audio

☐☐☐☐ Ordenadores (PC, portátiles, netbooks, tabletas, ...)

- Pantalla Digital Interactiva
- Conexión a Internet (WiFi, otros...)

Máis alén dos recursos materiais e espaciais, non podemos deixar de mencionar os **procesos cognitivos** que intervienen con as fases de aprendizaxe do alumnado. Estes procedementos que fan posible a incorporación dos coñecementos que quieren ser transmitidos para os alumnos son moi complexos. Dende a atención necesaria para prepararse para recibir a información hasta a memorización que permita o acceso a esta información cando sexa necesario, coa participación, entre outros, os seguintes procesos:

- Acceso
- Identificación
- Entendemento
- Reprodución
- Reflexión ☐ Conexión
- Síntese
- Creación

5.7. 3.5.6. As medidas de atención para a diversidade dos alumnos

Un dos elementos que máis promovía a LOE e segue promovendo con LOMCE é a *atención para a diversidade*. É claro que a mesma acción educativa exercida

sobre o mesmo grupo de alumnos ten efectos diferentes en función do coñecemento e experiencia previa de cada un deles, as súas capacidades intelectuais e os seus intereses e motivacións no ensino.

É por esta razón que, en moitos casos, debemos modificar ou adaptar contidos ou a metodoloxía para que todos os alumnos poidan alcanzar os obxetivos establecidos. Do mesmo xeito, debemos ofrecer actividades de extensión para aqueles alumnos máis capaces ou receptivos. A atención para a diversidade debe ser sempre realizada en ambas as direccións. Así, constantemente se deberá abordar estas diferenzas, presentando as mesmas actividades de formas diferentes das actividades propostas no libro do alumno e no caderno. Os profesores deben escoller a quen dirixir e propoñer algunhas actividades ou outras e deberán ser consciente en todos os momentos destas diferenzas, non só na hora de avaliar, senón tamén na hora de ensinar e planificar o proceso de ensino-aprendizaxe.

Criterios e procedementos previstos para realizar las adaptaciones curriculares apropiadas para los alumnos con necesidades educativas especiales

As adaptacións se centrarán en:

1. Tempo e ritmo de aprendizaxe
 2. Metodoloxía máis personalizada
 3. Reforzar as técnicas de aprendizaxe
 4. Mellorar os procedementos, hábitos e actitudes
 5. Aumentar a atención orientadora
 6. Enriquecemento curricular
 7. Avaliacións adoptadas para as necesidades destes alumnos
- a) **Para o alumnado con altas capacidades intelectuais:** se facilitarán contidos e materiais de extensión adecuados as necesidades destes alumnos para permitir alcanzar o máximo do seu potencial.

- b) **Para os alumnos con integración tardía no sistema educativo:** adoptaránse as medidas de reforzo necesarias para facilitar súa integración escolar e a recuperación da seu desfase para que lles permitan continuar con aproveitamento en seus estudos.
- c) **Para o alumnado con dificultades específicas de aprendizaxe:** se adoptarán tanto medidas de escolarización como de atención. Para os alumnos con discapacidade, se tomarán medidas de flexibilización e alternativas metodolóxicas. Para os alumnos con dificultades de aprendizaxe graves, se priorizarán os contidos de procedementos e actitudes, buscando a integración social, ante a imposibilidade de alcanzar un progreso suficiente nos contidos conceptuais. Hai que insistir nos contidos instrumentais ou en materiais considerados como tais.

Cando as adaptacións non són o suficiente temos a diversificación curricular, por meio do cal un alumno ou alumna podería deixar de cursar parte do tronco común da etapa e empregar este tempo en outro tipo de actividades educativas, ben como as ofertas en espazos opcionais, ben como actividades deseñadas especialmente para el/ela, que poderían cursar dentro ou fóra do centro. Este/a alumno/a seguiría tendo en todo momento como referencia os obxectivos xerais da etapa, pero accedería a eles a través doutro tipo de contidos e actividades.

6. 3.6. Avaliación

A aprendizaxe do alumno debe ser avaliada sistemática e periodicamente, tanto para medir individualmente os coñecementos e competencias adquiridas como para, e por el, introducir no proceso educativo cantas sexan precisas si la situación o require (cando a aprendizaxe dos alumnos non responden para que, *a priori*, non se espera deles).

Se asumimos que as competencias básicas suponen unha aplicación real e práctica de coñecementos, habilidades e actitudes, a forma de comprobar ou avaliar se o alumno as adquiriu é reproducir situacións máis reais posibles de aplicación, e nesas situacións o común é que o alumno se sirva desa bagaxen acumulada (todo tipo de contidos) pero responda, sobre todo, a situacións prácticas.

A **avaliación por competencias** permite avaliar tanto o cumprimento dos obxectivos do curso, como o grao de adquisición das competencias básicas. Algúns criterios son ligados expresamente a conceptos, e outros, preferentemente á procedementos e actitudes.

En función do obxectivo que perseguimos á avaliar, contamos con varias modalidades, como é o caso da **avaliación sumativa**, realizada en diferentes momentos do curso e que temos que identificar con as finais de avaliación e de curso (ordinaria e extraordinaria, cando sexa o caso). Haberá outras avaliacións, como a **inicial** (non clasificada) e a final e, sobre todo, **continua** ou formativa, aquela que ocorre durante todo o proceso de ensino-aprendizaxe, inmersa nel, e que insiste, polo tanto, na carácter orientador e de diagnóstico do ensino.

Se realizará ademais unha **avaliación individualizada** á todos os alumnos ao finalizar 3ª serie primaria para que o alumno deberá demostrar o grao de adquisición das competencias en comunicación lingüística e matemática. Ao final da 6ª serie primaria deberá tamén demostrar o grao de adquisición de competencias básicas, así como a realización dos obxectivos da etapa.

O resultado das avaliacións individualizadas se expresará en niveis e constarán nun informe entregado aos pais ou tutores e cuxo carácter será informativo e orientador. O nivel obtido será indicativo da progresión e a aprendizaxe dos alumnos, polo que se no son adecuados deberán aplicarse as medidas ou programas máis apropiadas para eles.

Ademais de avaliar a aprendizaxe dos alumnos, tamén se avalia o proceso de ensino dos profesores, polo que quedará incluído un procedemento de avaliación dos programas didácticos e seus indicadores na proposta pedagóxica de cada centro escolar.

6.1. 3.6.1. Procedementos de avaliación

Atendendo á diferentes criterios, o currículo nos propoñe unha serie de ferramentas que nos permiten levar a cabo o proceso de avaliación na aula. No caso de avaliación **formativa**, serán a observación e o seguimento sistemático do alumno, é dicir, se tomarán en consideración todas as *produccións* para o desenvolvemento, tanto de carácter individual como grupal: traballos escritos, presentacións orais e debates, actividades de clase, lecturas e resumos, investigacións, actitude de aprendizaxe, precisión na expresión e auto-avaliación entre outros. E a avaliación **sumativa**, as probas escritas trimestrales e as de recuperación (e final de curso, se o alumno non tiver recuperado alguna, e extraordinaria, no caso de obter unha clasificación insuficiente na ordinaria final de curso). En todo caso, os procesos de avaliación serán variados, de forma que puidan adaptarse a flexibilidade que esixe a propia avaliación.

O currículo tamén establece uns **criterios de avaliación** e uns **estándares de aprendizaxe avaliábeis** por materia e curso que nos permiten avaliar a consecución dos obxectivos do curso. En respecto á avaliación por **competencias**, dado que estes son moi xenéricos, debemos concentrarnos moi máis, as compartir para facer con que nos servan como referencia para a acción educativa e para demostrar a competencia do alumno, e é o que chamamos de **indicadores**. Para a súa referencia, se incluí na seguinte sección a lista completa tanto dos criterios da avaliación como os indicadores de competencias básicas.

6.2. 3.6.2. Recursos de avaliación

3.6.2.1. Criterios de avaliación

Os criterios de avaliación que establece o currículo para o quinto ano do ensino básico na área de lingua estranxeira, organizado en catro seccións principais: comprensión e produción (expresión e interacción) de textos orais e escritos, son os seguintes:

▪ **Bloque 1. Comprensión de textos orais**

- **Coñecer** e saber **aplicar** as estratexias básicas máis adecuadas para a comprensión do sentido xeral, a información esencial e os principais puntos do texto.
- **Identificar** os aspectos socioculturais e sociolingüísticos básicos, concretos e significativos, sobre a vida cotiá (hábitos, horarios, actividades, celebracións), condicións de vida (vivenda, entorno), relacións interpersoais (familiares, de amizades, escolares), comportamento (xestos habituais, uso da voz, contacto físico) e as convencións sociais (regras de cortesía), e **aplicar** os coñecementos adquiridos sobre os mesmos para unha comprensión adecuada do texto.
- **Identificar** o sentido xeral, a información esencial e os puntos principais en textos orais moi breves e sinxelos en lingua estándar, con estruturas simples e léxico de uso moi frecuente, articulados con claridade e lentamente e transmitidos de viva voz ou por medios técnicos, sobre temas habituais e concretos relacionados coas propias experiencias, necesidades e intereses en contextos cotiáns predicibles ou relativos a áreas de necesidade inmediata nos ámbitos persoal, público e educativo, sempre que as condicións acústicas sexan boas e non distorsionen a mensaxe, pódase volver escoitar o dito ou pedir confirmación e cóntese con apoio visual ou cunha clara referencia contextual.
- **Distinguir** a principal función comunicativa do texto (por exemplo, unha solicitude de información, unha orde, ou unha oferta), así como os patróns discursivos básicos (por exemplo, inicio e peche de conversación, ou os puntos dunha narrativa esquemática).
- **Recoñecer** os significados máis comúns asociados coas estruturas sintácticas básicas propias da comunicación oral (por exemplo, estrutura interrogativa para esixir información).
- **Recoñecer** un repertorio limitado de léxico oral de alta frecuencia relativa á situacións do cotián e temas habituais e concretos relacionados coas propias experiencias, necesidades e intereses, e **utilizar** as indicacións do contexto e da información contida no texto para ter unha idea dos posibles significados das palabras e expresións que se descoñecen.

- **Discriminar** patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entonación básicos e **recoñecer** os significados e intencións comunicativas xerais relacionados cos mesmos.

- **Bloque 2. Producción de textos orais: expresión e interacción**

- **Coñecer** e saber **aplicar** as estratexias básicas para producir textos orais monolóxicos ou dialóxicos moi curtos e sinxelos, utilizando, por exemplo, fórmulas e linguaxe prefabricada ou expresións memorizadas, ou apoiando con xestos o que se quere expresar.
- **Coñecer** aspectos socioculturais e sociolingüísticos básicos, concretos e significativos, e **aplicar** os coñecementos adquiridos sobre os mesmos nunha produción oral adecuada ao contexto, respetando as convencións comunicativas máis elementais.
- **Interactuar** de forma moi básica, utilizando técnicas moi sinxelas, lingüísticas ou non verbais (por exemplo, xestos ou contacto físico) para iniciar, manter ou concluir unha conversa curta, cumprindo a función principal comunicativa do texto (por exemplo, un saúdo, unha felicitación, un intercambio de información).
- **Participar** de xeito simple e comprensible en conversacións moi breves que requiran un intercambio directo de información en áreas de necesidade inmediata ou sobre temas moi familiares (un mesmo, o ámbito inmediato, persoas, lugares, obxectos e actividades, gustos e opinións), nun rexistro neutro ou informal, utilizando expresións e frases sinxelas e de uso moi frecuente, normalmente illadas ou enlazadas con conectores básicos, aínda que en ocasións a pronunciación non sexa moi clara, sexan evidentes as pausas e titubos e sexa necesaria a repetición, a paráfrase e a cooperación do interlocutor para manter a comunicación.
- **Ser entendida** en intervencións breves e simples, aínda que se produzan titubeos, vacilacións, repeticións ou pausas para reorganizar o discurso.
- **Manexar** estruturas sintácticas básicas aínda que se sigan cometendo erros básicos de xeito sistemático en, p. ex., tempos verbais ou na concordancia.

- **Coñecer** e **utilizar** un repertorio limitado de léxico oral de alta frecuencia relativo á situacións cotiás e temas habituais e concretos relacionados cos seus propios intereses, experiencias e necesidades.
 - **Articular**, de maneira xeral comprensible pero con evidente influencia das primeiras ou outras linguas, un repertorio moi limitado de patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entonación básica, adaptándose á función comunicativa que se quere realizar.
- **Bloque 3. Comprensión de textos escritos**
- **Coñecer** e saber **aplicar** as estratexias básicas máis adecuadas para a comprensión do sentido xeral, a información esencial e os principais puntos do texto.
 - **Identificar** aspectos socioculturais e sociolingüísticos básicos, concretos e significativos, sobre a vida cotiá (hábitos, horarios, actividades, celebracións), as condicións de vida (vivenda, entorno), relacións interpersoais (familiares, de amizade, escolares) e convencións sociais (normas de cortesía), e **aplicar** os coñecementos adquiridos sobre os mesmos para unha comprensión adecuada do texto.
 - **Identificar** o tema, o sentido xeral, as ideas principais e a información específica en textos, tanto en formato imprimido coma en soporte dixital, moi breves e sinxelos, en lingua estándar e cun léxico de alta frecuencia, e nos que o tema tratado e o tipo de texto resulten moi familiares, cotiáns ou de necesidade inmediata, sempre e cando se poida reler o que non se entendeu, pódase consultar un dicionario e cóntese con apoio visual e contextual.
 - **Distinguir** a función ou funcións comunicativas principais do texto (por exemplo, un saúdo, unha felicitación, unha demanda de información, ou unha oferta) e un repertorio limitado de seus expoñentes máis habituais, así como os patróns discursivos básicos (por exemplo, apertura e peche dunha carta, ou os puntos dunha descrición esquemática).

- **Recoñecer** os significados máis comúns asociados coas estruturas sintácticas básicas propias da comunicación escrita (por exemplo, estrutura interrogativa para esixir información).
- **Recoñecer** un repertorio limitado de léxico escrito de alta frecuencia relativo á situacións cotiás e temas habituais e concretos relacionados coas súas experiencias, necesidades e intereses, e inferir o contexto e a información contida no texto os significados probables de palabras e expresións que se descoñecen.

Recoñecer os símbolos ortográficos básicos (por exemplo, punto, coma), así como símbolos de uso frecuente (por exemplo, ☺, @, \$, £), e **identificar** os significados e intencións comunicativas xerais relacionados cos mesmos.

▪ **Bloque 4. Producción de textos escritos: expresión e interacción**

- **Coñecer** e **aplicar** os estratexias básicas pára producir textos escritos moi breves e simples, por exemplo copiando palabras e frases moi comúns para as funcións comunicativas que perseguen.
- **Coñecer** aspectos socioculturais e sociolingüísticos básicos concretos e significativos (por exemplo, as convencións sobre o inicio e peche dunha carta a persoas coñecidas) e **aplicar** os coñecementos adquiridos sobre estes a unha produción escrita adecuada ao contexto, respectando as normas de cortesía básicas.
- **Construír**, en papel ou soporte electrónico, textos moi curtos e moi simples, composto de frases simples illadas, nun rexistro neutro ou informal, usando con certa frecuencia a forma correcta de convencións ortográficas básicas e principais símbolos de puntuación, para falar de si mesmo, do seu contorno inmediato e os aspectos da súa vida cotidiá, en situacións moi familiares e previsíbeis.
- **Coñece** a función comunicativa principal do texto escrito (por exemplo, un saúdo, un intercambio de información, ou unha oferta), usando un repertorio limitado de seus expoñentes máis frecuentes e de patróns discursivos

básicos (por exemplo, saúdos de inicio e despedida para o peche dunha carta, ou unha narración esquemática desenvolvida en puntos).

- **Manexar** estruturas sintácticas básicas (por exemplo, conectar palabras ou grupos de palabras con conectores básicos como "e", "entón", "pero" , "porque"), aínda que se poidan cometer erros básicos dunha forma sistemática, por exemplo, nos tempos verbais ou na concordancia.
- **Coñecer e utilizar** un repertorio limitado de léxico escrito de alta frecuencia relativo ás situacións cotiás e temas habituais e concretos relacionados cos propios intereses, experiencias e necesidades.
- **Aplicar** patróns gráficos básicos e convencións ortográficas básicas para escribir con razoable precisión palabras ou frases curtas que se utilizan normalmente ao falar, pero non necesariamente cunha ortografía totalmente normalizada.

6.2.1. 3.6.2.2. Patróns de aprendizaxe medibles

Os patróns de aprendizaxe para este curso foron organizados en catro seccións principais: comprensión e produción (expresión e interacción) de textos orais e escritos. Recorremos a continuación o legislado:

▪ **Bloque 1. Comprensión de textos orais**

- **Capta** o sentido xeral e algúns detalles específicos de anuncios publicitarios sinxelos sobre produtos que lle interesan (xogos, ordenadores, música, roupa, etc.).
- **Comprende** mensaxes e anuncios públicos que conteñan instrucións, indicacións ou outro tipo de información (por exemplo, números, prezos, horarios, nun recinto deportivo, nuns grandes almacéns).
- **Entende** o que se lle di en transaccións habituais sinxelas (rutinas diarias, instrucións, indicacións, peticións, retroalimentación sobre as tarefas de clase, etc.).

- **Comprende** textos orais de carácter informativo e é capaz de **extraer** información global e algúns datos específicos.
- **Identifica** o tema dunha conversa moi sinxela e predecible que ten lugar na súa presenza nalgún espacio público real ou simulado sobre temas coñecidos.
- **Distingue** os cambios de tema e infire o sentido xeral de programas de televisión ou outro material audiovisual dentro da súa área de interese (páx. e. nos que se entrevista mozos ou personaxes coñecidos) sobre temas cotiáns (por exemplo, a súa roupa favorita, os seus deportes ou música preferidos, etc.).
- **Bloque 2. Producción de textos orais: expresión e interacción**
 - **Fai** presentacións breves e sinxelas, previamente preparadas e ensaiadas, sobre temas cotiáns ou do seu interese (presentarse e presentar outras persoas; dar información básica sobre si mesmo, a súa familia e a súa clase; indicar as principais actividades do seu día a día; describir brevemente e de xeito sinxelo o seu cuarto, o seu menú preferido, o aspecto exterior dunha persoa; presentar un tema que lle interese (o seu cantante ou grupo de música preferido) ou dicir o que lle gusta e non lle gusta usando estruturas sinxelas).
 - **Desenvólvese** con relativa seguridade en situacións cotiáns simples, reais ou simuladas (páx. e. presentarse nunha festa).
 - **Responde** adecuadamente en situacións de comunicación (saúdos, preguntas simples sobre si mesmo, solicitação ou oferta de obxectos, expresión do que gusta ou non, do que está a facer, do lugar onde se atopa algo, etc.).
 - **Participa** en conversacións cara a cara ou por medios técnicos (teléfono, Skype) nas que se establece contacto social (dar as grazas, saudar, despedirse, dirixirse a alguén, pedir desculpas, presentarse, interesarse polo estado de alguén, felicitar alguén), intercámbiase información persoal e sobre asuntos cotiáns, exprésanse sentimentos, ofrécese algo a alguén, pídesse prestado algo, etc información persoal e sobre asuntos cotiáns, exprésanse sentimentos, ofrécese algo a alguén, pídesse prestado algo, etc.

▪ **Bloque 3. Comprensión de textos escritos**

- **Comprende** información esencial e localiza información específica en material informativo sinxelo como menús, horarios, catálogos, listas de prezos, anuncios, guías telefónicas, publicidade, folletos turísticos, etc.
- **Comprende** correspondencia (correos electrónicos, postais e tarxetas) breve e sinxela que trate sobre temas familiares como, por exemplo, un mesmo, a familia, a escola, o tempo libre, a descrición dun obxecto ou un lugar, a indicación da hora e o lugar dunha cita, etc.
- **Comprende** o esencial de historias breves e ben estruturadas sempre e cando a imaxe e a acción conduzan gran parte do argumento (lecturas adaptadas, cómics, etc.).
- **Comprende** o esencial de noticias breves e artigos de revistas infantís que traten temas que lle sexan familiares ou sexan do seu interese (deportes, grupos musicais, xogos de ordenador).

▪ **Bloque 4. Producción de textos escritos: expresión e interacción**

- **Escribe** cun modelo correspondencia persoal breve e simple (mensaxes, notas, postais, correos, chats ou SMS) na que dá as grazas, felicita alguén, fai un convite, ou fala de si mesmo e do seu ámbito inmediato (familia, amigos, afeccións, actividades cotiás, obxectos, lugares).
- **Constrúe** textos narrativos sinxelos reproducindo estruturas e/ou formas previamente traballadas.
- Escribe, baseándose nun modelo, textos breves de carácter informativo sobre temas traballados previamente.

3.6.2.3. Rúbrica de avaliación de competencias.

No **Anexo I** deste documento incluímos unha plantilla denominada Rúbrica de Avaliación de competencias para cada unidade e para o curso completo que nos

permite avaliar o grao de adquisición das competencias básicas indicando o **nivel de cualificación** que vai adquirindo o alumno.

Na **rúbrica** indícase cada unha das competencias básicas seguidas do seu desglose en **indicadores**. Na plantilla correspondente a cada unidade inclúense únicamente as competencias e os indicadores que se desenvolveron concretamente nesa unidade; en cambio, na plantilla proposta para a avaliación xeral inclúense tódalas competencias e tódolos seus indicadores. Á hora de avaliar coas rúbricas, recoméndase cualificar, en primeiro lugar, cada un dos indicadores ou aqueles nos que se centrou o profesor, obtendo deste xeito unha visión global da competencia para avaliála seguidamente.

No proceso de avaliación, identificamos cinco niveis de cualificación, e para o seu rexistro aconsellamos a seguinte escala cualitativa ordenada de menor a maior: Insuficiente (IN): Non conseguido; Suficiente (SU): Conseguido con nivel baixo nos diferentes ámbitos; Ben (BE) Conseguido con nivel medio; Notable (NT): conseguido con nivel alto, e Sobresaínte (SB): Conseguido totalmente. Para establece-los **criterios de cualificación** deben aplicarse estes niveis ós criterios de avaliación detallados para a área de lingua estranxeira.

Para poder avaliar ós alumnos, o profesorado precisa unha serie de **instrumentos** que lle permitan obter uns datos concretos. Na plantilla propoñemos os instrumentos que cremos mais indicados para a obtención destes datos, como poden ser: observación, proba escrita, proba oral, caderno de clase, portafolios. O profesor poderá modifica-la plantilla sustituíndo ou incluíndo outros instrumentos empregados.

Os **indicadores** nos que se desglosan as competencias básicas, que incluímos na plantilla, e que nos permiten demostra-la competencia real do alumno para esta materia e este curso son os que indicamos a continuación:

1. Competencia en comunicación lingüística (CL)

Indicadores
CL1.ESCOITAR
CL1.1. escoita e entende secuencias de instrucións ou direccións sinxelas, dadas polo profesorado ou un medio mecánico.
CL1.2. Capta o sentido global en textos orais variados emitidos en diferentes situacións de comunicación
CL1.3. Identifica informacións específicas en textos orais variados emitidos en diferentes situacións de comunicación. .
CL1.4. Comprende globalmente e extrae información específica de situacións curtas e sinxelas coa visualización repetida do documento audiovisual.
CL1.5. escoita e discrimina sons.
CL2. FALAR
CL2.1. Fai un uso axeitado da pronunciación, ritmo, entoación e acentuación en diferentes contextos.
CL2.2. Participa en representacións sinxelas.
CL2.3. Pode organizar as súas breves exposicións, dicindo ou lendo en voz alta para toda a clase textos breves de realización propia.
CL3. CONVERSAR
CL3.1. Usa estruturas básicas propias da lingua estranxeira en diferentes contextos comunicativos de forma significativa.
CL3.2. Mantén conversacións cotiás e familiares sobre temas coñecidos en situacións de comunicación predicibles.
CL4. LER
CL4.1. Capta o sentido global de textos sinxelos.
CL4.2. Localiza información explícita en textos diversos sobre temas de interese.
CL4.3. Realiza inferencias directas na comprensión de textos diversos sobre temas de interese.
CL4.4. Le textos diversos sobre temas de interese.
CL5. ESCRIBIR

CL5.1. Escribe en lingua estranxeira a partir de modelos traballados previamente.

CL5.2. Elabora textos escritos atendendo ao destinatario e á finalidade do texto.

2. Competencia matemática, científica e tecnolóxica (CMCT)

Indicadores

CMCT1. Ordena os datos rexistrados atendendo a un criterio de clasificación.

CMCT2. Representa os datos obtidos sobre feitos e obxectos da vida cotiá empregando os gráficos estadísticos mais axeitados á situación, táboa ou gráfica.

CMCT3. Relaciona determinadas prácticas de vida co axeitado funcionamento do corpo.

CMCT4. Identifica diferentes especies de seres vivos.

CMCT5. Recoñece o proceso da experimentación científica.

3. Competencia dixital (CD)

Indicadores

CD1. Busca, recopila e organiza información en soporte dixital.

CD2. Utiliza as tecnoloxías da información e a comunicación para contrastar e comprobar información.

CD3. Emprega o soporte dixital para a aprendizaxe da lingua estranxeira.

4. Aprender a aprender (AA)

Indicadores

AA1. Emprega estratexias para aprender a aprender, como empregar dicionarios bilingües e monolingües.

AA2. Usa algunhas estratexias de tipo receptivo ou interactivo para resolver problemas de comunicación.

AA3. Valora a lingua estranxeira como ferramenta de aprendizaxe.

5. Competencias sociais e cívicas (SC)

Indicadores
SC1. Participa en interaccións orais dirixidas sobre temas coñecidos en situacións de comunicación predecibles.
SC2. Respecta as normas básicas de intercambio como escoitar e mirar a quen fala, respectando o turno de palabra.
SC3. Valora a lingua estranxeira como instrumento de comunicación con outras persoas e mostra curiosidade e interese cara ás persoas que falan a lingua estranxeira
SC4. Identifica algúns costumes de países onde se fala a lingua estranxeira.

6. Sentido da iniciativa e espírito emprendedor (SIEE)

Indicadores
SIEE1. Busca, recompila e organiza información en diferentes soportes.
SIEE2. Goza de forma autónoma da lectura de textos axeitados á súa idade manifestando unha actitude positiva cara á lectura
SIEE3. Emprega estratexias sinxelas de planificación e comprobación do traballo realizado.

7. Conciencia e expresións culturais (CEC).

Indicadores
CEC1. Mostra curiosidade e interese por coñecer información sobre as persoas e a cultura dos países onde se fala a lingua estranxeira.
CEC2. Identifica algúns costumes de países onde se fala a lingua estranxeira.

CEC3. Emprega técnicas artísticas para a presentación de proxectos ou documentos artísticos.

CEC4. Participa na elaboración de composicións grupais empregando diferentes recursos expresivos musicais e/ou escénicos.

6.3. 3.6.3. Elementos de avaliación

Existe unha relación entre distintos elementos do currículo que interveñen no proceso de avaliación: criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias básicas e indicadores. Na seguinte táboa

recollemos estes elementos seguindo a organización en catro bloques: comprensión e produción (expresión e interacción) de textos orais e escritos.

ELEMENTOS DE AVALIACIÓN:

Bloque 1: Comprensión de textos orais

Estándares de aprendizaje	Criterios de avaliación	CCBB	Indicadores-Competencia
<p>Capta o sentido xeral e algúns detalles específicos de anuncios publicitarios sinxelos sobre produtos que lle interesan. Comprende mensaxes e anuncios públicos que conteñan instrucións, indicacións ou outro tipo de información. Entende o que se lle di en transaccións habituais sinxelas. Comprende textos orais de carácter informativo e é capaz de extraer información global e algúns datos específicos. Identifica o tema dunha conversa moi sinxela e predecible que ten lugar na súa presenza nalgún espacio público real ou simulado sobre temas coñecidos.</p> <p>Distingue os cambios de tema e infire o sentido xeral de programas de televisión ou outro material audiovisual dentro da súa área de interese.</p>	<p>Coñecer e saber aplicar as estratexias básicas máis adecuadas para a comprensión do sentido xeral, a información esencial e os principais puntos do texto. Identificar aspectos socioculturais e sociolingüísticos básicos, concretos e significativos, sobre vida cotiá, condicións de vida, relacións interpersoais, comportamento e convencións sociais, e aplicar os coñecementos adquiridos sobre estes a unha comprensión axeitada do texto. Identificar o sentido xeral, a información esencial e os puntos principais en textos orais moi breves e sinxelos en lingua estándar, con estruturas simples e léxico de uso moi frecuente sobre temas habituais e concretos. Distinguir a función comunicativa principal do texto, así como os patróns discursivos básicos. Recoñece-los significados mais comúns asociados ás estruturas sintácticas básicas propias da comunidade oral. Recoñecer un repertorio limitado de léxico oral de alta</p>	<p>CL SC CD CE C AA</p>	<p>CL1.1. escoita e entende secuencias de instrucións ou direccións sinxelas, dadas polo profesorado ou un medio mecánico. CL1.2. Capta o sentido global en textos orais variados emitidos en diferentes situacións de comunicación CL1.3. Identifica informacións específicas en textos orais variados emitidos en diferentes situacións de comunicación. . CL1.4. Comprende globalmente e extrae información específica de situacións curtas e sinxelas coa visualización repetida do documento audiovisual. CL1.5. escoita e discrimina sons. SC1. Participa en interaccións orais dirixidas sobre temas coñecidos en situacións de comunicación predecibles. SC2. Respecta as normas básicas de intercambio como escoitar e mirar a quen fala, respectando o turno de palabra. SC3. Valora a lingua estranxeira como instrumento de comunicación con</p>

	<p>frecuencia relativo a situacións cotiás e temas habituais e concretos e empregar as indicacións do contexto e da información contida no texto para facerse unha idea dos significados probables de palabras e expresións que se descoñecen.</p> <p>Discriminar patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entonación básicos e recoñecer os significados e intencións comunicativas xerais relacionados con os mesmos.</p>	<p>outras persoas e mostra cara as persoas que falan a lingua estranxeira.</p> <p>SC4. Identifica algúns costumes de países onde se fala a lingua estranxeira.</p> <p>CD1. Busca, recopila e organiza información en soporte dixital.</p> <p>CD2. Utiliza as tecnoloxías da información e a comunicación para contrastar e comprobar información.</p> <p>CD3. Emprega o soporte dixital para a aprendizaxe da lingua estranxeira.</p> <p>CEC1. Mostra curiosidade e interese por coñecer información sobre as persoas e a cultura dos países onde se fala a lingua estranxeira.</p> <p>CEC2. Identifica algúns costumes de países onde se fala a lingua estranxeira.</p> <p>AA2. Usa algunhas estratexias de tipo receptivo ou interactivo para resolver problemas de comunicación.</p> <p>AA3. Valora a lingua estranx</p>
--	--	---

Bloque 2: Producción de textos teatrais. Expresión e interacción

Estándares de aprendizaxe	Criterios de avaliación	CCBB	Indicadores-Competencia
<p>Fai presentacións breves e sinxelas, previamente preparadas e ensaiadas, sobre temas cotiáns ou do seu interese. Desenvólvese con relativa seguridade en situacións cotiás simples, reais ou simuladas. Responde adecuadamente en situacións de comunicación. Participa en conversacións cara a cara ou por medios técnicos nas que se establece contacto social, se intercambia información persoal e sobre asuntos cotiáns, se expresan sentimentos, ofrécese algo a alguén, pídesse prestado algo, etc.</p>	<p>Coñecer e saber aplica-las estratexias básicas para producir textos orais monolóxicos ou dialóxicos moi breves e sinxelos. Coñecer aspectos socioculturais e sociolingüísticos básicos, concretos e significativos, e aplicar os coñecementos adquiridos sobre estes a unha produción oral axeitada ao contexto. Interactuar de maneira moi básica, utilizando técnicas moi simples, lingüísticas ou non verbais para iniciar, manter ou concluír unha conversa breve. Participar de xeito simple e comprensible en conversacións moi breves que requiran un intercambio directo de información en áreas de necesidade inmediata ou sobre temas moi familiares, nun rexistro neutro ou informal, utilizando expresións e frases sinxelas e de uso moi frecuente. Facerse entender en intervencións breves e sinxelas, aínda que se produzan titubeos, vacilacións, repeticións ou pausas para reorganizalo discurso. Manexar estruturas sintácticas básicas aínda que se poidan cometer erros básicos de xeito sistemático en, p. ex., tempos verbais ou na concordancia. Coñecer e</p>	<p>CL SC SIEE CEc C AA</p>	<p>CL2.1. Fai un uso axeitado da pronunciación, ritmo, entoación e acentuación en diferentes contextos. CL2.2. Participa en representacións sinxelas. CL2.3. Pode organizar as súas breves exposicións, dicindo ou lendo en voz alta para toda a clase textos breves de realización propia. CL3.1. Usa estruturas básicas propias da lingua estranxeira en diferentes contextos comunicativos de forma significativa. CL3.2. Mantén conversacións cotiás e familiares sobre temas coñecidos en situacións de comunicación predicibles. SC1. Participa en interaccións orais dirixidas sobre temas coñecidos en situacións de comunicación predicibles. SC2. Respecta as normas básicas de intercambio como escoitar e mirar a quen fala, respectando o turno de palabra. SC3. Valora a lingua estranxeira como instrumento de comunicación con outras persoas e mostra curiosidade e interese cara as persoas que falan a lingua estranxeira. AA2. Usa algunhas estratexias de tipo problemas de</p>

	utilizar un repertorio limitado de léxico oral de alta frecuencia relativo a situacións cotiás e temas habituais e concretos. Articular un repertorio moi limitado de patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación básicos, adaptándoos á función comunicativa que se quere levar a cabo.		comunicación. SIEE3. Emprega estratexias sinxelas de planificación e comprobación do traballo realizado CEC4. Participa na elaboración empregando diferentes recursos escénicos.
--	--	--	--

Bloque 3: Comprensión de textos escritos

Estándares de aprendizaxe	Criterios de avaliación	CCBB	Indicadores-Competencia
Comprende información esencial e localiza información específica en material informativo sinxelo. Comprende correspondencia breve e sinxela que trate sobre temas familiares. Comprende o esencial de historias breves e ben estruturadas sempre e cando a imaxe e a acción conduzan gran parte do argumento. Comprende o esencial de noticias breves e artigos de revistas infantís que traten temas que lle sexan familiares ou sexan do seu interese.	Coñecer e saber aplicar as estratexias máis adecuadas para a comprensión do sentido xeral, a información esencial e os puntos principais do texto. Identificar aspectos socioculturais e sociolingüísticos básicos, concretos e significativos sobre a vida cotiá, condicións de vida, relacións interpersoais e convencións sociais, e aplica-los coñecementos adquiridos. identificar o tema, o sentido xeral, as ideas principais e información específica en textos, tanto en formato imprimido coma en soporte dixital, en lingua estándar e cun léxico de alta frecuencia. Distingui-la función ou funcións comunicativas principais do	CL SC CD CSIEE AA CEC CMCT	CL4.1. Capta o sentido global de textos sinxelos. CL4.2. Localiza información explícita en textos diversos sobre temas de interese. CL4.3. Realiza inferencias diversos sobre temas de interese. CL4.4. Le textos diversos sobre temas de interese. SC3. Valora a lingua estranxeira como instrumento de comunicación con outras persoas e mostra curiosidade e interese cara as persoas que falan a lingua estranxeira. SC4. Identifica algúns costumes de países onde se fala a lingua estranxeira. CD1. Busca, recopila e organiza información en soporte dixital.

	<p>texto e un repertorio limitado dos seus expoñentes mais habituais, así coma os patróns discursivos básicos. Recoñece-los significados mais comúns asociados ás estruturas sintácticas básicas propias da comunicación escrita. Recoñecer un repertorio limitado de léxico escrito de alta frecuencia relativo a situacións cotiás e temas habituais e concretos, e inferir do contexto e da información contida no texto os significados probables de palabras e expresións que se descoñecen. Recoñecer os signos ortográficos básicos, así coma símbolos de uso frecuente, e identificar os significados e intencións comunicativas xerais relacionadas cos mesmos.</p>	<p>CD2. Utiliza as tecnoloxías da información e a comunicación para contrastar e comprobar información. CD3. Emprega o soporte dixital para a aprendizaxe da lingua estranxeira. SIEE1. Busca, recompila e organiza información en diferentes soportes. SIEE2. Goza de forma autónoma da lectura de textos axeitados á súa idade manifestando unha actitude positiva cara á lectura AA1. Emprega estratexias para aprender a aprender, como empregar dicionarios bilingües e monolingües. AA3. Valora a lingua estranxe CEC1. Mostra curiosidade e interese por coñecer información sobre as persoas e a cultura dos países onde se fala a lingua estranxeira. CEC2. Identifica algúns costumes de países onde se fala a lingua estranxeira. CMCT3. Relaciona determinadas prácticas de vida co axeitado funcionamento do corpo. CMCT4. Identifica diferentes especies de seres vivos. CMCT5. Recoñece o proceso</p>
--	--	--

Bloque 4: Producción de textos escritos: Expresión e interacción

Estándares de aprendizaxe	Criterios de avaliación	CCBB	Indicadores-Competencia
<p>Escribe cun modelo correspondencia persoal breve e simple na que dá as grazas, felicita alguén, fai un convite, ou fala de si mesmo e do seu ámbito inmediato.</p> <p>Constrúe textos narrativos sinxelos reproducindo estruturas e/ou formas previamente traballadas.</p> <p>Escribe,baseándose nun modelo, textos breves de carácter informativo sobre temas traballados previamente.</p>	<p>Coñecer e aplica-las estratexias básicas para producir textos escritos moi breves e sinxelos. Coñecer aspectos socioculturais e sociolingüísticos básicos concretos e significativos e aplicar os coñecementos adquiridos sobre estes a unha produción escrita axeitada ao contexto.</p> <p>Construír, en papel ou en soporte electrónico, textos moi curtos e sinxelos, compostos de frases simples illadas, nun rexistro neutro ou informal, utilizando con razoable corrección as convencións ortográficas básicas e os principais signos de puntuación, para falar de si mesmo, do seu ámbito máis inmediato e de aspectos da súa vida cotiá. Cumpri-la función comunicativa principal do texto escrito, empregando un repertorio limitado dos seus expoñentes mais frecuentes e de patróns discursivos básicos. Manexar estruturas sintácticas básicas, aínda que se sigan cometendo erros básicos de xeito sistemático en, por exemplo, tempos verbais ou na concordancia. Coñecer e utilizar un repertorio limitado de léxico oral de alta frecuencia relativo</p>	<p>CL SC CD CSIEE CMCT</p>	<p>CL5.1. Escribe en lingua estranxeira a partir de modelos traballados previamente. CL5.2. Elabora textos escritos atendendo ao destinatario e á finalidade do texto.</p> <p>SC3. Valora a lingua estranxeira como instrumento de comunicación con outras persoas e mostra cara as persoas que falan a lingua estranxeira.</p> <p>CD1. Busca, recopila e organiza información en soporte dixital.</p> <p>CD2. Utiliza as tecnoloxías da información e a comunicación para contrastar e comprobar información.</p> <p>CD3. Emprega o soporte dixital para a aprendizaxe da lingua estranxeira.</p> <p>SIEE1. Busca, recompila e organiza información en diferentes soportes.</p> <p>SIEE3. Emprega estratexias sinxelas de planificación e comprobación do traballo realizado.</p> <p>CMCT1. Ordena os datos rexistrados atendendo a un criterio de clasificación. CMCT2. Representa os datos obtidos sobre feitos e obxectos da vida cotiá empregando os gráficos estadísticos mais axeitados á situación, táboa ou gráfica.</p> <p>AA1. Emprega estratexias para</p>

	a situacións cotiás e temas habituais e concretos. Aplicar patróns gráficos básicos e convencións ortográficas básicas para escribir con razoable precisión palabras ou frases curtas que se utilizan normalmente ao falar, pero non necesariamente cunha ortografía totalmente normalizada.		aprender a aprender, como empregar dicionarios bilingües e monolingües. AA3. Valora a lingua estranxeira como ferramenta de aprendizaxe. CEC3. Emprega técnicas artí ou documentos artísticos.
--	--	--	--

16. PD ED. FÍSICA

INDICE

APARTADO
INTRODUCCIÓN: CONTEXTUALIZACIÓN
INTRODUCCIÓN: CARACTERÍSTICAS DO ALUMNADO
COMPETENCIAS CLAVE PARA ED. PRIMARIA
OBXECTIVOS PARA A ED. PRIMARIA
CARACTERÍSTICAS DA ED. FÍSICA NA PRIMARIA
BLOQUES DE CONTIDO PARA A ÁREA DE ED. FÍSICA
CONTRIBUCIÓN DA ED. FÍSICA NA ADQUISICIÓN DAS COMPETENCIAS CLAVE
OBXECTIVOS E COMPETENCIAS DA ETAPA
OBXECTIVOS PARA O QUINTO CURSO DE PRIMARIA
CONTIDOS , TEMPORALIZACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS CLAVE PARA QUINTO CURSO
A AVALIACIÓN: PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN
A AVALIACIÓN: CRITERIOS DE AVALIACIÓN,
A AVALIACIÓN: CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN
METODOLOXÍA
MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE
MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS
ACTIVIDADES EXTRASCOLARES
ACCIÓNS PREVISTAS NO "PROXECTO LECTOR"
ACCIÓNS PREVISTAS NO PLAN DE INTEGRACIÓN DAS TICS
PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN E CORRECCIÓN DA PROPIA PROGRAMACIÓN
AXUSTES DA PROGRAMACIÓN EN CASO DE ENSINO NON PRESENCIAL OU SEMIPRESENCIAL

INTRODUCCIÓN: CONTEXTUALIZACIÓN E CARACTERÍSTICAS DO ALUMNADO DO QUINTO CURSO DE EDUCACIÓN PRIMARIA

CONTEXTUALIZACIÓN

O noso colexio é un Centro de Educación Infantil e Primaria con alumando de 3 A 12 anos de idade. A matrícula aproximada é de 123 alumnos.

O centro está situado nun entorno urbano e a maioría das familias teñen un nivel formativo básico e medio.

O Claustro do profesorado está formado por 15 mestres, no que a gran maioría teñen o seu destino definitivo neste centro.

A Comunidade educativa considera que educar para a convivencia responde á necesidade de formar cidadáns que se responsabilizan dos seus actos, respectándose a si mesmo e ás demais persoas. E os centros educativos son espazos onde compartir vivencias xuntos e cando xorden problemas na convivencia escolar, todas as persoas da comunidade educativa deben ser parte da educación de xeito activo e, en caso de conflitos, todos deben ser parte da solución.

CARACTERÍSTICAS DO ALUMNADO NO QUINTO CURSO DE EDUCACIÓN PRIMARIA

Esta etapa caracterízase polo abandono progresivo da infancia, aínda que, na meirande parte dos casos, aínda non se atopan (os nenos e nenas) na adolescencia.

Consérvanse, ás veces, comportamentos moi infantís, pero noutras maniféstase xa coma un adolescente. Abúrrese, compadécese a si mesmo e identifícase con facilidade con figuras do espectáculo ou do deporte.

Ten xa unha notable autonomía e, nembargantes, a opinión do grupo impórtalle moito. Ten, aínda, máis interese polas cousas e polas persoas que por el mesmo: Isto, xunto co seu interese polo xogo, ratifica que aínda é un neno, moito máis maduro, pero un neno.

Cara ós once anos adopta formas máis orixinais na maneira de pensar e non somentes acumula datos, senón que é capaz de formular hipóteses explicativas das cousas.

No remate da etapa hai certa aceleración no crecemento da memoria inmediata e a capacidade de fixar, co cal pode afronta-lo estudo de textos máis longos.

O dominio da atención vaino adquirindo paseniñamente, gracias ós medios indirectos de reclama-lo interese, coma son os desexos de obter boas cualificacións e se-los primeiros en algo. Máis adiante, se manexan axeitadamente os estímulos, aparecerá o hábito de atender.

A imaxinación sofre, neste período, unha detención no seu desenrolo i está dominada polo afán que ten de pasar todo o coñecemento pola comprobación.

É habitual, nesta etapa, que se pregunte se o que escoita é un feito histórico ou unha ficción. Nembargantes ten grande interese polo lonxano, o extraordinario e o utópico.

O seu desenrolo motor continúa mellorando na rapidez de execución de movementos e nas coordinacións, tanto globais coma óculomotrices (ollo-man e ollo-pé).

Ó incrementarse a eficacia no pensamento mellora tamén a fluidez e sentido nos movementos.

O grupo tende a ser homoxéneo e segregarse en función do sexo. É a etapa de máxima ruptura entre sexos e cada un deles expón os motivos de dita ruptura.

Experimenta un importante aumento na súa capacidade motriz. É un momento ideal para perfecciona-las coordinacións esixidas nos xogos e nos predeportes.

En ningunha época da vida ten o individuo vinculación tan forte ó grupo coma nesta época. O resgo máis notable é a socialización.

É, polo dito ata agora, a etapa máis idónea para a práctica e participación en xogos grupais de equipo e os predeportes.

COMPETENCIAS BÁSICAS A ACADAR NA EDUCACIÓN PRIMARIA

1. Competencia lingüística.
2. Competencia matemática e competencia básica en ciencia e tecnoloxía.
3. Competencia dixital.
4. Aprender a aprender.
5. Competencias sociais e cívicas.
6. Sentido da iniciativa e espírito emprendedor.
7. Conciencia e expresións culturais.

OBXECTIVOS DA EDUCACIÓN PRIMARIA

Os obxectivos da educación primaria estarán encamiñados ao logro da adquisición, por parte de todo o alumnado, das capacidades que permitan:

- a) Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, prepararse para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.
- b) Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza en si mesmo, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe.
- c) Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos que lle permitan desenvolverse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais con que se relaciona.
- d) Coñecer, comprender e respectar as diferentes culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e de mulleres e a non-discriminación de persoas con discapacidade.
- e) Coñecer e utilizar de xeito apropiado a lingua galega, a lingua castelá e desenvolver hábitos de lectura.
- f) Adquirir en, polo menos, unha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lle permita expresar e comprender mensaxes sinxelas e desenvolverse en situacións cotiás.
- g) Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser capaz de aplicarlos a situacións da súa vida cotiá.
- h) Coñecer e valorar o seu contorno natural, social e cultural, así como as posibilidades de acción e de coidado deste, con especial atención á singularidade de Galicia. Coñecer mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e sociedade galegas.
- i) Iniciarse na utilización, para a aprendizaxe, das tecnoloxías da información e da comunicación, desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que recibe e elabora.
- j) Utilizar diferentes representacións e expresións artísticas e iniciarse na construción de propostas visuais.
- k) Valorar a hixiene e a saúde, aceptar e aprender a coidar o propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas e utilizar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social.
- l) Coñecer e valorar a flora e a fauna, en especial a presente na Comunidade Autónoma de Galicia, e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.

m) Desenvolver as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, o valor da corresponsabilidade no traballo doméstico e no coidado das outras persoas, así como unha actitude contraria á violencia, aos prexuízos de calquera tipo e aos estereotipos sexistas.

CARACTERÍSTICAS DA ÁREA DE EDUCACIÓN FÍSICA NA PRIMARIA

A Educación Física na educación primaria debe fundamentarse especialmente na adquisición das capacidades que contribúan ao desenvolvemento persoal e a unha mellor calidade de vida. Debe dirixirse cara ao coñecemento progresivo da conduta motriz e cara á asunción de actitudes, de valores e de normas referentes ao corpo e ao movemento.

Pero a educación física non é unha simple aprendizaxe de movementos, senón un camiño cara á educación total que utiliza o dito movemento como axente pedagóxico con diversas funcións: de coñecemento (de si mesmo, de si mesma e do contorno), de organización perceptiva (desenvolvendo a percepción do propio corpo, do espazo e do tempo), anatómico-funcional (incrementando as habilidades e mellorando a condición física), estético/comunicativa (por medio de manifestacións artísticas e de comunicación), de relación social coas demais persoas (interaccionando co resto de participantes), agonística (esforzándose e superando dificultades), hixiénica (mellorando a saúde e previndo enfermidades), hedonista (como fonte de gozo), de compensación (fronte á vida sedentaria) e catártica (para liberar tensións).

Especialmente importante é a relación que a educación física ten coa saúde. A actividade física ben practicada mellora o benestar e a calidade de vida. No que atinxe a esta área dentro da educación primaria, dásele importancia á saúde ao dedicárselle un bloque de contidos. Preténdese que o alumnado adopte medidas de hixiene corporal na actividade física e na vida cotiá, que adquira pautas de alimentación correctas, que rexeite as substancias nocivas, que empregue as posturas corporais precisas nas súas accións, que mellore o coñecemento do seu corpo e do contorno que o rodea e mais que incremente o nivel de condición física e, por conseguinte, a súa saúde.

Esta área curricular está especialmente indicada para integrar todo tipo de alumnado e resulta idónea de cara á atención á diversidade. Por medio da educación física desenvólvense interaccións co resto de persoas, o que favorece as relacións construtivas, o respecto, a aceptación, a cooperación, a autonomía, a participación, o sentido crítico e o logro de obxectivos comúns, propiciados polas múltiples e variadas agrupacións que se poden formar.

Igualmente, en educación física débese incidir na coeducación e na igualdade de oportunidades entre ambos os sexos. As actividades propostas atenderán do mesmo xeito os nenos e as nenas, integrando todas as persoas participantes indistintamente para poder acadar os obxectivos. O profesorado deberá equilibrar

as actividades e materiais de xeito que non predomine ningún estereotipo e seleccionar aqueles que contribúan á participación equilibrada e motivada de nenos e de nenas. Outro aspecto que hai que ter en conta para favorecer a igualdade entre os sexos son as expectativas que o profesorado ten con respecto ás nenas e aos nenos, así como as expresións que se utilicen para favorecer as súas execucións e os resultados.

Finalmente, a educación física responde á necesidade e á capacidade de moverse que teñen os nenos e as nenas.

BLOQUES DE CONTIDO PARA A ÁREA DE EDUCACIÓN FÍSICA

O corpo: imaxe e percepción

Neste bloque trátanse as capacidades perceptivas. Veñen representadas polo esquema corporal, co coñecemento das partes do corpo e das súas posibilidades de movemento; pola percepción do espazo e pola do tempo. Tamén se inclúen neste bloque o equilibrio, debido á relación que ten coa percepción, o ton muscular (preciso para adoptar posturas cotiás) e a capacidade para relaxarse, así como a respiración.

A percepción do contorno comprende a do espazo e a do tempo, aspectos que evolucionan paralelamente ao desenvolvemento madurativo das nenas e dos nenos entre os 6 e os 12 anos (período de operacións concretas), idades de referencia da educación primaria. O equilibrio, pola súa banda, está en estreita relación coa actividade tónica e postural, aspectos presentes no esquema corporal.

Habilidades motrices

O segundo bloque de contidos céntrase nos aspectos cuantitativos do movemento, nas habilidades e na coordinación, capacidades que lle permiten ao alumnado moverse con eficacia e con eficiencia, facilitando a adaptación a situacións motrices

complexas. A coordinación mellórase con gran cantidade e variedade de movementos, polo que vai estar moi relacionada coa adquisición das habilidades.

Actividades físicas artístico - expresivas

O terceiro bloque abrangue aspectos relacionados coa expresividade e coa comunicación utilizando o propio corpo a través do movemento. Aquí englábanse o ritmo, os bailes e danzas, a expresión, a imitación, a representación e a dramatización. O ritmo mellora a percepción temporal, polo que se relaciona co primeiro bloque de contidos. Desenvolverase a través de actividades con música, bailes, danzas ou coreografías, en función da idade do alumnado.

Outro dos aspectos específicos da expresión corporal é a dramatización e a comunicación a través do corpo. Esta incentivarase coa utilización de obxectos e coa interacción con outras persoas para representar personaxes, ideas, emocións, sentimentos, situacións... Valorarase especialmente a superación do medo ao ridículo, o respecto polas execucións alleas, a participación e o gozo practicando estas actividades. Favorecerase a creatividade incentivando o alumnado para que

se exprese por medio de accións de acordo cuns estímulos dados e para que elabore coreografías en grupo xa nos últimos cursos.

Actividade física e saúde

Este bloque engloba todos aqueles contidos relacionados coa mellora da saúde e da calidade de vida en que a educación física pode influír. Algúns dos aspectos deste bloque son a hixiene (tanto corporal como postural), a alimentación, a condición física enfocada á saúde (que se relaciona co segundo bloque), a adopción de medidas de seguridade e a prevención de accidentes.

A hixiene corporal estará presente desde idades temperás. Fomentárase a hixiene do propio corpo, facendo fincapé no aseo e no cambio de roupa despois da sesión de educación física, buscando a perduración deste hábito ao longo da vida. En canto á hixiene postural, traballárase a aprendizaxe de posturas correctas, tanto relacionadas co exercicio físico coma coa vida cotiá. A alimentación ten especial relevancia na actualidade, xa que nos últimos anos se incrementaron os problemas relacionados cos hábitos alimenticios e coa falta de práctica de actividade física (anorexia, obesidade...); por iso ten que levarse a cabo un labor de concienciación en todos os ciclos como base para unha aprendizaxe ao longo da vida. Finalmente, as nenas e os nenos destas idades deben ser responsables con respecto á práctica da educación física e o deporte e coñecer certos parámetros (quecemento, relaxación, dosificación...) que evitarán accidentes e riscos innecesarios.

Xogos e deportes

O quinto bloque presenta contidos relacionados co xogo e coas actividades deportivas, entendidos como manifestacións culturais da motricidade humana. O xogo pode ser un recurso metodolóxico ou un contido con sentido propio, con fin en si mesmo. Neste caso priorízanse aspectos relativos á práctica de xogos e de deportes, á realización de xogos populares e tradicionais galegos e ao respecto polas normas e polas compañeiras e compañeiros.

O xogo está presente case desde o nacemento e vai evolucionando coa persoa. Antes, o xogo usábase cando non se estaba a traballar, como distensión, mais as correntes pedagóxicas actuais indican que é unha boa maneira de conseguir os obxectivos previstos (xogo como medio). Utilizaranse estratexias de cooperación, de oposición e de cooperación/oposición, experimentando a tensión intrínseca do xogo, aceptando a vitoria e a derrota, amosando respecto polo resto das persoas que xogan e polas normas e regras. Os xogos populares tradicionais de Galicia estarán presentes en todos os ciclos desta etapa educativa, de maneira que a área contribúa á conservación da cultura galega.

Nestes bloques intégranse os conceptos, procedementos e actitudes, aínda que non se diferencian explicitamente. A pesar de que debe haber unha sincronía entre a teoría e a práctica, os procedementos son prioritarios en educación física, xa que o carácter motriz da área implica un nivel determinado de práctica. Estes procedementos propician a adquisición dunha boa competencia no plano motor e conducen, irremediabilmente, cara á asimilación de conceptos. As actitudes permiten afrontar con interese e con respecto as situacións que se propoñan, contribuíndo ao desenvolvemento dunha personalidade equilibrada.

Para rematar, a actividade física debe ser enfocada de tal xeito que mellore as relacións afectivas e potencie as actitudes e valores dunha sociedade solidaria e respectuosa coas persoas, sen distincións por razón de sexo, de etnia, de relixión, de ideoloxía, de capacidade física ou sensorial...

CONTRIBUCIÓN DA ÁREA DE EDUCACIÓN FÍSICA AO DESENEOLO DAS COMPETENCIAS BÁSICAS E RELACIÓN CON DITAS COMPETENCIAS

Competencia lingüística.

A educación física desenvolve esta competencia desde varias perspectivas, pero, en todas elas, grazas á variedade de intercambios comunicativos que permite, á parte do vocabulario específico que achega.

Competencia matemática e competencia básica en ciencia e tecnoloxía.

Certas actividades que se realizan en educación física e contribúen ao desenvolvemento da competencia matemática son:

- * Apreciación de distancias, de traxectorias ou de velocidades nos lanzamentos, nas recepcións, nos golpes e en calquera tarefa de manipulación que se faga con móbiles, desenvolvendo tamén a percepción espacial.
- * A ocupación do espazo de acción, a dispersión, o agrupamento... Estes aspectos inflúen na boa adquisición das habilidades perceptivas e son importantes na maioría das actividades que se fan, especialmente nos deportes.
- * A formación de figuras xeométricas co corpo, tanto individualmente como en grupo (xogos de roda, distribución en ringleiras...) ou con distintos materiais (cordas, ladrillos de psicomotricidade...)
- * Interpretación de símbolos: por exemplo, ao traballar a orientación hai que entender a relación entre o que está representado no plano e a realidade, polo que resulta imprescindible interpretar os símbolos máis básicos.
- * Aumento da percepción: búscase enriquecer a percepción e o control do propio corpo (esquema corporal), do espazo e do tempo, mellorando deste xeito o coñecemento do mundo que nos rodea e as relacións coas demais persoas e cos obxectos.
- * Exploración e coñecemento doutros medios (acuático, natural, neve...): algunhas das actividades da área de educación física realízanse no medio natural ou incluso no medio acuático, o cal axudará o alumnado a coñecer as diferenzas, as súas características, os distintos espazos...
- * Mellora da saúde e da calidade de vida: entendida como o estado de completo benestar físico, mental e social, e non só como ausencia de enfermidade. A mellora na condición física (especialmente no terceiro ciclo) ten numerosas repercusións na saúde: diminución do peso corporal, aumento das cavidades do corazón, do ton muscular, da autoestima... Tamén contribúen á mellora da saúde e da calidade de vida o traballo da hixiene corporal, a adquisición de hábitos alimenticios axeitados, o rexeitamento da inxestión de substancias prexudiciais, así como a práctica de hixiene postural en accións cotiás e propias da actividade física.

Competencia dixital.

A área de educación física contribúe a esta competencia desde os seguintes puntos de vista:

* Por unha banda, as nenas e os nenos aprenden a valorar criticamente as mensaxes referidas ao corpo, procedentes dos medios de información e de comunicación, que poden danar a imaxe corporal. Ademais deben saber seleccionar a información importante.

* Por outra banda, o alumnado ten que ser quen de achar a información usando as TIC: bases de datos, procesadores de texto, tratamento da imaxe, utilización de a internet como ferramenta de busca... Debe amosar un dominio básico de diferentes linguaxes (icónica, visual, sonora, gráfica...) e un coñecemento dos tipos de información, das súas fontes, das súas posibilidades e da súa localización.

Competencias sociais e cívicas..

As características da educación física, especialmente no que se refire á dinámica de relacións, presente nas sesións, fana axeitada para a educación en habilidades sociais:

* Cun axeitado enfoque metodolóxico e didáctico, faranse grandes achegas a esta competencia: a busca de obxectivos grupais comúns nun xogo cooperativo, o diálogo e a toma de decisións compartidas, as estratexias de cooperación ou oposición nos deportes, a comunicación... son un medio eficaz para facilitar a relación, a integración, o respecto, a cooperación e a solidariedade.

* A educación física conciencia e axuda a ter en conta ás demais persoas nas actividades propostas, a confiar nelas, a participar colectiva e grupalmente, a asumir os diferentes papeis e as regras do xogo, a compartir o éxito e o fracaso do equipo, a discutir e elixir representantes, normas, funcións... aceptando as posibilidades e limitacións propias e alleas, independentemente do sexo, da raza, das crenzas, das características físicas...

* Atenderase ao xogo limpo, responsabilizándose cadaquén da integridade do resto de participantes. No caso do xurdimento de conflitos, resolveranse por medio da negociación, baseada no diálogo.

Conciencias e expresións culturais.

A educación física achégase a esta competencia:

- Apreciando a parte artística de certas execucións motrices. Potenciando o desenvolvemento estético, a creatividade, a imaxinación, a dramatización, a expresión. Deste xeito, as manifestacións artísticas significarán unha fonte de gozo e enriquecemento persoal, valorando criticamente as mensaxes difundidas. Entendendo algunhas manifestacións da motricidade humana como feitos culturais presentes en todas as culturas e civilizacións.

Aprender a aprender.

O logro desta competencia ten relación coa metodoloxía e coa maneira de presentar as tarefas na organización do proceso de ensino - aprendizaxe:

* Aprender a aprender por medio das actividades cooperativas, en que o grupo-clase ten que buscar a colaboración e as achegas de todas as persoas que o compoñen, favorecendo o diálogo, a busca, o consenso, o razoamento e a comprensión das ideas achegadas polas e polos demais.

* O axeitado coñecemento de si mesma e de si mesmo, do propio corpo, das posibilidades de acción, do contorno que nos rodea, das demais compañeiras e compañeiros así como a comprensión dos patróns de movemento realizados para transferir a outras accións que favoreza o coñecemento das propias capacidades e a autoestima.

* Do mesmo xeito, as estratexias que cada nena e neno desenvolven con respecto ao autocontrol e ao control da actividade, regulando os seus movementos e accións e respondendo aos obxectivos propostos, favorecerán o feito de aprender a aprender.

Sentido da iniciativa e espírito emprendedor..

A educación física aborda a autonomía e a iniciativa persoal do alumnado desde varias perspectivas:

* Mellorando o coñecemento do seu propio corpo e do contorno ao estruturar o esquema corporal, así como a percepción do espazo e do tempo, de maneira que se gañe progresivamente autonomía e se fagan os movementos máis ricos e variados.

* Incrementando o nivel de habilidades e de capacidades e, en consecuencia, a autonomía e a iniciativa persoal.

* Utilizando unha metodoloxía que favoreza a exploración: os estilos de ensino que potencian a busca creando dúbidas nos coñecementos adquiridos ata o momento incrementan a capacidade do alumnado para realizar as accións con progresiva autonomía. A metodoloxía empregada tenderá á adquisición de aprendizaxes significativas, polo que é preciso que os contidos sexan coherentes desde un punto de vista obxectivo co nivel evolutivo e madurativo do alumnado. Desta maneira, conseguírase unha alta motivación, xa que as aprendizaxes terán conexión coas inxerencias, necesidades e capacidades de cada neno e de cada nena.

Na etapa de educación primaria preténdese que todas as áreas curriculares estean relacionadas entre si (interdisciplinariedade). Os contidos impartidos nelas deben ter conexión e o profesorado das diferentes áreas deberá estar coordinado e programar globalmente, o que favorecerá que os nenos e nenas perciban as aprendizaxes transmitidas como parte dun todo, relacionadas, cohesionadas e con coherencia.

Estruturar as aprendizaxes segundo a centros de interese pode ser unha boa alternativa para afianzar os coñecementos e garantir a calidade educativa.

Partirase de estilos de ensino que favorezan a busca, a indagación e a investigación, implicando aspectos mentais nas execucións motrices. O descubrimento guiado ou a resolución de problemas baseándose en propostas motrices levará as alumnas e os alumnos a investigar, razoar e chegar a unha ou varias posibles solucións.

O xogo é un recurso metodolóxico que debe utilizarse para gran parte dos contidos que se traten. Está sobradamente demostrada polas correntes pedagóxicas actuais a idoneidade deste para acadar as aprendizaxes propostas. O xogo ten un carácter natural, está presente nas persoas case desde o nacemento e pode ser multidisciplinar. Cómpre destacar os tradicionais de Galicia, que nun pasado tiveron gran difusión, e que sendo transmitidos de xeración en xeración. O

desenvolvemento de xogos ou de actividades cooperativas favorecerá a adquisición de multitude de valores e de competencias básicas.

Finalmente, é preciso prestar especial atención á eliminación das diferenzas sexistas, buscando a igualdade de oportunidades para os dous sexos co fin de chegar así a unha verdadeira «coeducación física».

OBXECTIVOS E COMPETENCIAS DE ETAPA

a) Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, prepararse para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos así como o pluralismo propio de unha sociedade democrática.

- Competencias sociais e cívicas

b) Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza en sí mesmo, sentido crítico, iniciativa personal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe, e espírito emprendedor.

- Aprender a aprender
- Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
- Competencias sociais e cívicas

c) Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos, que lles permitan desenvolverse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais cos que se relacionan.

- Competencias sociais e cívicas
- Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

d) Coñecer, comprender e respectar as diversas culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres, e a non discriminación de persoas con discapacidade.

- Competencias sociais e cívicas

e) Coñecer e utilizar de xeito apropiado as linguas galega e castellana e desenvolver hábitos de lectura.

- Comunicación lingüística

f) Adquirir en, alo menos, una lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lles permita expresar e comprender mensaxes sinxelos e desenvolverse en situacións cotiás.

- Comunicación lingüística

- g) Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser capaces de aplicarlos ás situacións da súa vida cotiá.
- Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
- h) Coñecer os aspectos fundamentais das Ciencias da Natureza, as Ciencias Sociais, a Xeografía, a Historia e a Cultura.
- Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
 - Competencias sociais e cívicas
 - Conciencia e expresións culturais
- i) Iniciarse na utilización, para a aprendizaxe, das tecnoloxías da información e da comunicación desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que reciben e elaboran.
- Competencia dixital
- j) Utilizar diferentes representacións e expresións artísticas e iniciarse na construción de propostas visuais e audiovisuais.
- Conciencia e expresións culturais
 - Competencias sociais e cívicas
- k) Valorar a hixiene e a saúde, aceptar o propio corpo e o dos outros, respectar as diferencias e utilizar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social.
- Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
 - Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
 - Competencias sociais e cívicas
- l) Coñecer e valorar os animais máis próximos ao ser humano e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.
- Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía
- m) Desenvolver as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así como unha actitude contraria á violencia, aos prexuízos de calquera tipo e aos estereotipos sexistas.
- Competencias sociais e cívicas
 - Sentido de iniciativa e espírito emprendedor
- n) Fomentar a educación vial e actitudes de respecto que incidan na prevención dos accidentes de tráfico.
- Competencias sociais e cívicas

OBXECTIVOS PARA 5º CURSO

1. Saber que o corpo medra e cambia.
2. Saber que cada persoa medra e cambia a distinto ritmo.
3. Coñecer as posibilidades de movemento que ten o corpo.
4. Comprobar o gasto de enerxía que se produce coa a práctica de exercicios físicos.
5. Coñecer os componentes vitais dos alimentos.
6. Coidar a postura, buscando sempre o equilibrio corporal.
7. Experimentar equilibrios estáticos e dinámicos.
8. Mellorar a coordinación motriz e sus requisitos.
9. Ser quen de desenvolverse afeitadamente polo espazo das actividades.
10. Coñecer e distinguir os criterios hixiénicos relacionados co medio ambiente.
11. Practicar diferentes formas de desprazamentos e coñecer as funcións que cumpren.
12. Distinguir diferentes xeitos de salto e experimentar con eles.
13. Practicar distintas formas de xiro, analizando os eixos, as posicións e as traxectorias.
14. Entender e poñer en práctica o mecanismo dos lanzamentos e as recepcións.
15. Coñecer as normas de prevención de riscos e de seguridade nos xogos e e nas demais actividades físicas.
16. Coñecer e practicar o queceamento.
17. Practicar e mellorar a flexibilidade.
18. Aprender a medir a flexibilidade.
19. Coñecer aa resistencia e os seus diferentes tipos.
20. Practicar actividades que desenvolvan a resistencia aeróbica.
21. Calcular a velocidade dos movementos.
22. Valorar a importancia que ten a actividade física para manter a saúde.
23. Coñecer a orixe e a importancia dos xogos.
24. Diferenciar entre xogos de oposición e de cooperación.
25. Practicar xogos cooperativos.
26. Experimentar coa conducción e o pase de balón en diferentes deportes.
27. Valorar a importancia das regras de xogo.
28. Inventar xogos e deportes coas súas normas e regras.
29. Previr os riscos que se pueden orixinar durante as prácticas físicas.
30. Entender o concepto de «expresión corporal».
31. Valorar a importancia da expresión corporal como contido de Educación Física.
32. Coñecer o corpo para expresarse a traveso del.
33. Aprender a utilizar os xestos e as posturas na expresión corporal.
34. Recoñecer a danza como forma de expresión individual e colectiva.
35. Contar historias a través da danza.
36. Entender o teatro como un medio de educación e de expresión.
37. Elaborar un guion de teatro.
38. Entender o ocio activo como elemento beneficioso para a saúde.

CONTIDOS E TEMPORALIZACIÓN

TEMPORALIZACIÓN: Setembro: PROBAS DE AVALIACIÓN INICIAL

UNIDADE 1

TEMPORALIZACIÓN : Outubro, novembro, decembro

CONTIDOS

Os cambios corporais.
Ósos, músculos e movemento.
Alimentación, enerxía e movemento.
O coidado da postura.
O equilibrio. Concepto e tipos.
La coordinación motriz.
O espacio de acción.
Normas hixiénicas.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAJE

- 1.1. Entende que o corpo medra e cambia.
- 2.1. Sabe que cada persona medra e evoluciona a distinto ritmo.
- 3.1. Coñece as posibilidades de movemento que ten o corpo.
- 4.1. É consciente do gasto de enerxía que se produce coa práctica de exercicios físicos.
- 5.1. Coñece os componentes vitais dos alimentos.
- 6.1. Coida a postura, buscando sempre o equilibrio corporal.
- 7.1. Experimenta equilibrios estáticos e dinámicos.
- 8.1. Coñece a coordinación motriz e os seus requisitos, e utilízaos de xeito práctico..
- 9.1. Desenvolve axeitadamente polo espacio das actividades.
- 10.1. Coñecece, distingue e respecta os criterios hixiánicos relacionados co medio ambiente.

COMPETENCIAS

CONTIDOS E ACTIVIDADES ESPECIALMENTE DESTINADOS A DESENVOLVELAS

Comunicación lingüística

- Lectura comprensiva para motivar o interese polos contidos da unidade e fomentar a reflexión razonada sobre eles.
- Exposición, tras el análisis da información contida na lámina inicial, das diferentes actividades físicas que en ella se representan.
- Uso correcto dos términos referidos ás diferentes zonas da columna vertebral.

Competencia matemática e competencia básica en ciencia e tecnoloxía

- Realización de medicións.
- Desenvolvemento do sentido da orientación e aplicación sobre as distancias e los períodos de tempo.

Competencia dixital

- Realización de actividades interactivas vinculadas á unidade.

Aprender a aprender

- Aplicación dos coñecementos adquiridos sobre los diferentes tipos de equilibrio.
- Manexo eficaz dos recursos e das técnicas adquiridos no desenvolvemento das habilidades motrices.
- Prácticas de accións coordinadas.
- Análise das posturas forzadas que, as veces, poden adoptar os alumnos.
- Recollida de datos sobre o grado de orientación que van adquirindo os alumnos e detección das súas habilidades para desenvolverse no espacio.

Competencias sociais e cívicas

- Valoración do coñecemento do corpo.
- Comprobación da aceptación dos cambios que se orixinan no corpo.
- Manifestación de actitudes de respecto cara aos demais e cara a un mesmo.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

- Toma de decisións nas actividades coordinativas.
- Participación en todas as actividades plantexadas, toma de decisións e comportamento responsable.
- Apreciación das iniciativas e as aportacións dos demais.
- Cumprimento das rutinas de hixiene e de coidado do corpo, así como das actitudes adquiridas para o coidado do medio ambiente.

UNIDADE 2

TEMPORALIZACIÓN: Xaneiro, febreiro e marzo

CONTIDOS

Desprazamentos de diversos tipos.

Saltar, xirar e voltear.

Lanzar e recibir.

Normas de seguridade nas actividades físicas.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

- 1.1. Practica diferentes formas de desprazamentos e coñece as funcións que cumpren.
- 2.1. Distingue diferentes tipos de saltos e experimenta con eles.
- 3.1. Practica diversas formas de xiro.
- 4.1. Entende e pon en práctica o mecanismo dos lanzamentos.
- 5.1. Coñece as normas de prevención de riscos e de seguridade en diversos xogos e nas actividades físicas.

COMPETENCIAS

CONTIDOS E ACTIVIDADES ESPECIALMENTE DESTINADOS A DESENVOLVELAS

Comunicación lingüística

- Uso correcto dos termos referidos aos tres momentos imprescindibles do salto.

Competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología

- Realización de diferentes tipos de traxectorias nos desprazamentos.

Competencia dixital

- Realización de actividades interactivas vinculadas á unidade.

Aprender a aprender

- Aplicación dos coñecementos adquiridos sobre os diferentes tipos de desprazamentos.
- Realización de circuitos con obstáculos para saltar.
- Prácticas de xiros dende as distintas posicións.
- Prácticas de lanzamentos e recepcións de diferentes obxectos en posicións de parada o en carreira.

Competencias sociais e cívicas

- Valoración da importancia que ten no desenvolvemento das habilidades motrices.
- Adquisición do hábito de practicar actividade física de forma regular.
- Utilización da actividade física para facilitar a relación, a integración e o respecto.
- Valoración do traballo e das aportacións dos demais, sen discriminar por razóns de sexo, clase, orixe ou cultura.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

- Capacidade de buscar solucións aos problemas plantexados e de levarlas á práctica.
- Organización individual e colectiva de actividades físicas lúdicas.
- Adopción das normas imprescindibles para a seguridade en na actividade física.
- Capacidade para tomar decisións seguras na práctica de volteretas.
- Participación en todas as actividades plantexadas, tomando decisións e comportándose con responsabilidade.

UNIDADE 3

TEMPORALIZACIÓN: Febreiro, marzo

CONTIDOS

- O quecemento.
- A flexibilidade.
- A resistencia.
- A velocidade.
- A actividade física e a súa relación coa saúde.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

- Coñece e practica correctamente o quecemento.
- Acondiciona e mellora a flexibilidade.
- Practica actividades que melloran a capacidade de resistencia aeróbica.
- Valora a importancia que ten a actividade física para manter a saúde.

COMPETENCIAS

CONTIDOS E ACTIVIDADES ESPECIALMENTE DESTINADOS A DESENVOLVELO

Comunicación lingüística

- Uso correcto dos termos referidos ás actividades que se realizan nun quecemento.
- Enumeración das instalacións destinadas á práctica de actividades físicas que existen nas proximidades.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

- Realización de medicións da flexibilidade.
- Cálculo da velocidade dos nosos movementos.

Aprender a aprender

- Práctica de un quecemento xeral.
- Práctica de exercicios de flexibilidade por parellas.
- Coñecemento das diferenzas existentes entre a resistencia aeróbica e a anaeróbica, e práctica de actividades de resistencia aeróbica.
- Realización de xogos que fomentan a velocidade.
- Utilización segura, en situacións diferentes, dos coñecementos adquiridos.
- Participación activa no proceso de aprendizaxe, plantexándose preguntas, autoevaluándose e concienciándose do que debe aprender.

Competencias sociais e cívicas

- Desenvolvemento de actitudes de diálogo e aceptación, e elaboración de normas

de convivencia.

- Comprensión dos aspectos sociais da actividade física, utilizándoos para facilitar a relación, a integración e o respecto.
- Valoración da actividade física como elemento indispensable para preservar a saúde, observando as súas posibilidades e os seus límites personalis.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

- Capacidade para afrontar as tarefas e os problemas con responsabilidade, mostrando iniciativa e creatividade, realizando unha planificación axeitada, calculando e asumindo riscos, e aprendendo dos erros.
- Mellora autónoma e progresiva da súa resistencia.
- Cálculo individual da súa velocidade e traballo para intentar melloralas.

UNIDADE 4

TEMPORALIZACIÓN: Abril, maio,

CONTIDOS

O xogo como actividade humana.

Xogos de oposición.

Xogos populares e tradicionais

Xogos cooperativos

Conducción de balóns

Pases de balóns.

As regras de xogo.

Creación de regras para determinados xogos.

Seguridade e risco nos deportes.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

Cofece a orixe e a importancia dos xogos.

Diferencia entre xogos de oposición e de cooperación.

Practica xogos cooperativos.

Practica xogos tradicionais e populares.

Experimenta coa conducción e o pase de balón.

Valora a importancia das regras de xogo.

É quen de elaborar e consensuar regras para diferentes xogos.

Ten en conta os riscos que se poden orixinar durante as prácticas físicas.

COMPETENCIAS

CONTIDOS E ACTIVIDADES ESPECIALMENTE DESTINADOS A DESENVOLVELOS

Comunicación lingüística

- Definición dos xogos de cooperación e de oposición.
- Definición dos xogos tradicionais e populares.

Aprender a aprender

- Práctica de xogos de golpes, lanzamentos e rodamentos de balóns.
- Desenvolvemento da precisión nos lanzamentos de balóns.
- Práctica de xogos de oposición e de cooperación.
- Conducción de balóns coas mans e cos pés.
- Invención de regras de xogo.
- Verificación y aplicación dos coñecementos adquiridos na práctica de actividades físicas.

Competencias sociais e cívicas

- Interese polos xogos cooperativos e valoración das posibilidades de relación que ofrecen.
- Implicación nos xogos propostos, integrándose no grupo e amosando respecto polos demais.
- Comprensión do xogo como un medio social de educación física.
- Aceptación das regras de xogo acordadas entre todos.
- Valoración do xogo limpio.
- Respecto polas normas de seguridade nos xogos e nos deportes para evitar riscos que dañen a súa saúde.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

- Toma de decisións para diseñar xogos e organización de actividades lúdicas colectivas aplicando as habilidades motrices.
- Iniciativa e capacidade creativa na organización de actividades lúdico-deportivo.

UNIDADE 5

TEMPORAIZACIÓN: xuño .

CONTIDOS

Concepto de «expresión corporal».

Xestos e posturas expresivas.

Danza expresiva e comunicativa.

Elaboración de un guion de teatro.

Ocio creativo e activo.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

Entiende el concepto de «expresión corporal».

Valora la importancia de la expresión corporal como contenido de la Educación Física.

Coñece o corpo para expresarse a traveso del.

Aprende a utilizar os xestos e as posturas.

Recoñece a danza como forma de expresión individual e colectiva.

Conta historias a traveso da danza.

Entende o teatro como un medio de educación e de expresión.

Elabora un guion de teatro

Entende o ocio activo como elemento beneficioso para a saúde.

COMPETENCIAS

CONTIDOS E ACTIVIDADES ESPECIALMENTE DESTINADOS A DESENVOLVELOS

Comunicación lingüística

- Comprensión da linguaxe corporal como medio de comunicación.
- Uso correcto dos términos «extravertido» e «introvertido».
- Comentario sobre a utilización dos xestos corporais.

Aprender a aprender

- Observación da implicación dos sentimentos na linguaxe corporal.
- Expresión de ideas, sensacións e sentimentos utilizando como recursos o corpo e o seu movemento.
- Organización individual e colectiva de actividades expresivas.
- Realización de actividades de dramatización.
- Elaboración de un guion.
- Experimentación coa linguaxe do corpo.
- Experimentación de formas de comunicación a través de la danza expresiva.

Competencias sociais e cívicas

- Valoración do coñecemento do corpo e das súas capacidades expresivas.
- Interese polas formas de comunicación non verbal.
- Utilización das manifestacións artísticas como fonte de enriquecemento e disfrute.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

- Desenvolvemento da iniciativa, a imaxinación e a creatividade.
- Valoración das iniciativas e as aportacións dos demás.

Conciencia e expresións culturais

- Coñecemento da riqueza cultural mediante a práctica de diferentes danzas.
- Valoración das manifestacións culturais da motricidade humana (xogos tradicionais, danza).

AVALIACIÓN

Entendemos a Avaliación como un xeito de analizar, valorar e describir os resultados do proceso de ensino - aprendizaxe.

Observaranse os cambios realizados ao longo deste proceso segundo as seguintes pautas:

- **Avaliación personalizada mediante a observación diaria das evolucións do alumno, da súa implicación e atención no desenvolvemento das tarefas.**
- **Avaliación personalizada en función da evolución individual e a progresión dentro das capacidades do alumno e en función delas.**
- **Terase en conta a asistencia, a actitude e participación, o respecto polos compañeiros e profesor e o respecto polas normas.**
- **Avaliación da execución de algunhas tarefas mediante soportes non convencionais (vídeo).**
- **Os criterios de Ficha de seguimento de comportamento e hábitos..**
- **Ficha de seguimento de diversas probas e Test.**
- **Avaliación do Ciclo.**

CRITERIOS DE AVALIACIÓN DO PARA QUINTO CURSO

Comprobar se o alumno e quen de:

1. Saber que el cuerpo crece y cambia.
2. Saber que cada persona crece y se desarrolla a distinto ritmo.
3. Conocer las posibilidades de movimiento que tiene el cuerpo.
4. Comprobar el gasto de energía que se produce con la práctica de ejercicios físicos.
5. Conocer los componentes vitales de los alimentos.
6. Cuidar la postura, buscando siempre el equilibrio corporal.
7. Experimentar equilibrios estáticos y dinámicos.
8. Conocer la coordinación motriz y sus requisitos.
9. Ser capaz de desenvolverse adecuadamente por el espacio de sus actividades.
10. Conocer y distinguir los criterios higiénicos relacionados con el medio ambiente.
11. Practicar diferentes formas de desplazamientos y conocer las funciones que cumplen.
12. Distinguir diferentes tipos de saltos y experimentar con ellos.
13. Practicar distintas formas de giro, analizando los ejes, las posiciones y las trayectorias.
14. Entender y poner en práctica el mecanismo de los lanzamientos y las recepciones.
15. Conocer las normas de prevención de riesgos y de seguridad en los juegos y en las demás actividades físicas.
16. Conocer y practicar el calentamiento.
17. Acondicionar la flexibilidad.
18. Aprender a medir la flexibilidad.
19. Conocer la resistencia y sus diferentes tipos.
20. Practicar actividades que desarrollen la resistencia aeróbica.
21. Calcular la velocidad de los movimientos.

22. Valorar la importancia que tiene la actividad física para mantener la salud.
23. Conocer el origen y la importancia de los juegos.
24. Diferenciar entre juegos de oposición y de cooperación.
25. Practicar juegos cooperativos.
26. Experimentar con la conducción y el pase del balón.
27. Valorar la importancia de las reglas del juego.
28. Inventar juegos y deportes con sus normas y reglas.
29. Prevenir los riesgos que se pueden originar durante las prácticas físicas.
30. Entender el concepto de «expresión corporal».
31. Valorar la importancia de la expresión corporal como contenido de Educación Física.
32. Conocer el cuerpo para expresarse a través de él.
33. Aprender a utilizar los gestos y las posturas en la expresión corporal.
34. Reconocer la danza como forma de expresión individual y colectiva.
35. Contar historias a través de la danza.
36. Entender el teatro como un medio de educación y de expresión.
37. Elaborar un guion de teatro.
38. Entender el ocio activo como elemento beneficioso para la salud.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Tendo en conta que a finalidade última da Educación Física, como en calquera das áreas da Primaria, debe ser a formación integral da persoa os principais elementos a ter en consideración serán aqueles que fan referencia ao desenrolo de valores, respecto polos compañeiros, o profesorado e polas normas da área e dos diversos xogos.

Valorarase igualmente o grao de implicación do alumnado nas actividades propostas nas diferentes sesións , o seu interese en realizar axeitadamente ditas actividades e o grao de consecución dos obxectivos e adquisición de contidos.

Dito o anterior e, atendendo aos criterios expostos, cabe a posibilidade de que un alumno que dende o punto de vista motriz é sobresaínte vexa rebaixada a súa cualificación por falta de implicación nas actividades, por faltas ao respecto polos compañeiros e ao profesor ou por desinterese no relativo aos hábitos, e outro non moi destacado dende o punto de vista da execución motriz reciba, nembargantes, unha cualificación sobresaínte polo seu esforzo nas tarefas, polo respecto aos compañeiros e o profesor e polo cumprimento das normas da Área e dos diversos xogos.

METODOLOXÍA

Tentaremos seguir unha metodoloxía constructiva, achegándonos á realidade dos alumnos e ás súas diferenzas individuais tentando que eles interpreten as ensinanzas e superen as súas limitacións.

A metodoloxía das sesións é globalizadora, participativa e lúdica na meirande parte das sesións.

Empregarase, nunha grande parte das sesións, a técnica do “Descobremento guiado”. En menor medida utilizarase a “Percura” e o “Ensaio-erro” e, nunhas poucas sesións e, fundamentalmente, por cuestión de economía de tempo en función da amplitude dos contidos, utilizarase a “Instrucción directa” como técnica de ensino.

Tanto a metodoloxía como a técnica de ensino estarán axeitados aos obxectivos que se pretendan acadar e ao tempo dispoñible para facelo respectando en todo caso os procesos individuais de Aprendizaxe e a incidencia nos procesos cognitivos e afectivos en todos os tipos de Aprendizaxe.

MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Tendo en conta as particularidades físicas e de desenvolvemento de cada alumno e os diferentes ritmos de aprendizaxe axearanse as actividades ás características do alumnado facendo, nos casos oportunos, as correccións nos obxectivos e as adaptacións do Currículo que precisen os alumnos para acadar os obxectivos de acordo coas súas características persoais e establecendo as modificacións en canto a espazos, materiais e tipo de actividade precisas para o seu desenvolvemento.

MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Ademais dos espazos físicos para o desenvolvemento das sesións (ximnasio, pistas polideportivas, vestiarios, duchas, etc...) dispoñemos de pelotas de diverso tipo (baloncesto, balonmán de aprendizaxe, rugby, fútbol, pelotas brandas de aprendizaxe, voleibol, tenis, hockey), colchonetas, colchoneta “quitamedos”, esterillas, panos, botellas, chapas de refresco e envases de iogurt (material de reciclaxe), sacos de arroz, ladrillos e vallas plásticas, aros, picas, cordas, bancos suecos, pelotas xigantes, zancos, camisetas e petos de cores para facer equipos, etc...

Os recursos didácticos máis utilizados, ademais da propia programación de aula, son as Actividades Jclíc para Educación física, a Enciclopedia dos xogos populares “Chirlosmirlos” de Antón Cortizas e ficheiros diversos de xogos que se poden atopar en Internet.

ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES

Fomentar a participación do alumnado nas actividades extraescolares do colexio organizadas pola AMPA en horario de tarde (karate, fútbol, natación, baile, ximnasia rítmica), ou ben as que se poden realizar nos Clubes da zona.

ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS

Participación en actividades complementarias relacionadas con actividades deportivas.

ACCIONS PREVISTAS NO PROXECTO LECTOR

Lectura diaria, antes do comezo das sesións, de diversas noticias dos xornais relacionadas co mundo do deporte.

Percura na Biblioteca Escolar, a traveso de soporte escrito, de información sobre xogos tradicionais e populares.

ACCION PREVISTAS NO PLAN DE INTEGRACION DAS TIC

Realización de actividades na Aula Informática con materiais Java “Jclic” para Educación física e Coñecemento do Medio (aquelas que gardan relación co coñecemento do Corpo humano e a alimentación fundamentalmente).

CRITERIOS DE AVALIACION DA PROGRAMACION

A presente programación será revisada anualmente de dúas maneiras:

1ª) Observación diaria da súa adecuación aos intereses do alumnado e ao grao de adquisición dos contidos establecidos para a sesión con anotacións diarias das correccións pertinentes se houbera lugar a elas .

2º) Corrección (a finais de curso) dos diferentes aspectos observados atendendo a criterios de practicidade en canto á facilidade de adquisición de contidos, utilidade (favorecendo a traveso de actividades de percura un maior grao de adquisición) e Observando o nivel de aceptación das actividades polo alumnado de xeito que se favoreza a inclusión de aquelas máis valoradas polo seu carácter lúdico e participativo.

AXUSTES DA PROGRAMACION EN CASO DE ENSINO NON PRESENCIAL OU SEMIPRESENCIAL

A pandemia do Coronavirus pode cambiar o escenario educativo e por ese motivo farei uns axustes da programación a nivel de estándares de aprendizaxes, criterios de avaliación e metodoloxía.

Respecto aos estándares de aprendizaxe imprescindibles serían:

*Expresa a través do seu corpo ideas e conceptos.

- *Realiza exercicios correctamente e a hixiene ao final da clase.**
- *Faise unha mención inicial e valoración das súas posibilidades incidindo na importancia do estiramento.**
- *Participa no desenvolvemento de actividades aportando ideas.**

Respecto aos criterios de avaliacións serían:

- *Comunicar sensacións, emocións, sentimentos e ideas, a través dos recursos expresivos do corpo e o movemento, de forma estética e desinhibida, participando en danzas grupais e bailes e mostrando confianza e aceptación de si mesmo e nos demais.**
- *Utilizar con supervisión do mestre, o pai, nai ou titor,-a hábitos saudables, de hixiene na clase de Educación Física.**
- *Aumentar o nivel de resistencia cardiorrespiratoria, flexibilidade e forza muscular.**
- *Planificar a realización dun produto ou unha tarefa establecendo metas, propoñer un plan ordenado de acción para alcanzalas, seleccionar os materiais, modificalo mentras se desenvolve, avaliar o proceso e a calidade do produto final coa axuda de guías de observación.**

No tocante á metodoloxía:

Utilizarase a aula virtual do centro para seguir o proceso de ensino-aprendizaxe. o non poder dar clases presenciais na súa totalidade. As actividades terán un carácter teórico-práctico e participativo no eido familiar e do entorno do alumnado. Recalcarase con insistencia nos hábitos saudables e a hixiene corporal. As familias estarán informadas e as actividades estarán secuenciadas por semanas. Neste caso a metodoloxía imperante será a do aprendizaxe cooperativa e tamén do modelo experiencial e o traballo por tarefas.

Os instrumentos de avaliación empregados serán a observación directa das tarefas resoltas e a participación en debates e intervencións.

17. PD ED. MUSICAL

1. CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE, TEMPORALIZACIÓN

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN MUSICAL)		CURSO	QUINTO	
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización
BLOQUE 1. ESCOITA					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ j ▪ a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Audición activa dunha selección de pezas instrumentais e vocais de diferentes estilos e culturas adaptadas á idade do alumnado. ▪ B1.2. Asistencia a representacións musicais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. escoitar obras de características ou estilos e compositores e compositoras diferentes, recoñecer as diferenzas e/ou as relacións existentes, e facer unha valoración posterior. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB1.1.1. Expresa as súas apreciacións persoais sobre o feito artístico musical. 	CCL CCEC	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB1.1.2. Manifesta as sensacións, as impresións e os sentimentos que lle provoca a audición dunha peza musical. 	CCL CCEC	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB1.1.3. Respecta as opinións dos compañeiros e das compañeiras. 	CSC	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB1.1.4. Coñece, entende e respecta as normas de comportamento en audicións e representacións musicais. 	CSC	1º,2º,3º

<ul style="list-style-type: none"> ■ j ■ h 	<ul style="list-style-type: none"> ■ B1.3. Recoñecemento de calidades dos sons: intensidade, duración, altura e timbre. B1.4. Acento e pulso. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ B1.2. Identificar e describir as características de elementos musicais e calidades dos sons do contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ EMB1.2.1. Describe e dá información salientable sobre elementos da linguaxe musical presentes nas manifestacións musicais e nos sons do contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CCEC ■ CCL 	1º,2º,3º
<ul style="list-style-type: none"> ■ j 	<ul style="list-style-type: none"> ■ B1.5. Elementos musicais: indicacións de tempo e matices (fortísimo, forte, piano e mezzoforte; dinámica e 	<ul style="list-style-type: none"> ■ B1.3. Analizar a organización de obras musicais sinxelas ou fragmentos, e describir os 	<ul style="list-style-type: none"> ■ EMB1.3.1. Distingue e clasifica tipos de voces, e agrupacións vocais e corais. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CCEC ■ CAA ■ CCL 	2º, 3º

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN MUSICAL)		CURSO	QUINTO	
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización
	reguladores). <ul style="list-style-type: none"> ■ B1.6. Identificación dos rexistros de voces graves e agudas, así como as posibles agrupacións vocais e corais. B1.7. Compases de 2/4, 3/4 e 4/4.	elementos da linguaxe musical convencional que as compoñen.	<ul style="list-style-type: none"> ■ EMB1.3.2. Identifica e describe variacións e contrastes de velocidade e intensidade tras a escoita de obras musicais. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CCEC ■ CAA ■ CCL 	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> ■ EMB1.3.3. Identifica, clasifica e completa os compases traballados. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CCEC ■ CMCCT 	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> ■ EMB1.3.4. Identifica e utiliza correctamente os elementos da linguaxe musical traballados. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CCEC 	

					1º,2º,3º
	<ul style="list-style-type: none"> B1.8. Elaboración dun proxecto de difusión da cultura musical. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.4. Procurar e seleccionar información co fin de planificar e organizar visitas culturais e a asistencia a espectáculos, festas, accións na rúa, festivais e concertos, así como intercambiar esa información co fin de contribuír á formación e á satisfacción persoal e colectiva, e encher o tempo de lecer. 	<ul style="list-style-type: none"> EMB1.4.1. Procura e selecciona a información de xeito autónomo e con sentido crítico. 	CAA CD CSIEE	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> EMB1.4.2. Planifica o traballo respectando as ideas e as contribucións das demais persoas. 	CAA CSIEE CSC	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> EMB1.4.3. Expón a información de maneira clara, limpa e ordenada, en varios soportes. 	CIEE CCL CD	1º,2º,3º
	<ul style="list-style-type: none"> B1.9. Instrumentos: clasificación técnica segundo a produción do son (aerófonos, cordófonos, 	<ul style="list-style-type: none"> B1.5. Coñecer e identificar as principais familias dos instrumentos, e identificar as 	<ul style="list-style-type: none"> EMB1.5.1. Identifica de xeito visual e auditivo os instrumentos. 	CCEC CAA	1º,2º,3º

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN MUSICAL)		CURSO	QUINTO	
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización
	membranófonos, idiófonos e electrófonos). <ul style="list-style-type: none"> B1.10. Agrupacións 	principais características de instrumentos doutras culturas.	<ul style="list-style-type: none"> EMB1.5.2. Clasifica os instrumentos atendendo á súa forma de producir o son (aerófonos, cordófonos, 	CCEC CAA	

	instrumentais (orquestra, banda, tuna etc.). B1.11. Instrumentos doutras culturas.		membranófonos, idiófonos e electrófonos).	CCL	1º,2º,3º
			▪ EMB1.5.3. Procura información, organízaa e preséntaa sobre a música e os instrumentos doutras culturas.	CCEC CAA	1º,2º,3º
	▪ B1.12. Recoñecemento e identificación das partes dunha peza musical. Formas musicais binarias, ternarias e rondó. ▪ B1.13. Melodías con cambios de compás.	▪ B1.6. Utilizar recursos gráficos durante a audición dunha peza musical.	▪ EMB1.6.1. Establece unha relación entre o que escoita e represéntao nun musicograma ou nunha partitura sinxela.	CCEC CAA	1º,2º,3º
			▪ EMB1.6.2. Identifica as partes dunha peza musical sinxela, e representa graficamente a súa estrutura.	CCEC CMCCT CAA	1º,2º,3º
			▪ EMB1.6.3. Representa graficamente, con linguaxe convencional ou non, os trazos característicos da música escoitada.	CCEC CAA	1º,2º,3º
j d	▪ B1.14. Interese polo repertorio tradicional de Galicia e das zonas de procedencia dos compañeiros e das	▪ B1.7. Buscar, seleccionar e organizar informacións sobre manifestacións artísticas do	▪ EMB1.7.1. Identifica as manifestacións artísticas propias de Galicia.	CCEC	3º

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN MUSICAL)		CURSO	QUINTO	
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización
	<p>compañeiras.</p> <ul style="list-style-type: none"> B1.15. Investigación de campo sobre a música do seu concello en relación coa maneira de vivir dos seus devanceiros e das súas devanceirtas. 	<p>patrimonio cultural propio e doutras culturas, de acontecementos, creadores e profesionais en relación coas artes plásticas e a música.</p>	<ul style="list-style-type: none"> EMB1.7.2. Expón a información recollida de xeito ordenado, e achega evidencias do traballo realizado. 	<p>CCL</p> <p>CD</p>	<p>1º,2º,3º</p>
BLOQUE 2. INTERPRETACIÓN MUSICAL					
	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Reprodución de pezas instrumentais e cancións sinxelas ao unísono e canons, de maneira colectiva, con ou sen acompañamento. Fruta doce: dicitación da escala de dó sen alteracións. B2.2. Uso dos instrumentos de placas Orff e/ou percusión determinada ou indeterminada en acompañamentos de cancións e melodías relacionadas coa cultura galega e con outras culturas. B2.3. Gravación e rexistro da interpretación. B2.4. Ditados rítmicos con figuras de negra, branca, redonda e corchea, e os seus silencios en compases binarios, ternarios e cuaternarios. B2.5. Ditados melódico-rítmicos sinxelos. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1 Interpretar un repertorio básico de acompañamentos, cancións e pezas instrumentais, en solitario ou en grupo, mediante a voz ou instrumentos, utilizando a linguaxe musical, valorar o traballo feito, avaliar o resultado e propor accións de mellora. 	<ul style="list-style-type: none"> EMB2.1.1. Coñece e utiliza a linguaxe musical tratada para a interpretación de obras. EMB2.1.2. Traduce á linguaxe musical convencional melodías e ritmos. EMB2.1.3. Interpreta pezas vocais e instrumentais sinxelas con distintos agrupamentos, con e sen acompañamento EMB2.1.4. Fai avaliación da interpretación amosando interese e esforzo por mellorar 	<p>CCEC</p> <p>CAA</p> <p>CCEC</p> <p>CAA</p> <p>CCEC</p> <p>CAA</p> <p>CAA</p>	<p>1º,2º,3º</p> <p>1º,2º,3º</p> <p>1º,2º,3º</p>

					1º,2º,3º
j b	<ul style="list-style-type: none"> B2.6. Creación de pequenas melodías e acompañamentos sinxelos de melodías dadas. <p>B2.7. Proxecto: concerto ou musical.</p>	<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Participar en producións musicais sinxelas de xeito desinhibido e pracenteiro, amosando confianza nas propias posibilidades e nas das demais 	<ul style="list-style-type: none"> EMB2.2.1. Crea e representa mediante grafías convencionais e non convencionais os sons dunha obra musical sinxela, creada, 	CCEC CAA	1º,2º,3º

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN MUSICAL)		CURSO	QUINTO	
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización
		persoas, mostrando actitudes de respecto e colaboración.	individualmente ou en grupos no contexto da aula.		
			<ul style="list-style-type: none"> EMB2.2.2. Crea unha peza musical sinxela a partir da selección, a combinación e a organización dunha serie de elementos dados previamente, coñecidos ou manexados. 	CCEC CAA	1º,2º,3º °
			<ul style="list-style-type: none"> EMB2.2.3. Amosa respecto e responsabilidade no traballo individual e colectivo. 	CSC	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> EMB2.2.4. Realiza acompañamentos sinxelos de cancións e melodías relacionadas coa propia cultura. 	CCEC CAA	3º

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Recreación musical e sonorización dun texto oral ou escrito. ▪ B2.9. Sonorización de imaxes ou representacións dramáticas usando diversos materiais, instrumentos e dispositivos electrónicos. ▪ B2.10. Invención e construción dun instrumento. ▪ B2.11. Exploración da morfoloxía de diferentes instrumentos musicais amosando interese polo seu coidado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Explorar e utilizar as posibilidades sonoras e expresivas de diferentes materiais, instrumentos e dispositivos electrónicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB2.3.1. Emprega instrumentos materiais e dispositivos electrónicos e informáticos para crear acompañamentos. 	CCEC CD CAA	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB2.3.2. Constrúe algún instrumento orixinal ou similar a un existente. 	CCEC CAA	3º
BLOQUE 3. MÚSICA, MOVEMENTO E DANZA					
	B3.1. Recoñecemento do corpo como	B3.1. Empregar as posibilidades	EMB3.1.1. Identifica e utiliza o	CCEC	1º,2º,3º

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN MUSICAL)		CURSO	QUINTO	
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización
b	instrumento rítmico e de expresión corporal. <ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Creación de pequenas coreografías para obras musicais breves e de estrutura sinxela. 	expresivas do propio corpo en coordinación coas demais persoas, para realizar representacións musicais colectivas de xeito lúdico.	corpo como instrumento para a expresión de sentimentos e emocións, e como forma de interacción social.	CSC	directa
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB3.1.2. Inventa e reproduce pequenas coreografías 	CCEC	

			que corresponden coa forma interna dunha obra musical de forma sinxela binaria, ternaria e rondó.	CAA CMCCT	1º,2º,3º
j b o	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Reprodución de xogos motores e secuencias de movementos fixados ou inventados, procurando unha progresiva coordinación individual e colectiva. ▪ B3.4. Interpretación de danzas tradicionais galegas e doutras culturas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Interpretar un repertorio básico de danzas propias da cultura galega e doutras culturas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB3.2.1. Controla a postura e a coordinación coa música cando interpreta danzas. 	CCEC CMCCT	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB3.2.2. Coñece e identifica danzas de diferentes lugares e culturas, e valora a súa achega ao patrimonio artístico e cultural. 	CCEC CSC	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB3.2.3. Reproduce e goza interpretando danzas tradicionais galegas e doutras culturas. 	CCEC CSC	3º
j b	B3.5. Proxecto: certame de danza.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Improvisar en grupo danzas e movementos rítmicos sobre temas fixados con anterioridade ou con sons extraídos do contexto, expresando sentimentos e sensacións, e explicar con 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB3.3.1. Planifica a coreografía de acordo coa estrutura musical dada. 	CSIEE CAA CMCCT	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB3.3.2. Colabora co grupo en coordinación e con 	CSC	1º,2º,3º

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN MUSICAL)	CURSO	QUINTO	
			Competen	Temporalización

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	cias clave	
		claridade as decisións tomadas ao longo do proceso de creación, as dificultades atopadas e as solucións adoptadas.	respecto cara ás demais persoas.		
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB3.3.3. Expón as valoracións e as informacións recollidas ao longo do proceso de creación. 	CCL	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB3.3.4. Aмосa interese por mellorar o produto final, e fai unha avaliación crítica do resultado. 	CAA	1º,2º,3º

2. METODOLOXÍA

Actividade lectiva presencial

A metodoloxía levada a cabo basearase na actividade, promovendo a participación do alumnado e considerando que un obxectivo primordial será o desenvolvemento dos nosos instrumentos naturais, a voz e o corpo. Así pois, primaranse os aspectos prácticos, partindo desta para chegar á teoría. A linguaxe musical convencional irase introducindo progresivamente e dun xeito natural, partindo da experimentación e vivenciación previa dos conceptos ou elementos a coñecer.

Prestarase especial atención ó ambiente da clase e ás relacións de grupo. Tratarase de potenciar as propostas e creacións do alumnado, a nivel individual ou de grupo e fomentar unha actitude crítica a partires da valoración das propias actividades.

Nas diferentes sesións iranse complementando actividades colectivas, en gran grupo, con outros momentos de traballo en pequeno grupo ou individuais, nos que se propiciará a expresión creativa do alumnado.

Actividade lectiva semipresencial

Neste suposto, a semana que a actividade sexa presencial realizaranse actividades de carácter máis práctico e participativo. O traballo a realizar na semana que a actividade non sexa presencial estará a disposición do alumnado na aula virtual ou indicaráselle na aula durante a semana que están de xeito presencial, dependendo da complexidade ou particularidade de cada unidade didáctica.

Actividade lectiva non presencial

A metodoloxía levada a cabo nesta situación será o máis motivadora, activa e participativa posible. Estará baseada no emprego de cancións, audicións, exercicios rítmicos e danzas motivadoras que axuden a activar o interese do alumnado pola música. Serán actividades prácticas e lúdicas para propiciar un unha aprendizaxe o máis amena posible.

Empregarase a aula virtual do centro ou o correo electrónico para entregar o traballo semanal, facendo posteriormente un seguimento da realización das actividades e propiciando un contacto o máis directo posible coas familias.

3. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

O carácter práctico e de grupo das clases de música garante que cada alumno vaia desenvolvendo as súas habilidades e capacidades seguindo o seu propio ritmo de aprendizaxe. Ademais, as actividades propostas irán en orde crecente de dificultade, de xeito que cada alumno poida acadar o seu propio nivel de realización e permitirán a introdución de modificacións para seren adaptadas á diversidade do alumnado. En calquera caso, prestarase unha atención máis individualizada a aqueles alumnos que presenten maiores dificultades.

4. MATERIAIS E RECURSOS

As sesións de Educación Musical en Primaria lévanse a cabo na aula de música, situada no primeiro andar do centro. As sesión de Educación Infantil terán lugar nas propias aulas de infantil. Para o desenvolvemento das sesións empregaremos os distintos materiais dos que dispomos nesta aula: instrumentos de pequena percusión e de láminas, obxectos sonoros, teclado, cadea musical, ordenador e dispositivos móbiles, proxector, bibliografía e discografía diversa. Tamén empregaremos o libro de texto “Melodía” da editorial Galinova, material elaborado por min e achegado polo propio alumnado, así como outros espazos e recursos do centro.

5. AVALIACIÓN

A avaliación será un proceso continuo de seguimento da evolución do alumnado, da práctica educativa e do desenvolvemento da propia programación. Realizarase unha avaliación global, continua e formativa, tendo en conta os criterios de avaliación e os estándares establecidos, que permitirá ir adaptando a programación ás condicións que vaia observando na práctica.

Ao longo das diferentes sesións recolleranse datos que permitan establecer o grao de consecución dos obxectivos propostos tendo en conta os estándares de avaliación establecidos para cada un dos cursos nos diferentes trimestres. Os procedementos e instrumentos cos que se levará a cabo a avaliación serán:

- **Observación directa** e sistemática dos alumnos, recollendo datos sobre o seu traballo diario (participación activa, interese pola materia, esforzo por mellorar) e o seu comportamento, actitude e destrezas adquiridas. Empregarase un **diario de clase** e un **registro anecdótico**.
- Análise das producións: producións musicais (rítmico-melódicas, instrumentais, vocais, motrices...), gravacións ou observacións directas dos compañeiros e posterior valoración. Empregarase unha listaxe de control para cada unha delas.
- **Actividades específicas:** exposicións, test, cuestionarios, ditados rítmico-melódicos.
- **Intercambios orais:** diálogos co grupo, debates, postas en común e valoracións das propias realizacións.

Para levar a cabo a avaliación teranse en conta os seguintes criterios de cualificación:

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN	Peso
<p>Consecución dos obxectivos das diferentes unidades (atendendo aos criterios de avaliación e estándares establecidos na programación).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Análise das interpretacións instrumentais e vocais (20%) • Análise das actividades de expresión corporal (20%) • Análise das actividades de escoita (20%) 	60%
Traballo diario (Participación activa, interese, esforzo por mellorar)	20%
Hábitos educativos (Conduta e comportamento persoal, relacións interpersoais e cooperación cos demais)	20 %

Estes criterios establécense tendo en conta que o primordial será crear un clima na aula que propicie unha actitude favorable cara a música e as actividades musicais, conseguindo así unha participación máis espontánea e activa por parte do alumnado que lles permita desfrutar ao máximo da música. Deste xeito, contribuirase ao desenvolvemento integral do alumnado.

6. MÍNIMOS ESIXIBLES

- Coñece e usa grafías convencionais (compases, liña divisoria, branca, negra, silencios, corcheas).
- Interpreta ritmos con brancas, negras, corcheas e os seus silencios correspondentes.
- Distingue as notas de do a do agudo no pentagrama.
- Segue un musicograma.
- Coñece as posicións e interpreta algunha melodía coa frauta usando as notas do, re, mi, fa, sol, la, si, dó', re'.
- Recoñece instrumentos de corda, vento e percusión.
- Recoñece algunhas agrupacións instrumentais e vocais.
- Distingue entre a forma binaria e a forma *lied*.
- Canta de diferentes xeitos (unísono, coro-solista, eco, pregunta-resposta, canon).
- Coñece e utiliza indicacións de *tempo* e intensidade.
- Sabe distinguir a dirección das liñas melódicas.
- Acompaña melodías con percusión.

7. APLICACIÓN DOS PLANS E PROXECTOS DE CENTRO

A través da materia de Música organizaranse actividades para colaborar co proxecto da ANPA "A igualdade, un mar de oportunidades" e co proxecto de centro.

8. AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINANZA E DA PROPIA PROGRAMACIÓN

A avaliación da propia programación realizarase ao longo do curso e ao remate do mesmo coa finalidade de valorar a súa adecuación ao desenvolvemento das sesións e introducir así as modificacións que sexan oportunas.

Para levala a cabo atenderanse aos seguintes aspectos:

- consecución dos obxectivos propostos

- adecuación das actividades ao alumnado
- implicación e satisfacción, tanto do alumnado como do profesorado, na realización das actividades propostas
- ambiente creado durante as sesión
- adecuación dos recursos empregados
- organización do tempo e do espazo
- a idoneidade das técnicas e instrumentos de avaliación empregados

Na memoria final de curso reflectiranse os cambios introducidos e os aspectos a mellorar.

18. PD RELIXIÓN CATÓLICA

1.-INTRODUCCIÓN-CONTEXTUALIZACIÓN

A presente programación forma parte dun proxecto completo de 1o a 6o de Educación Primaria que se adapta ao ritmo e necesidades de cada idade, mantendo a coherencia na secuenciación de contidos, metodoloxía e claves pedagóxicas para a etapa. Das claves pedagóxicas desta programación queremos destacar que: - Nun horizonte de formación integral, esta programación asume o reto da educación emocional como elemento esencial do proceso de aprendizaxe. Pretendese axudar aos alumnos a nomear o seu mundo emocional para regulalo, e integrar as emocións nos contidos relixiosos.

- Partindo das intelixencias múltiples que diferencian os itinerarios persoais de aprendizaxe de cada alumno, esta programación propón actividades diferentes para traballar cada unha das oito intelixencias: lingüística-verbal, lóxico-matemática, visual-espacial, corporal-cinestésica, musical, interpersonal, intrapersonal e naturalista.

Como suxire a LOMCE este proxecto baséase nunha metodoloxía que promove o desenvolvemento das competencias básicas. As aprendizaxes significativas no área de relixión se articulan xunto aos doutras materias dotando aos alumnos de coñecementos “útiles” para a súa vida cotiá.

Mediante estratexias de aprendizaxe cooperativo e o uso de ferramentas TIC, podense deseñar itinerarios personalizados que poden adaptarse con flexibilidade aos diferentes ritmos de aprendizaxe e circunstancias do grupo.

2.-CONTRIBUCIÓN DA MATERIA DE RELIXIÓN CATÓLICA AO LOGRO DAS COMPETENCIAS BÁSICAS

Este currículo válese dos elementos cristiáns presentes na contorna do alumnado, as imaxes e símbolos, a linguaxe e outros recursos, para a comprensión da relixiosidade propia de cada etapa evolutiva. Desenvólvese así a competencia en comunicación

lingüística, que se serve da linguaxe que conforma a cultura e tradición que se transmite dunha a outra xeración. Así, a linguaxe bíblica e a súa riqueza de expresión e simboloxía, a linguaxe doctrinal e a súa precisión conceptual, analítica e argumental e a linguaxe

litúrxico e a súa proximidade á linguaxe dos símbolos do pobo cristián, axudarán ao desenvolvemento desta competencia nos estudantes. Sen esquecer a singularidade que esta materia aporta á dimensión de escoita da comunicación. Así mesmo, o ensino escolar da relixión católica favorece o desenvolvemento da responsabilidade persoal e social e das demais virtudes cívicas, para o ben común da sociedade, contribuíndo así á adquisición das competencias sociais e cívicas. Esta educación da dimensión moral e social da persoa, favorecerá a maduración dunha corresponsabilidade, o exercicio da solidariedade, da liberdade, da xustiza e da caridade. Por outra banda, a relixión católica aporta á competencia cultural e artística o significado e valoración crítica de tantas obras da nosa contorna, motivando o aprecio pola propia

cultura e estímoo adecuada doutras tradicións culturais e relixiosas. A cultura e a historia occidental, a propia historia, non poden ser comprendidas e asumidas si prescindese do feito relixioso presente sempre na historia cultural dos pobos. De igual modo, a expresión artística da fe segue colaborando na actualidade ao enriquecemento do noso patrimonio cultural. A competencia para a autonomía e iniciativa persoal desenvólvese no estudante partindo do verdadeiro coñecemento de si mesmo,

das súas potencialidades, da súa dignidade e do seu sentido. A formación relixiosa católica aporta a devandita competencia unha cosmovisión que dá sentido á vida e, xa que logo, á cultura e á identidade da persoa humana. Unha cosmovisión que fai posible a formación integral do estudante fronte a visións parciais.

A contribución ao desenvolvemento das competencias básicas vén marcada polos estándares de aprendizaxe que se concretan en descritores. Estes trabállanse e se evalúan mediante actividades. É, xa que logo, nas actividades ou tarefas onde incorporamos o tratamento ou desenvolvemento das competencias básicas. Na programación de cada unidade didáctica están marcados os contidos que se abordan e as actividades que desenvolven as

competencias básicas.

Ao final de cada unidade propónse unha avaliación competencial que pode ampliarse coas avaliacións incluídas no caderno de recursos didácticos.

3.-OBXECTIVOS E TEMPORALIZACIÓN

1.-Identificar e explicar a estrutura do feito relixioso, as súas principais manifestacións na antigüidade e algúns signos e símbolos máis significativos. 2.-Comprender que as distintas relixións son diferentes formas de relacionarse con Deus e identificar algunhas das principais relixións actuais.	1º TRIMESTRE
3.-Valorar a importancia da confianza en Deus nos momentos clave da historia de Israel. 4.-Descubrir o amor de Deus á luz das bienaventuranzas.	2º TRIMESTRE
5.-Coñecer o significado da chegada do Espírito Santo e reflexionar sobre a importancia deste para os cristiáns. 6.-Coñecer as funcións das primeiras comunidades cristiás.	3º TRIMESTRE

4.-ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

- 1- Localiza, a través de diversas fontes, biografías que mostran o desexo humano do ben.
- 2.-Comparte cos seus compañeiros os trazos máis significativos.
- 3.- Xustifica críticamente as consecuencias que se derivan de facer o ben.
- 4.- Propón situacións na historia que manifestan o beneficio de facer o ben.
- 5.-Define o término bíblico de Alianza.
- 6.- Explica e sintetiza os trazos característicos da Alianza de Deus co seu pobo.
- 7.- Clasifica e é consciente do contido do decálogo.
- 8.-Describe coas súas palabras experiencias da súa vida relacionadas cos mandamentos.
- 9.- Nomea e clasifica os grupos de libros no Antigo e Novo Testamento.
- 10.- Confecciona materiais para situar cronolóxicamente os principais libros da Biblia.

- 11.- Interpreta e aprecia o cambio que orixinou o encontro con Xesús nalgúns dos personaxes que aparecen nos evanxeos.
- 12.- Selecciona, xustifica a elección e explica por escrito o significado dalgúns milagres.
- 13.- Dramatiza con respecto algúns milagres narrados nos evanxeos.
- 14.- Sinala afirmacións das testemuñas recolleitas nos primeiros capítulos dos Feitos dos Apóstolos onde se recoñece que a resurrección é acción de Deus.
- 15.- Busca e explica signos e xestos da comunidade cristiá onde se manifesta a presenza de Xesús hoxe.
- 16.- Identifica e describe os trazos e funcións dos diferentes membros da comunidade eclesial.
- 17.- Explica e valora o significado das palabras de Xesús na Última Cea.
- 18.- Asocia a celebración da Eucaristía coas palabras e os xestos de Xesús na Última Cea.

6.-MÍNIMOS PARA SUPERAR A MATERIA

- Coñece elementos importantes do xudaísmo e islam.
- Valora e respecta as distintas relixións e as súas manifestacións.
- Identifica textos do A. T. e N. T. nos que se anuncia a chegada do Mesías.
- Sinala as diferenzas entre a vida dos apóstolos antes e despois da resurrección de Xesús.
- Busca correctamente a cita bíblica de Pentecostés.
- Coñece as palabras e feitos que nos mostran o perdón de Deus.
- Comprende que Xesús e os seus apóstolos son os fundadores da Igrexa.

7.-PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

A avaliación debe ser un proceso continuado ao longo de todo o curso escolar, por iso, para sistematizala establécense tres momentos diferentes:

Avaliación inicial, que facilita a valoración dos coñecementos previos, as capacidades e as actitudes do alumnado, con obxecto de adecuar o proceso de ensino-aprendizaxe á realidade das súas posibilidades. Avaliación formativa continua, que pretende coñecer si vanse logrando os obxectivos propostos, cando aínda se pode intervir modificando o camiño para conseguilos; é dicir, avaliación do proceso e como proceso. Este tipo de avaliación ten un especial carácter regulador, orientador e auto-corrector do proceso educativo desde o seu comezo, o que require unha avaliación inicial previa. Cando o progreso dun alumno ou unha alumna non sexa o adecuado, adoptaranse as medidas de atención á diversidade que procedan. Avaliación sumativa, na que se valora, sobre todo, o grado de adquisición das

competencias clave, expresadas nos criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e os descritores; é dicir, avaliación do resultado.

PROCEDEMENTOS	INSTRUMENTOS
OBSERVACIÓN SISTEMÁTICA	Escalas de observación Categorical (Nunca, as veces, sempre) Numérica
ANÁLISE DE PRODUCCIÓNS DOS ALUMNOS	Lista de control Diario de clase Caderno de clase Traballo de aplicación e síntese Resúmenes Monografías Resolución de exercicios Textos escritos Produccións orais Produccións plásticas ou musicais

	Produccións motrices Xogos de simulación e dramáticos Investigacións
INTERCAMBIOS ORAIS	Diálogo Entrevista Posta en común Asamblea
PROBAS ESPECÍFICAS	Obxetivas Abertas Interpretación de datos (ilustración, mapa) Exposición dun tema Probas de capacidade motriz
CUESTIONARIOS	
GRABACIÓNS E ANÁLISE	

8.-METODOLOXÍA

Partindo das características psicoevolutivas e o desenvolvemento relixioso e moral dos nenos e nenas desta etapa e das súas experiencias vitais, iníciase cada sesión con elementos motivadores para propiciar o interese, a atención e a motivación. Exporanse actividades de observación, escoita, diálogo e busca de respostas, combinando o traballo persoal co de grupo. Buscarase o fomento no alumnado da capacidade para ver, xulgar e actuar sobre si mesmos, os demais, a sociedade e o medio ambiente.

9.-MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

-Libro de texto

- Caderno para traballos
- Material escolar (lapis, ceras, tixeiras, pegamento,...)
- Recursos de aula (mapas, láminas,...)
- Fichas complementarias e de reforzo.
- Recursos didácticos de internet.
- Revistas, xornais.
- Audio de cancións.
- Libros, diccionario, Biblia.
- Xogos didácticos de elaboración propia.

14.-ATENCIÓN A DIVERSIDADE

Contemplantase como principio a diversidade do alumnado, entendendo que deste xeito se garante ou desenvolvemento de todos eles á vez que unha atención personalizada en función das necesidades de cada un. Prestarase especial sensibilidade á atención personalizada dous alumnos e alumnas e ao establecemento de mecanismos de reforzo mediante actividades, fichas elaboradas adaptandoas as capacidades do alumnado e axuda por parte da mestra. Considerase imprescindible contar co asesoramento dous servizos de orientación do centro para a programación e posterior elaboración dous materiais e actividades que se empregarán.

10.-AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO.

- a.-Traballos que o alumnado vai realizando. (60% da nota. 6 puntos sobre 10)
- Tarefas que realiza no libro do alumno.
 - Preguntas que realiza e na clase.
 - Respostas que dá na clase.
 - Presentación dos traballos.

b.-Actitude ante a aprendizaxe. (10 % da nota. 1 punto sobre 10)

-Iniciativa, interese e participación activa no desenvolvemento da clase.

-Ter un comportamento adecuado en formas e expresións.

-Coidado e respecto polo material.

-Convivencia dentro e fóra do grupo.

-Respecto polas persoas e as opinións.

-Respecto polas persoas e as opinións.

-Atención ás explicacións do profesor/a e os compañeiros/ as.

c.-Probas de avaliación. (30% da nota. 3 puntos sobre 10)

11.-INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

a.-Cuestionario de valoración para o profesor

NIVEL	BAIXO	MEDIO	ALTO
Foi motivador para o alumno e para o mestre			
As actividades foron variadas e organizadas en grao de dificultade			
Aproveitamos os recursos e proxectos do centro			
Necesitouse actividades de reforzo polas dificultades dos contidos.			
Necesitouse máis tempo para traballar as unidades por dificultades externas á aula ou da dificultade dos contidos.			
Serviulles para conectar as súas aprendizaxes previas			

e construíron novos.			
Prevíronse actividades, respectando os distintos ritmos de aprendizaxe, con actividades tanto de reforzo como de ampliación.			
Os resultados dos controis, probas orais, exercicios en papel ou en lousa indican que se conseguiron os obxectivos previstos.			

b.-Diario de clase.

-Recollida de información do traballo e actividade.

-Posibles dificultades na posta en marcha das actividades previstas.

19. PD VALORES SOCIAIS E CÍVICOS

1. CONTIDOS

1. B1.1. O autocoñecemento. Identificación das características persoais e dos trazos de identidade, as propias capacidades e necesidades.
2. B1.2. Habilidades comunicativas. Expresión de vivencias e sentimentos de forma construtiva.
3. B1.3. O autoconcepto. A autovaloración; os trazos de personalidade. A autoconciencia emocional. A respectabilidade e a dignidade persoal. O estilo persoal positivo.
4. B1.4. As emocións. Identificación, recoñecemento, expresión e verbalización. Causas e consecuencias. Asociación pensamento-emoción.
5. B1.5. O autocontrol. A regulación dos sentimentos. As estratexias de reestruturación cognitiva. A resiliencia.
6. B1.6. A responsabilidade. O sentido do compromiso respecto a un mesmo e a ás demais persoas. Valoración do erro como factor de aprendizaxe e mellora.
7. B1.7. A autonomía persoal e a autoestima. Seguridade nun mesmo e nunha mesma, iniciativa, autonomía para a acción, confianza nas propias posibilidades. A toma de decisións persoal meditada. Tolerancia á frustración.
8. B1.8. A iniciativa. A automotivación. A autoproposta de desafíos.
9. B1.9. A Responsabilidade. Causas e consecuencias das accións propias. A toma de decisións persoais meditadas: técnicas e recursos. O sentido do compromiso respecto a un mesmo e aos demais.
10. B2.1. As habilidades de comunicación. A percepción e o emprego do espazo físico na comunicación. Os elementos da comunicación non verbal que favorecen o diálogo: ton de voz e maneira de falar. Adecuación a diferentes contextos.

11. B2.2. A comunicación receptiva. A escoita activa. Estratexias da linguaxe oral como instrumento de comunicación: escoitar, preguntar, argumentar.
12. B2.3. Os elementos da comunicación que favorecen o diálogo. Iniciación, mantemento e finalización de conversas. Identificación e recoñecemento de hábitos que facilitan e dificultan a comunicación.
13. B2.4. A aserción. Exposición e defensa das ideas propias con argumentos fundados e razoables empregando estratexias de comunicación construtivas.
14. B2.5. O diálogo. A busca do mellor argumento. A creación de pensamentos compartidos a través do diálogo.
15. B2.6. A intelixencia interpersoal. A empatía: atención, escoita activa, observación e análise de comportamentos. O altruísmo.
16. B2.7. O respecto, a tolerancia e a valoración do outro. As diferenzas culturais. Análise de situacións na escola e fóra dela que producen sentimentos positivos ou negativos no alumnado.
17. B2.8. A diversidade. Respecto polos costumes e modos de vida diferentes ao propio.
18. B2.9. As condutas solidarias. A disposición de apertura cara aos demais: compartir puntos de vista e sentimentos. As dinámicas de cohesión de grupo.
19. B3.1. Responsabilidade no exercicio dos dereitos e dos deberes individuais nos grupos nos que se integra e participación nas tarefas e decisión destes. A disposición de apertura cara ao outro, ao compartir puntos de vista e sentimentos.
20. B3.2. A interdependencia e a cooperación. A interdependencia positiva e a participación igualitaria. As condutas solidarias. A aceptación incondicional do outro. A resolución de problemas en colaboración. Compensación de carencias dos e das demais. A disposición de apertura cara ao outro, ao compartir puntos de vista e sentimentos.
21. B3.3. Estructuras e técnicas da aprendizaxe cooperativa.

- 22.B3.4. Valoración da necesidade de normas compartidas que regulan a convivencia frutífera no ámbito social. Elaboración de normas de convivencia da aula e do centro positivas, facilitadoras e asumidas polo grupo e pola comunidade.
- 23.B3.5. A resolución de conflitos. A linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais. As fases da mediación formal. A transformación do conflito en oportunidade.
- 24.B3.6. Identificación, recoñecemento e valoración dos dereitos de todos os nenos e de todas as nenas do mundo recoñecidos nas declaracións universais, no Estatuto de autonomía de Galicia e na Constitución española.
- 25.B3.7. Os valores cívicos e o exercicio dos dereitos e deberes nas situacións de convivencia no contorno inmediato entre iguais.
- 26.B3.8. Dereitos dos nenos e das nenas. Relacións entre dereitos e deberes. Recoñecemento do seu carácter universal para todos os homes e as mulleres, sen discriminación.
- 27.B3.9. Realización e interpretación de gráficos sinxelos.
- 28.B3.10. As diferenzas de sexo como un elemento enriquecedor. Análise das medidas que contribúen a un equilibrio de xénero e a unha auténtica igualdade de oportunidades. Valoración da igualdade de dereitos de homes e de mulleres na familia e no mundo laboral e social.
- 29.B3.11. A repercusión social, no presente e no futuro, de accións individuais e colectivas. Identificación de actitudes e de estratexias persoais e colectivas de coidado do medio e promoción de formas de vida saudables.
- 30.B3.12. A educación viaria. Respecto cara ás normas de mobilidade viaria. Identificación das causas e grupos de risco nos accidentes de tráfico.
- 31.B3.13. Identificación de actitudes e de estratexias persoais e colectivas que contribúen a consolidar condutas e hábitos viarios correctos.

2. COMPETENCIAS CLAVE

Competencia social e cívica

A área contribúe ao desenvolvemento da competencias sociais e cívicas posto que desde esta desenvolveranse aquelas habilidades que permiten saber que os conflitos de valores e intereses forman parte da convivencia, resolvelos con actitude construtiva e tomar decisións con autonomía empregando. Adquírense coñecementos sobre a sociedade, chégase a construír unha escala de valores me diante a reflexión crítica e o diálogo no marco dos patróns culturais básicos de cada rexión, país ou comunidade.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

A dimensión ética da Competencia sociais e cívicas entraña ser consciente dos valores da contorna, avalialos e reconstruílos afectiva e racionalmente para crear progresivamente un sistema de valores propio e comportarse en coherencia con eles ao afrontar unha decisión ou un conflito. Iso supón entender que non toda posición persoal é ética se non está baseada no respecto a principios ou valores universais como os que encerra a Declaración dos Dereitos Humanos.

En consecuencia, entre as habilidades desta competencia destacan coñecerse e valorarse, saber comunicarse en distintos contextos, expresar as propias ideas e escoitar as alleas, ser capaz de porse no lugar dos demais e comprender os seus puntos de vista aínda que sexan diferentes aos propios, e tomar decisións nos distintos niveis da vida comunitaria, valorando conxuntamente os intereses individuais e os do grupo. Ademais implica, a valoración das diferenzas á vez que o recoñecemento da igualdade de dereitos entre os diferentes colectivos, en particular, entre homes e mulleres. Igualmente, a práctica do diálogo e da negociación para chegar a acordos como forma de resolver os conflitos, tanto no ámbito persoal como no social.

Competencia aprender a aprender

Contribuirá ao desenvolvemento da Competencia do aprender a aprender posto que axudará a ser consciente do que se sabe e do que é necesario aprender, de como se aprende, e de como se xestionan e controlan de forma eficaz os procesos de aprendizaxe, optimizándoos e orientándoos a satisfacer obxectivos persoais. Require coñecer as propias potencialidades e carencias, sacando proveito das primeiras e tendo

motivación e vontade para superar as segundas desde unha expectativa de éxito, aumentando progresivamente a seguridade para afrontar novos retos de aprendizaxe.

En cada bloque de contidos dos que se compón esta área de Valores Sociais e Cívicos, do mesmo xeito que na área de Ciencias sociais, os obxectivos xerais estarán marcados polo desenvolvemento das competencias sociais e cívicas que implican a habilidade e capacidade para utilizar os coñecementos e actitudes sobre a sociedade; para interpretar fenómenos e problemas sociais en contextos cada vez máis diversificados; para elaborar respostas, tomar decisións e resolver conflitos, así como para interactuar con outras persoas e grupos conforme a normas baseadas no respecto mutuo e en conviccións democráticas. Ademais de incluír accións a un nivel máis próximo ao individuo como parte dunha implicación cívica e social. A relación coa Competencia Social e cívica é directa xa que nesta área recollerase a habilidade para a comprensión dos sucesos, a predición das consecuencias e a actividade sobre o estado de saúde das persoas e a sustentabilidade ambiental.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

Sen dúbida, unha das contribucións máis directas será ao desenvolvemento da competencia da autonomía persoal.

Facilitará, por unha banda, a adquisición da conciencia e aplicación dun conxunto de valores e actitudes persoais de interrelación, como a responsabilidade, a perseveranza, o coñecemento de si mesmo e a autoestima, a creatividade, a autocrítica, o control emocional, a capacidade de elixir, de calcular riscos e de afrontar os problemas, así como a capacidade de demorar a necesidade de satisfacción inmediata, de aprender dos erros e de asumir riscos.

Conciencia e expresións culturais

En canto á Competencia para a Conciencia e expresións culturais contribuirá desenvolvendo a capacidade de elixir con criterio propio, de imaxinar proxectos, e de levar adiante as accións necesarias para desenvolver as opcións e plans persoais no marco de proxectos individuais ou colectivos- responsabilizándose deles, tanto no ámbito

persoal, como social e laboral. Neste sentido tamén contribuirá á formación cultural de grupo ou identidade social e a capacidade de aprecio e recoñecemento do artístico.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

En relación á Competencia en Sentido de iniciativa e espírito emprendedor, esta área desenvolve a transformación das ideas en accións; é dicir, proporse obxectivos e planificar e levar a cabo proxectos, incluíndo a capacidade para provocar cambios e a habilidade para aceptar e apoiar cambios producidos por factores externos, asumindo a responsabilidade das propias accións e marcando obxectivos coa finalidade de alcanzalos. Require, por tanto poder reelaborar as formulacións previas e xerar novas ideas, buscar solucións e levalas á práctica, analizar posibilidades e limitacións, coñecer as fases de desenvolvemento dun proxecto, planificar, tomar decisións, actuar, avaliar o feito e autoevaluarse, extraer conclusións e valorar as posibilidades de mellora.

Competencia en comunicación lingüística

A área desenvolve de forma transversal e instrumental a competencia de comunicación lingüística que posibilita o dispor de habilidades sociais para relacionarse, cooperar e traballar en equipo e porse no lugar do outro, valorar as ideas dos demais, dialogar e negociar, a asertividade para facer saber adecuadamente aos demais as propias decisións, e traballar de forma cooperativa e flexible.

Competencia Dixital

Por último esta área debe contribuír ao desenvolvemento da Competencia dixital coa que se poderán pór en valor actitudes e hábitos de respecto aos demais a través do uso correcto de internet e as redes sociais coa potencialidade dunha relación social emerxente.

Perfil competencial

	CC L	CMC T	C D	CAA	CS C	CSI E	CCE C
VSCB1.1.1. Expressa a percepción da súa propia identidade relacionando a representación que fai de un mesmo e a imaxe que expresan das demais persoas.	X				X		
VSCB1.1.2. Manifesta verbalmente unha visión positiva das súas propias calidades e limitacións.	X			X	X		
VSCB1.2.1. Razona o sentido do compromiso respecto a un mesmo e ás demais persoas.	X				X	X	
VSCB1.2.2. Actúa de forma respectable e digna.					X	X	
VSCB1.3.1. Reflexiona, sintetiza e estrutura os seus pensamentos.				X			
VSCB1.3.2. Utiliza estratexias de reestruturación cognitiva, de xeito guiado, sobre situacións da súa realidade.				X			
VSCB1.3.3. Aplica o autocontrol á toma de decisións, á negociación e a resolución de conflitos, de xeito guiado.					X	X	
VSCB1.3.4. Expressa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas.	X				X	X	
VSCB1.4.1. Traballa en equipo valorando o esforzo individual e colectivo para a consecución de obxectivos.					X	X	
VSCB1.4.2. Asume as súas responsabilidades durante a colaboración.					X	X	
VSCB1.4.3. Realiza unha autoavaliación responsable da execución das tarefas.				X	X	X	
VSCB1.5.1. Utiliza o pensamento creativo na análise de problemas e na formulación de propostas de actuación.					X	X	
VSCB1.5.2. Emprega estratexias para facer fronte á incerteza, ao medo ou ao fracaso.					X	X	
VSCB1.6.1. Participa na resolución de problemas escolares con seguridade e motivación.					X	X	
VSCB1.6.2. Realiza propostas creativas e utiliza as súas competencias para abordar proxectos sobre valores sociais.					X	X	X

VSCB1.6.3. Define e formula claramente problemas de convivencia.	X				X		
VSCB.1 7.1.Sopesa as consecuencias das súas accións.					X	X	
VSCB1.7.2. Desenvolve actitudes de respecto e solidariedade cara aos demais en situacións formais e informais da interacción social.					X	X	
VSCB2.1.1. Expresar con claridade e coherencia opinións, sentimentos e emocións.	X				X	X	
VSCB2.1.2. Emprega apropiadamente os elementos da comunicación verbal e non verbal, en consonancia cos sentimentos.	X				X		
VSCB2.1.3. Emprega a comunicación verbal en relación coa non verbal en exposicións orais.	X			X		X	
VSCB2.1.4. Expón respectuosamente os argumentos.	X				X		
VSCB2.2.1. escoita exposicións orais e entende a comunicación desde o punto de vista da persoa que fala.	X				X		
VSCB2.2.2. Realiza actividades cooperativas detectando os sentimentos e pensamentos que subxacen no que se está a dicir.	X				X	X	
VSCB2.2.3. Colabora en proxectos grupais escoitando activamente, demostrando interese polas outras persoas.	X			X	XX	X	
VSCB2.3.1. Comunícase empregando expresións para mellorar a comunicación e facilitar o achegamento co seu interlocutor nas conversas.	X				X		
VSCB2.3.2. Amosa interese polos seus interlocutores.	X				X		
VSCB2.4.1. Expresa abertamente as propias ideas e opinións.	X				X	X	
VSCB2.4.2. Emprega a linguaxe positiva.	X				X		
VSCB2.5.1. Relaciona diferentes ideas e opinións para atopar os seus aspectos comúns.	X			X	X		
VSCB2.6.1. Emprega diferentes habilidades sociais.					X		
VSCB2.6.2. Participa activamente en actividades grupais e reflexiona sobre a súa contribución á cohesión dos grupos sociais aos que pertence.					X	X	
VSCB2.7.1. Respecta e acepta as diferenzas individuais.					X		
VSCB2.7.2. Recoñece, identifica e expresa as calidades doutras persoas.					X		

VSCB2.8.1. Forma parte activa das dinámicas do grupo.					X	X	
VSCB2.8.2. Establece e mantén relacións emocionais amigables, baseadas no intercambio de afecto e a confianza mutua.					X	X	
VSCB3.1.1. Desenvolve proxectos e resolve problemas en colaboración.					X	X	
VSCB3.1.2. Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais compartindo puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na aula.					X	X	
VSCB3.2.1. Aмосa boa disposición para ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe.				X	X	X	
VSCB3.2.2. Emprega axeitadamente estratexias de axuda entre iguais.				X	X	X	
VSCB3.2.3. Respecta as regras durante o traballo en equipo.					X		
VSCB3.2.4. Emprega destrezas de interdependencia positiva.				X	X	X	
VSCB3.3.1. Percibe e verbaliza a necesidade de que existan normas de convivencia nos diferentes espazos de interacción social	X				X		
VSCB3.3.2. Participa na elaboración das normas da aula.	X				X	X	
VSCB3.3.3. Respecta as normas do centro escolar.					X		
VSCB3.4.1. Resolve os conflitos de modo construtivo, con axuda dunha persoa adulta.					X	X	
VSCB3.4.2. Manexa a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos e intencións nas relacións interpersoais.	X				X		
VSCB3.4.3. Analiza as emocións, sentimentos e posibles pensamentos das partes en conflito.					X	X	
VSCB3.5.1. Argumenta a necesidade de protexer os dereitos básicos da infancia.	X				X		
VSCB3.5.2. Xustifica a importancia de que todos os nenos e nenas reciban axuda.					X		
VSCB3.5.3. Razona as consecuencias da explotación infantil e a trata de nenos e nenas.					X	X	
VSCB3.6.1. Expón verbalmente a correlación entre dereitos e deberes.	C				C		
VSCB3.6.2. Razona a valoración de situacións reais expostas en internet, en	C		X		X		

relación aos dereitos da infancia.							
VSCB3.6.3. Expón mediante traballos de libre creación as conclusións da súa análise crítica das diferenzas na asignación de tarefas e responsabilidades na familia e na comunidade escolar en función do sexo.					X		X
VSCB3.7.1. Expón de forma argumentada a importancia de valorar a igualdade de dereitos de homes e mulleres, a corresponsabilidade nas tarefas domésticas e o coidado da familia.	X				X		
VSCB3.7.2. Realiza traballos de libre creación investigando casos de falta de corresponsabilidade no coidado da familia presentados nos medios de comunicación.	X		X		X	X	X
VSCB3.8.1. Amonesta o interese pola natureza que o rodea e séntese parte integrante dela.					X		
VSCB3.8.2. Razona os motivos da conservación dos bens naturais.	X				X		
VSCB3.8.3. Propón iniciativas para participar no uso adecuado de bens naturais razoando os motivos.					X	X	
VSCB3.9.1. Colabora en campañas escolares sobre a importancia do respecto das normas de educación viaria.					X	X	
VSCB3.9.2. Investiga sobre as principais causas dos accidentes de tráfico coa axuda das novas tecnoloxías.		X		X	X		
VSCB3.9.3. Expón as consecuencias de diferentes accidentes de tráfico.	X	X	X		X		

3. METODOLOXÍA

Actividade lectiva presencial

Aproveitaremos tódolos recursos habituais da aula ordinaria. Confeccionaremos un caderno do alumno onde plasmaremos os aspectos máis importantes traballados na aula. Este material pode ser ampliado coa confección de material que vaimos precisando coma axudas visuais...

- Trataremos de crear un ambiente propicio que lles dea seguridade e interese pola aprendizaxe.

- Traballaremos de xeito globalizado e interrelacionando as distintas actividades.
- As actividades faranse a través do xogo e de recursos narrativos (contos, lendas, mitos).
- Serviremos de modelo ao alumnado.
- A dinámica da sesión será moi activa, con actividades curtas, dándolles opción de participar a tódolos nenos.
- Apoiarémonos en recursos visuais e iremos do máis xeral o máis concreto.

Actividade lectiva semipresencial

Neste suposto, a semana que a actividade sexa presencial realizaranse actividades de carácter máis práctico e participativo. O traballo a realizar na semana que a actividade non sexa presencial estará a disposición do alumnado na aula virtual ou indicaráselle na aula durante a semana que están de xeito presencial, dependendo da complexidade ou particularidade de cada unidade didáctica.

Actividade lectiva non presencial

A metodoloxía levada a cabo nesta situación será o máis motivadora, activa e participativa posible. Estará baseada no emprego de textos, canción e curtametraxes motivadoras que axuden a activar o interese do alumnado pola materia. Serán actividades prácticas e lúdicas para propiciar un unha aprendizaxe o máis amena posible.

Empregarase a aula virtual do centro ou o correo electrónico para entregar o traballo semanal, facendo posteriormente un seguimento da realización das actividades e propiciando un contacto o máis directo posible coas familias.

4. MEDIDAS ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

O profesorado participará de forma global no tratamento da diversidade do alumnado xa que cada alumno ou alumna dentro da aula desenvolve diferentes ritmos de aprendizaxe.

Para facilitar os avances individuais téñense en conta os coñecementos previos dos alumnos e a súa actitude ante os diferentes contidos para que o proceso de adquisición de novos contidos siga un proceso natural.

Dáse una especial importancia ao autocoñecemento e ao respecto así como traballar a intelixencia emocional, os xogos cooperativos e a resolución pacífica de conflitos.

Propóñense actividades de reforzo para os alumnos que necesiten afianzar conceptos e de ampliación para aqueles que rematen axiña as actividades e poden ampliar contidos.

Para que o alumnado con necesidades específicas de apoio educativo que requira unha atención educativa diferente á ordinaria por presentar necesidades educativas especiais, dificultades específicas de aprendizaxe, trastorno por déficit de atención e hiperactividade (TDAH), altas capacidades intelectuais, por se incorporar tarde ao sistema educativo ou por condicións persoais ou de historia escolar poida alcanzar o máximo desenvolvemento das súas capacidades persoais e os obxectivos e as competencias da etapa, estableceranse as medidas curriculares e organizativas oportunas que aseguren o seu progreso axeitado, de conformidade co disposto nos artigos 71 a 79 bis da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio.

Entre as medidas indicadas na epígrafe anterior considéranse as que garantan que as condicións de realización das avaliacións se adapten ás necesidades do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.

- A escolarización do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo rexerase polos principios de normalización e inclusión e asegurará a súa non-discriminación e a igualdade efectiva no acceso e permanencia no sistema educativo.
- A identificación e valoración do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo e, de ser o caso, a intervención educativa derivada desa

valoración, realizarase da forma máis temperá posible. Os centros docentes deberán adoptar as medidas necesarias para facer realidade esa identificación, valoración e intervención.

Estableceranse os procedementos oportunos cando sexa necesario realizar adaptacións significativas dos elementos do currículo dese alumnado. Estas adaptacións se realizarán buscando o máximo desenvolvemento posible das competencias clave, e a avaliación continua e a promoción tomarán como referente os elementos fixados nas devanditas adaptacións.

A escolarización do alumnado con altas capacidades intelectuais, identificado como tal segundo o procedemento e nos termos que estableza a consellería competente en materia de educación, flexibilizarase nos termos que determine a normativa vixente. Esta flexibilización poderá incluír tanto a impartición de contidos e a adquisición de competencias propias de cursos superiores como a ampliación de contidos e competencias do curso corrente, así como outras medidas. Os plans de actuación, así como os programas de enriquecemento curricular adecuados ás necesidades do alumnado con altas capacidades intelectuais, que lle corresponde adoptar á consellería competente en materia de educación, permitirán desenvolver ao máximo as capacidades deste alumnado e terán en consideración o seu ritmo e o estilo de aprendizaxe, así como o daquel alumnado especialmente motivado pola aprendizaxe.

5. AVALIACIÓN

Avaliación inicial para coñecer o punto de partida do grupo de alumnos. Avaliación continua para adaptarnos as necesidades que vaian xurdindo na posta en práctica. Final para avaliar se se cumpriron os obxectivos e facer propostas de mellora.

Criterios

1. B1.1. Crear unha imaxe positiva de un mesmo tomando decisións meditadas e responsables, baseadas nun bo autoconcepto.
2. B1.2. Construír o estilo persoal baseándose na respectabilidade e na dignidade persoal.

3. B1.3. Estructurar un pensamento efectivo e independente empregando as emocións de forma positiva.
4. B1.4. Desenvolver o propio potencial, mantendo unha motivación intrínseca e esforzándose para o logro de éxitos individuais e compartidos.
5. B1.5. Adquirir capacidades para tomar decisións de forma independente, manexando as dificultades para superar frustracións e sentimentos negativos ante os problemas.
6. B1.6. Desenvolver a autonomía e a capacidade de emprendemento para conseguir logros persoais responsabilizándose do ben común.
7. B1.7. Propoñerse desafíos e levalos a cabo mediante unha toma de decisión persoal, meditada e responsable, desenvolvendo un bo sentido do compromiso respecto a un mesmo e aos demais.
8. B2.1. Expresar opinións, sentimentos e emocións, empregando coordinadamente a linguaxe verbal e non verbal.
9. B2.2. Utilizar habilidades de escoita e o pensamento de perspectiva con empatía.
10. B2.3. Iniciar, manter e finalizar conversas cunha maneira de falar adecuada aos interlocutores e ao contexto, tendo en conta os factores que inhiben a comunicación para superar barreiras e os que permiten lograr proximidade.
11. B2.4. Empregar a aserción.
12. B2.5. Dialogar creando pensamentos compartidos con outras persoas para atopar o mellor argumento.
13. B2.6. Establecer relacións interpersoais positivas empregando habilidades sociais.
14. B2.7. Actuar con tolerancia comprendendo e aceptando as diferenzas.
15. B2.8. Contribuír á mellora do clima do grupo amosando actitudes cooperativas e establecendo relacións respectuosas.
16. B3.1. Resolver problemas en colaboración, poñendo de manifesto unha actitude aberta cara aos demais e compartindo puntos de vista e sentimentos.

- 17.B3.2.Traballar en equipo favorecendo a interdependencia positiva e amosando condutas solidarias.
- 18.B3.3. Implicarse na elaboración e no respecto das normas da comunidade educativa empregando o sistema de valores persoal que constrúe a partir dos valores universais.
- 19.B3.4. Participar activamente na vida cívica de forma pacífica e democrática transformando o conflito en oportunidade, coñecendo e empregando as fases da mediación e usando a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais.
- 20.B3.5. Comprender a importancia dos dereitos da infancia, valorando as condutas que os protexen.
- 21.B3.6. Comprender a correlación entre dereitos e deberes, valorando situacións reais en relación aos dereitos da infancia e respectando a igualdade de dereitos de nenos e nenas no contexto social.
- 22.B3.7. Comprender e valorar a igualdade de dereitos de homes e mulleres, a corresponsabilidade nas tarefas domésticas e o coidado da familia, argumentando en base a procesos de reflexión, síntese e estruturación.
- 23.B3.8. Realiza un uso responsable dos bens da natureza, comprendendo e interpretando sucesos, analizando causas e predicindo consecuencias.
- 24.B3.9. Valorar as normas de seguridade viaria, analizando as causas e consecuencias dos accidentes de tráfico.

Estándares de aprendizaxe

1. VSCB1.1.1. Expresa a percepción da súa propia identidade relacionando a representación que fai de un mesmo e a imaxe que expresan das demais persoas.
2. VSCB1.1.2. Manifesta verbalmente unha visión positiva das súas propias calidades e limitacións.
3. VSCB1.2.1. Razona o sentido do compromiso respecto a un mesmo e ás demais persoas.

4. VSCB1.2.2. Actúa de forma respectable e digna.
5. VSCB1.3.1. Reflexiona, sintetiza e estrutura os seus pensamentos.
6. VSCB1.3.2. Utiliza estratexias de reestruturación cognitiva, de xeito guiado, sobre situacións da súa realidade.
7. VSCB1.3.3. Aplica o autocontrol á toma de decisións, á negociación e a resolución de conflitos, de xeito guiado.
8. VSCB1.3.4. Expresa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas.
9. VSCB1.4.1. Traballa en equipo valorando o esforzo individual e colectivo para a consecución de obxectivos.
10. VSCB1.4.2. Asume as súas responsabilidades durante a colaboración.
11. VSCB1.4.3 Realiza unha autoavaliación responsable da execución das tarefas.
12. VSCB1.5.1. Utiliza o pensamento creativo na análise de problemas e na formulación de propostas de actuación.
13. VSCB1.5.2. Emprega estratexias para facer fronte á incerteza, ao medo ou ao fracaso.
14. VSCB1.6.1. Participa na resolución de problemas escolares con seguridade e motivación.
15. VSCB1.6.2. Realiza propostas creativas e utiliza as súas competencias para abordar proxectos sobre valores sociais.
16. VSCB1.6.3. Define e formula claramente problemas de convivencia.
17. VSCB.1 7.1. Sopesa as consecuencias das súas accións.
18. VSCB1.7.2. Desenvolve actitudes de respecto e solidariedade cara aos demais en situacións formais e informais da interacción social.
19. VSCB2.1.1. Expresar con claridade e coherencia opinións, sentimentos e emocións.

20. VSCB2.1.2. Emprega apropiadamente os elementos da comunicación verbal e non verbal, en consonancia cos sentimentos.
21. VSCB2.1.3. Emprega a comunicación verbal en relación coa non verbal en exposicións orais.
22. VSCB2.1.4. Expón respectuosamente os argumentos.
23. VSCB2.2.1. Escoita exposicións orais e entende a comunicación desde o punto de vista da persoa que fala.
24. VSCB2.2.2. Realiza actividades cooperativas detectando os sentimentos e pensamentos que subxacen no que se está a dicir.
25. VSCB2.2.3. Colabora en proxectos grupais escoitando activamente, demostrando interese polas outras persoas.
26. VSCB2.3.1. Comunícase empregando expresións para mellorar a comunicación e facilitar o achegamento co seu interlocutor nas conversas.
27. VSCB2.3.2. Amosa interese polos seus interlocutores.
28. VSCB2.4.1. Expresa abertamente as propias ideas e opinións.
29. VSCB2.4.2. Emprega a linguaxe positiva.
30. VSCB2.5.1. Relaciona diferentes ideas e opinións para atopar os seus aspectos comúns.
31. VSCB2.6.1. Emprega diferentes habilidades sociais.
32. VSCB2.6.2. Participa activamente en actividades grupais e reflexiona sobre a súa contribución á cohesión dos grupos sociais aos que pertence.
33. VSCB2.7.1. Respecta e acepta as diferenzas individuais.
34. VSCB2.7.2. Recoñece, identifica e expresa as calidades doutras persoas.
35. VSCB2.8.1. Forma parte activa das dinámicas do grupo.
36. VSCB2.8.2. Establece e mantén relacións emocionais amigables, baseadas no intercambio de afecto e a confianza mutua.

37. VSCB3.1.1. Desenvolve proxectos e resolve problemas en colaboración.
38. VSCB3.1.2. Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais compartindo puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na aula.
39. VSCB3.2.1. Amosa boa disposición para ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe.
40. VSCB3.2.2. Emprega axeitadamente estratexias de axuda entre iguais.
41. VSCB3.2.3. Respecta as regras durante o traballo en equipo.
42. VSCB3.2.4. Emprega destrezas de interdependencia positiva.
43. VSCB3.3.1. Percibe e verbaliza a necesidade de que existan normas de convivencia nos diferentes espazos de interacción social
44. VSCB3.3.2. Participa na elaboración das normas da aula.
45. VSCB3.3.3. Respecta as normas do centro escolar.
46. VSCB3.4.1. Resolve os conflitos de modo construtivo, con axuda dunha persoa adulta.
47. VSCB3.4.2. Manexa a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos e intencións nas relacións interpersoais.
48. VSCB3.4.3. Analiza as emocións, sentimentos e posibles pensamentos das partes en conflito.
49. VSCB3.5.1. Argumenta a necesidade de protexer os dereitos básicos da infancia.
50. VSCB3.5.2. Xustifica a importancia de que todos os nenos e nenas reciban axuda.
51. VSCB3.5.3. Razona as consecuencias da explotación infantil e a trata de nenos e nenas.
52. VSCB3.6.1. Expón verbalmente a correlación entre dereitos e deberes.
53. VSCB3.6.2. Razona a valoración de situacións reais expostas en internet, en relación aos dereitos da infancia.

- 54.VSCB3.6.3. Expón mediante traballos de libre creación as conclusións da súa análise crítica das diferenzas na asignación de tarefas e responsabilidades na familia e na comunidade escolar en función do sexo.
- 55.VSCB3.7.1. Expón de forma argumentada a importancia de valorar a igualdade de dereitos de homes e mulleres, a corresponsabilidade nas tarefas domésticas e o coidado da familia.
- 56.VSCB3.7.2. Realiza traballos de libre creación investigando casos de falta de corresponsabilidade no coidado da familia presentados nos medios de comunicación.
- 57.VSCB3.8.1. Aмосa interese pola natureza que o rodea e séntese parte integrante dela.
- 58.VSCB3.8.2. Razona os motivos da conservación dos bens naturais.
- 59.VSCB3.8.3. Propón iniciativas para participar no uso adecuado de bens naturais razoando os motivos.
- 60.VSCB3.9.1. Colabora en campañas escolares sobre a importancia do respecto das normas de educación viaria.
- 61.VSCB3.9.2. Investiga sobre as principais causas dos accidentes de tráfico coa axuda das novas tecnoloxías.
- 62.VSCB3.9.3. Expón as consecuencias de diferentes accidentes de tráfico.

Procedementos e instrumentos de avaliación

Ao longo das diferentes sesións recolleranse datos que permitan establecer o grao de consecución dos obxectivos propostos tendo en conta os estándares de avaliación establecidos para cada un dos cursos nos diferentes trimestres. Os **procedementos e instrumentos** cos que se levará a cabo a avaliación serán:

- **Observación directa** e sistemática dos alumnos, recollendo datos sobre o seu traballo diario (participación activa, interese pola materia, esforzo por mellorar) e o seu comportamento, actitude e destrezas adquiridas. Empregarase un **diario de clase e un rexistro anecdótico**.
- **Análise das producións:** caderno de traballo. Empregarase unha **listaxe de control**
- **Intercambios orais:** diálogos co grupo, debates, postas en común e valoracións das propias realización.

Para levar a cabo a avaliación teranse en conta os seguintes criterios de cualificación:

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN	PES O
Consecución dos obxectivos das diferentes unidades (atendendo aos criterios de avaliación e estándares establecidos na programación).	50%
Traballo diario (Participación activa, interese, esforzo por mellorar)	25%
Hábitos educativos (Conduta e comportamento persoal, relacións interpersoais e cooperación cos demais)	25%

6.TEMPRAIZACIÓN

OCTUBRE

-Identidad y dignidad

-Autoconcepto

-Autoestima

-Tolerancia

NOVIEMBRE

-Las emociones

- HABILIDADES SOCIALES:

- Escuchar

- Iniciar y mantener una conversación: turno de palabra.

- Dar las gracias y pedir disculpas.

-Pedir ayuda o favores.

- Afrontar críticas.

- Saber decir NO, a determinadas peticiones.

- Pensamiento positivo.

- Dar la opinión.

- Capacidad de negociación.

DICIEMBRE

- Expresión de: los propios sentimientos, gustos, deseos... ante los demás.

-Valoración personal de las propias experiencias, sentimientos...

- Conocimiento de otras situaciones que viven niños y niñas de otros países y culturas.

ENERO

-Resolución pacífica de conflictos.

FEBRERO

-Esteriotipos sexistas

-Igualdad de sexos

MARZO

- Culturas del mundo
- Respeto a otras culturas

ABRIL

- Cuidado y respeto por el medio ambiente.
- Reciclaje.
- Uso adecuado de la energía
- La contaminación del agua del aire y del suelo

MAYO

- Educación vial.
- Seguridad
- Primeros auxilios
- La calle y sus elementos
- Señales de tráfico más usuales y su simbología
- Normas básicas de tráfico como peatones
- Normas básicas de tráfico como ocupantes de vehículos
- Causas de los accidentes y formas de prevenirlos.

JUNIO

- Los derechos y deberes del niño.

7. MINÍMOS ESIXIBLES

- Realiza un adecuado reconocimiento e identificación das súas emocións.

- Realiza, respondendo a preguntas de persoas adultas, unha autoavaliación responsable da execución das tarefas.
- Utiliza o pensamento creativo na formulación de propostas de actuación.
- Expresar con claridade sentimentos e emocións.
- Emprega a comunicación verbal en relación coa non verbal en exposicións orais para expresar opinións, sentimentos e emocións.
- Emprega a linguaxe positiva.
- Identifica necesidades dos compañeiros e compañeiras, resalta as súas calidades e emite cumprimentos.
- Establece e mantén relacións emocionais amigables, baseadas no intercambio de afecto e a confianza mutua.
- Pon en práctica procesos de razoamento sinxelos para valorar se determinadas condutas son acordes coas normas de convivencia escolares.
- Respecta as normas do centro escolar.
- Explica conflitos, causas e as súas posibles solucións, tendo en conta os sentimentos básicos das partes.
- Respecta a igualdade de dereitos dos nenos e das nenas no xogo e no emprego dos xoguetes.
- Colabora con persoas do outro sexo en diferentes situacións escolares.
- Valora a importancia do coidado do corpo e a saúde e de previr accidentes domésticos

8.APLICACIÓN DOS PLANS E PROXECTOS DE CENTRO

A través da materia de Valores sociais e cívicos organizaranse actividades para colaborar co proxecto da ANPA “A igualdade, un mar de oportunidades” e co proxecto de centro.

9.AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSEÑANZA E DA PROPIA PROGRAMACIÓN

A avaliación da propia programación realizarase ao longo do curso e ao remate do mesmo coa finalidade de valorar a súa adecuación ao desenvolvemento das sesións e introducir así as modificacións que sexan oportunas.

Para levala a cabo atenderanse aos seguintes aspectos:

- consecución dos obxectivos propostos
- adecuación das actividades ao alumnado
- implicación e satisfacción, tanto do alumnado como do profesorado, na realización das actividades propostas
- ambiente creado durante as sesións
- adecuación dos recursos empregados
- organización do tempo e do espazo
- a idoneidade das técnicas e instrumentos de avaliación empregados

Na memoria final de curso reflectiranse os cambios introducidos e os aspectos a mellorar.